

özgürlükiçin.com e-dergi

Özgürlüğünüze Sahip Çıkın
Pardus Test Takımı

Böl, Parçala, Yönet!
GParted

Kuş Dili Zamanı
Pidgin

Söyleşi
Ozan Çağlayan

Pardus ve Xfce

04-09.	Haberler
10.	Atlantik'in İki Yakasında Özgür Yazılım İş Modelleri
11-14.	Pardus Yollarda
15-17.	Pardus'ta Xfce
18-22.	Duydunuz mu Xfce Türkçe Kullanılabiliyormuş!
23-25.	Kullanışlı Xfce Eklentileri
26-31.	Netbook'larda Pardus ve Xfce
32-35.	Özgürlüğünüze Sahip Çıkın
36-37.	Kuş Dili Zamanı: Pidgin
38-40.	HP Yazıcılarınızı Tanıtın!
41-43.	Dünya KMail ile Daha Güvenli...
44-46.	OpenCity
47-50.	Pardus E-Posta Listeleri
51-53.	Böl, Parçala, Yönet: GParted
54-57.	XML Nedir? Yenir Mi?
58-61.	Pardus'un İkinci "Üç Yıl"ı
62-64.	Gambas ve Form Bileşenleri-2
65-66.	OpenOffice.org Türkiye Ekibi
67-70.	OpenOffice.org Sunu
71-77.	Röportaj: Pardus'a katılmak doğum günü hediyesi gibiydi...
78-79.	NeverBall
80-81.	Hex-a-Hop
82-83.	Kulağınızı Jamendo'ya Verin!

Bu sayının editörü:

Ali Erkan İMREK

Bu sayıda katkıda bulunanlar:

Ahmet Hiçyılmaz, Akın Ömeroğlu,
Ali Erkan İmrek, Ali Haluk Seven,
Ali Işingör, Aydın Gündüz, Aydın Şen,
Bilal Özçakır, Cem Sönmez,
Ceren Çalıcı, Ceyhun Alyeşil,
Deniz Keçeyapan, Deniz Ege Tunçay,
Ekin Meroğlu, Ercan Kuru, Erkan Tekman,
Gökmen Görgen, Gönenç Çalıcı,
Görkem Çetin, Gözde Orgun,
Hakan Hamurcu, İsmail Balcıoğlu,
Kemal Kefeli, Kubilay Kocabalkan,
Mehmet Pekgenç, Mustafa Özbakır,
Onur Güzel, OpenOffice.org Türkiye Ekibi,
Ozan Çağlayan, Özgür Kuru,
Samed Beyribey, Seda Akay,
Semih İşeri, Serbülent Ünsal, Server Acim,
Şükrü Bezen, Ümrân Kamar

Tasarım:

artistanbul (Pınar Eskikan)

Özgürlüğün e-dergisi,

[Creative Commons](#)

(by-nc-sa) 3.0 ile lisanslanmıştır.

Pardus ismi ve logosu,

TÜBİTAK UEKAE'nin tescilli markasıdır

Bu yayın, [Özgürlüğün](#) topluluğu tarafından
hazırlanmaktadır.

Pardus hakkında bildiğiniz her şeyi unutun, yakında hepsi değişecek!

Bu sayının editörlüğünü kabul ettiğimde dergide olmasını istediğim, topluluğu ve Pardus Projesi'ni yakından ilgilendiren iki konu vardı. Bunun için, Pardus Projesi'nin gelecek planları konusunda Pardus Proje Yöneticisi Dr. Erkan TEKMAN'a ve Pardus Test Takımı üzerine test takımı yöneticisi Serbülent ÜNSAL'a birer yazı yazıp yazamayacaklarını sordum. Bu iki konunun benim hayallerimin ötesinde bir içeriğe sahip olarak dergide yerini alması dolayısıyla kendilerine teşekkür etmeliyim. Pardus'un büyük bir değişimin eşiğinde olduğunu haber veren Erkan Bey'in yazısı eminim büyük ilgiyle okunacak.

Artık bugünden sonra ne Pardus için ne de ülkemizdeki özgür yazılım ortamı için hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını Erkan Bey'in yazısını okuyunca sizler de anlayacaksınız. Çünkü yıllardan beri Pardus gönüllülerinin hep olmasını hayal ettikleri, Pardus'a milli bütçeden yatırım payı ayrılması sonunda gerçekleşmiş bulunuyor. Hem de her yıl için projeyi dört katına çıkaracak ölçüde bir bütçe ayrılmış durumda!

Bu artık Pardus'un bildiğimiz Pardus olmayacağı, çok daha geniş bir ekip tarafından geliştirileceği, kullanım alanının başta kamu kurumları olmak üzere büyük kurumsal kullanıcılara doğru genişleyeceği ve ülkemizdeki yazılım piyasasındaki tüm dengelerin ve hesapların değişeceği anlamına geliyor. Dahası Pardus, ürettiği projelerle uluslararası alanda teknoloji ihraç eden, Linux dünyasını etkileyen büyük dağıtımlar arasına girebilecek ve Pardus markası milli kaynaklarımızla üretilen ve gurur duyulan bir marka haline gelecek. Bu nedenle bu sayı Pardus Projesi'nin büyük bir değişim ile yeniden doğumunu haber veren bir sayı olarak belleklere kazınacak ve belki de ilk defa topluluk dışından da daha fazla ilgiyle okunarak büyük yankılar uyandıracak.

Özgürlüğün E-Dergi 1 Yaşında

Ayrıca ne mutlu ki bu sayı bir doğum günü sayısı olarak görülebilir. Özgürlüğün e-derginin ilk sayısı 16 sayfa olarak, bir yıl önce yayınlanmıştı. Dergimiz aslında

topluluğun vitrini ve aynası olduğundan, aradan geçen bir yılda dergimizin gösterdiği gelişimin topluluğun gelişimini de gösterdiğini düşünüyorum .

Derginin bu sayıdaki teması olarak Xfce önerim herkes tarafından kabul gördü, ancak ne yalan söyleyeyim topluluktan Xfce konusunda yeterli yazı çıkmayacağına dair endişelerim vardı. Ancak başta Gökmen GÖRGEN olmak üzere Xfce yazarlarımız sayesinde artık Pardus'ta kararlı, hızlı ve hafif bir masaüstü alternatifimiz olduğunu biliyoruz.

Bu sayının okurlara bir diğer sürprizi ise OpenOffice Türkiye ekibi ile Özgürlüğün topluluğunun yaptığı işbirliği neticesinde OpenOffice.org sayfalarının dergide yer alması oldu. Bundan böyle her sayıda OpenOffice.org için bir bölüm ayrılacak.

Ayrıca geçtiğimiz aylarda Pardus Geliştiricileri yoğun bir program ile çeşitli seminerlerde yer aldı. Özellikle Ekin MEROĞLU'nun CEBIT 2009'da Pardus konusunda verdiği seminerler Pardus'un yurt dışında tanıtılması için çok iyi oldu. Ekin bey bu konudaki yazı teklifimi de yoğun çalışma temposuna rağmen geri çevirmediği gibi konuyu BİLMÖK ve Akademik Bilişim Konferansı ile zenginleştirerek sundu. Bu da eminim topluluk tarafından çok merak edilen konulardan birisiydi.

Bu sayıda yine zevkle okunacak dolu dolu bir dergi ortaya çıkmasında büyük emeği olan tüm yazarlarımıza ve artistanbul ekibine teşekkür ediyorum. Editörlük benim için çok öğretici ve eğlenceli bir süreç oldu.

Son olarak topluluk ve Pardus konusundaki bu gelişmelerin e-dergiyi de büyük değişimlere uğratabileceği aklınıza gelmiş olabilir, evet "hazırlıklı olun" diyorum.

Pardus, Yine GSoC'ta!

Google'ın, yazılım geliştirmeye uğraşan öğrencilere kod yazmaları için olanak sağlayarak açık kaynak camiasına katkı kazandırmayı amaçladığı Google Summer of Code'un (GSoC) 2009 yılındaki programına kabul edilen organizasyonlar belli oldu. Yaklaşık 400 başvurunun arasından seçilen 150 danışman organizasyon arasında Pardus Projesi de yerini aldı.

Projeler tamamen organizasyonlar gözetiminde uzaktan geliştiriliyor. Geçtiğimiz yıl bu organizasyon karşılığında öğrencilere yaklaşık 4500 dolar, mentorlara ise 500 dolar gibi bir ücret veren Google, bu yıl da öğrencilere teşvik edici ücret vermeye devam ediyor.

Hatırlayacağınız gibi, Pardus'un GSoC 2008'e kabul edildiğini, geçtiğimiz yıl yine [burada](#) duyurmuştuk. 2009 yazı için açıklanan [listede](#) Ubuntu, Django, Python, Gnome, Fedora & JBoss (RedHat) gibi güçlü isimlerin yanında Pardus'un da bulunması, önemli ve sevindirici bir gelişme olarak hepimizin yüzünü güldürdü.

2005 yılından bu yana düzenli olarak gerçekleşen ve bu yıl beşincisi yapılan GSoC; daha fazla açık kaynaklı kod elde edilmesi ve herkesin yararına kullanıma açılmasının yanında, genç geliştiricilerin yaz boyunca kendilerini geliştirmelerini ve açık kaynağa katkı vermeye başlamaları konusunda ilham kaynağı olmayı hedefliyor. Başlangıcından bu yana 230'un üstünde açık kaynak projesiyle 2.400'ün üzerinde öğrenciyi bir araya getirmiş ve bu öğrencilerle birlikte milyonlarca satır kodu da açık kaynak camiasına kazandırmış durumda.

Bundan Sonra Ne Olacak?

Öğrenciler, 23 Mart 2009 Pazartesi gününden itibaren başvuruda bulunmaya başlayabilecek. Bu süre 3 Nisan 2009 Cuma günü son bulacak. Bundan sonra danışman organizasyonlar başvuruları değerlendirecek ve nisan ayı ortasında seçilen öğrenciler ve danışmanları eşleştirilmiş olacak. Organizasyonlara ayrılan belli slotlar var. Geçtiğimiz yıl Pardus Projesi'nde beş slot vardı. Gelen tüm başvuruları danışmanlar tek tek oyluyor. Oylama sonunda en çok oy alan öğrencilerden slot sayısı kadarı seçiliyor. 23 Mayıs'ta GSoC projeleri için resmi olarak çalışmaya başlayacak öğrenciler, bu tarihten ağustos sonuna kadar zorlu ama keyifli olacağını umduğumuz bir kod yazma sürecinin içinde olacaklar.

GSoC 2009 hakkında ayrıntılı bilgiye Google Summer of Code 2009 [sitesinden](#) ulaşabilir, Pardus'un GSoC projeleri fikirlerini [burada](#) bulabilirsiniz.

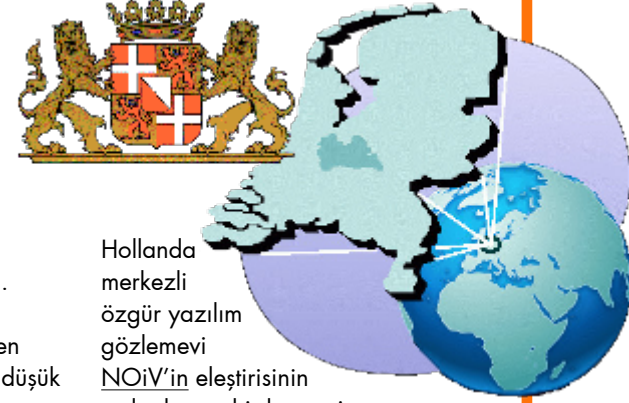
GSoC'ta yer almak isteyen tüm öğrencilere şimdiden iyi şanslar ve başarılar dileriz :).

Hollanda'dan Sert Çıkış

Hollanda'nın Dış Ticaret Bakanı Frank HEEMSKERK, Utrecht şehrinin ürün yenileme çalışmaları hakkındaki bir soruya cevap olarak "yüksek geçiş maliyetlerinin açık kaynaklı ürünlere göç konusunda kamu yöneticilerine bahane olamayacağını" belirtti. Açık kaynaklı ürünlerin uzun vadeli getirileri olduğunu belirten HEEMSKERK, bu sayede daha düşük maliyetlerle daha bütünlük bir sistemin kurulacağını savundu.

Bakan HEEMSKERK geçen yıl "[Heemskerk Hareket Planı](#)" olarak adlandırılan ve ülkesinin açık kaynak ve açık standartlar hakkındaki politikasını belirleyen bir çalışmaya imza atmıştı. Bu plana göre, açık kaynak yazılımları desteklemeyen yöneticilerin bu konudaki sebeplerini açıklamaları şart koşulmuştu.

Açıklamanın yapılmasına sebep olan Utrecht şehri, geçtiğimiz aralık ayında 4.000 masaüstü bilgisayarın yenilenmesi için çalışmalara girişmişti. Bu çalışmalar sırasında şehrin yöneticilerinin "spesifik markaların tedariğine izin vermeyen" kurallarını ihlal ettiğini belirten

Hollanda merkezli özgür yazılım gözlemevi NOiV'in eleştirisinin ardından, şehir konseyi yöneticilerden açıklama geldi.

Bu açıklamada şimdilik XP'de kalınacağını belirtilirken bunun sebebi olarak, Mac OS X ve GNU/Linux gibi sistemlere göçün maliyetli olmasını ve bu göçün şehrin hizmetlerinin iletimini tehlikeye atacağını göstermesi, Hollanda Dış Ticaret Bakanı'nın sert açıklamasını getirdi. Bakan HEEMSKERK açıklamasında, aynı işi yapan özgür bir yazılım varsa kesinlikle bunun tercih edilmesi gerektiğini ve yöneticilerin "daha ucuza mal oluyor" bahanesiyle kapalı yazılım alternatiflerine yönelmemesi gerektiğini söyledi.

Kaynak: [OSOR](#)

Fransız Jandarması ve Linux

Dünyada kamu kurum ve hizmetlerinin özgür sistemlere geçişi devam ederken, Fransız Ordusu'nda yaşanan göç süreci, meyvelerini vermeye başladı bile. Fransız Jandarması özgür yazılımlar sayesinde milyonlarca avro tasarruf ediyor.

Albay Xavier GUIMARD elde edilen tasarruftan son derece mutlu olduklarını saklamıyor: "Fransız Jandarması'nın açık kaynak masaüstü ve web uygulamalarına kademeli geçişi milyonlarca avro tasarruf sağladı." diyor ve ekliyor: "Bu yıl bilgi sistemlerine ayrılan bütçe % 70 düşürülecek ve bu sistemlerimizi etkilemeyecek."

Albay GUIMARD'a göre Jandarma 2004'ten beri standart ofis uygulamaların lisanslarından 50 milyon avro tasarruf etti.

Fransız Jandarması, açık ve özgür standartlar konusunda kararlı bir politika uygulamaya 2002'de karar verdi.

105.000 kişilik bu kuvvet, güncel olmayan, bakımı pahalı bir altyapı kullanıyordu.

Fransız Jandarması'nda 2004'de açık kaynaklı sistemlere geçme fikri, Jandarma'nın muhasebecilerinden birinden geldi: "Microsoft bizi yeni lisans almak zorunda bırakıyordu. Bu OpenOffice.org'u deneyen muhasebecimizi rahatsız etti."

GUIMARD'a göre sahipli yazılım üreticileri hemen Jandarma'da kulis oluşturmaya başladılar; bu, genel yöneticinin denemelerden haberdar olmasını sağladı. "OpenOffice.org'un bir sahipli yazılım ürünü olan türevleri kadar iyi çalıştığını ve ücretsiz olduğunu gören yetkili, 90.000 masaüstüne OpenOffice.org'un kurulmasına karar verdi."

GUIMARD, Jandarma'nın 2002'den beri açık kaynaklı uygulamaların, çoğu zaman standartları sağlama konusunda sahipli yazılımlara göre daha iyi olduğunu tespit ettiğini söylüyor.

2007'de Jandarma işletim sistemlerini de değiştirmeye karar verdi. Fransız albay bu süreci şöyle anlatıyor: "Microsoft XP'den Vista'ya geçmek bize çok fazla avantaj getirmeyecekti ve Microsoft, kullanıcıların eğitilmesi gerektiğini söyledi. XP'den Ubuntu'ya geçmekse kolay oldu. En büyük iki fark, simgeler ve oyunlardı."

Kaynak: OSOR

Pardus '09 Yaz Stajı

Pardus Projesi her yıl kapılarını öğrencilere açmaya ve onları açık kaynak kodlu yazılımların geliştirme süreçlerinde eğitmeye devam ediyor. Bu kapsamda geçtiğimiz günlerde Google Summer of Code ile ilgili staj haberini duyurduğumuz Pardus Projesi, şimdi de kendi bünyesinde iki yıldır devam ettirdiği yaz stajı programını duyurdu.

Proje, staj kapsamında geliştirici adaylarına kendi projelerini özgür yazılım mantığı ile Pardus çatısı altında geliştirme fırsatı veriyor. Bu projeler staj sonunda Pardus Projesi'nin bir parçası haline gelecek. Staj başvuruları herkese açık. Staj başvuruları için son tarih 17 Nisan olarak belirlendi.

Staj başvurusu yaparken Pardus ekibinin dikkat etmenizi istediği konuların başında sadece bir CV'den çok kod örneklerinizle, yaptığınız projelerle, daha önce katıldığınız staj programlarını kısaca sizi daha iyi tanımlarını sağlayacak tüm bilgileri ekibe ulaştırmanız geliyor. CV'lerinizi özgür standartları kullanarak göndermeniz gerektiğini, bir kez daha hatırlatalım. :)

Staj başvurularını staj pardus.org.tr adresine gönderebilirsiniz.

Bu dönemin yaz stajı projeleri ise şöyle:

- Yüz tanıma ile KDM girişi ve ekran

kilidi açılması

- Kaptan ile kullanıcı avatarı oluşturma
- Akis KDM girişi desteği
- Offline Makinalar için Paket Kurulum/ Güncelleme Aracı
- KDM parmak izi okuyucusu desteği
- PackageKit pisi backend'i
- Comar'ın PackageKit dbus arayüzünü desteklemesi
- Ağ Yöneticisi Bluetooth GPRS bağlantısı desteği
- Paket Yapım Aracı (Pakito)
- PTSP Yöneticisi
- Bluetooth araç yöneticisi
- KDE4 ile bütünleşik bir Pulseaudio arayüzü
- USB arayüzünden bağlanan ADSL modemler için bağlantı arayüzü
- Pardus Hata Ayıklama
- OpenOffice.org'a Türkçe dilbilgisi denetimi desteği

Yaz stajında yer alan projelerle ilgili daha fazla bilgi almak ve projelerin gerekliliklerini öğrenmek için [bu adresi](#) ziyaret edebilirsiniz. Özgürlükçün olarak staj başvurusunda bulunacak olan tüm adaylara başarılar diliyoruz.

İngiltere'den Yeni Eylem Planı

İngiltere hükümeti, sistemlerinde açık kaynaklı yazılımların kullanımı konusunda, olumlu yönde ciddi politika değişikliklerine gidiyor. İngiliz hükümetinin teknoloji altyapısına yönelik yatırımlarına yön veren Bilgi Teknolojileri Direktörleri Konseyi'nin yayınladığı 10 maddelik Eylem Planı; merkezi ve yerel yönetimleri uygun olan durumlarda açık kaynak sistemlere geç noktasında özgür bırakıyor. Bu, 2004 yılından bu yana İngiliz hükümetinin açık kaynakla ilgili yaptığı politika değişikliğinin ilk ciddi göstergesi.

İngiliz kamu yönetimi ve bazı büyük kamu bilgi sistemleri için açık kaynak mimariler, yeni bir kavram değil. Merkezi yönetimin web sitelerinin yarısı Apache web sunucusu üzerine kurulu. Vatandaşlar için bilgi edinme sistemi Directgov, devletin resmi portalı ve Elektronik Araç Ruhsatı sistemi tamamen açık kaynak bileşenler kullanılarak tasarlanmış durumda.

Bilgi Teknolojileri Direktörleri Konseyi, Ulusal Sağlık Hizmetleri NHS'in bir uzantısı olan NHS Spine'in da altyapısında açık kaynak bir işletim sistemi kullanmasına dikkatleri çekiyor. NHS Spine'in sunucularında açık sistemler kullanması, İngiliz sağlık sisteminin yaklaşık % 35'inin (yaklaşık olarak 300.000 kullanıcı) Linux altyapısı tarafından desteklenmesi demek.

Eylem Planı'nın Hedefleri

Bilgi Teknolojileri Direktörleri Konseyi'nin yayınladığı 10 maddelik Eylem Planı'nın başlıca hedefi; devletin açık standartları benimsemesi, vatandaşlarla ve açık kaynak sistemleri kullanan işletmelerle iletişimde bu

Chief Information Officer Council

standartların kullanılmasının sağlanması. Konsey, açık kaynak sistemlerin dikkate alınmasının yanı sıra, mali açıdan uygunluk ve diğer avantajların (tekrar kullanılabilirlik, esneklik vb.) göz önünde bulundurularak değerlendirilmesini istiyor.

Konsey, açık kaynak kültürü oluşturmayı, devlet ve devlete iş yapanlar arasında işbirlikli kalkınmayı amaçlıyor. İçişleri Bakanı David BLUNKETT'in da aralarında bulunduğu bir kesim, kapsamın çok geniş olduğunu ve Bilgi Mahremiyeti Kanunu'na aykırı olabileceği konusunda uyarılarda bulunuyor. Yine de konsey, açık kaynak kullanımının artmasının inovasyonu teşvik edeceğini, maliyeti ve riski azaltacağını ve pazarı hareketlendireceğini düşünüyor.

Konsey, sistem entegratörleri ve yazılım sağlayıcılarının açık standartlarla geliştirmelerini, kaynaklarının açık olmasını ve tekrar kullanımı kolaylaştırmayı sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütüyor. Bu çalışmalar arasında en ilgi çeken, hiç kuşkusuz, OpenDocument biçiminin İngiltere'de kabulü için yapılan çalışmalardı.

İngiltere Bilgi Teknolojileri Direktörleri Konseyi'nin açık sistemler için yayınladığı bu 10 maddelik Eylem Planı, dünyada özgür yazılımlardan yana esen rüzgârın somut bir göstergesi. İngiltere geleceğini yavaş yavaş özgür yazılımlara emanet etmeye hazırlanıyor.

Kaynak: [ComputerWeekly](#)

İzmir Organize Sanayi'deydik

Ülkemizde özgür işletim sistemlerinin kullanımı arttıkça, özgür yazılımları ve sağladığı avantajları tanımak isteyen kurum ve şirketlerin de sayısı artıyor. Bu nedenle üniversite ve orta eğitim kurumlarındaki etkinliklerinin yanı sıra, son dönemde özellikle meslek odaları ve sanayi kuruluşlarından davetler almaya başladık.

İzmir Makine Mühendisleri Odası'nın düzenlediği Mühendislik Günleri'nde yaptığımız sunumun hemen ardından, bu kez Ege sanayisinin kalbinin attığı yere gittik. Türkiye'nin en büyük, en modern organize sanayi bölgelerinden birisi olan İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi (İAOSB), 526 fabrikanın bulunduğu, 30.000 kişinin çalıştığı, yıllık 4 milyar dolarlık ciroya sahip olan dev bir endüstri merkezi.

İAOSB içindeki sanayi kuruluşlarını bir araya getiren Atatürk Organize Sanayi Bölgesi İş Adamları Derneği ASAD tarafından organize edilen etkinlikte, özgür yazılım çözümlerinin özellikle KOBİ'lere sağladığı faydalarını anlattık. Ali İŞİNGÖR ve Hakan UYGUN'un yaptığı sunumun başlığı "Özgür Yazılımlar ve Avantajları" oldu. Sunum öncesinde Pardus Projesi Yöneticisi Erkan TEKMAN, Pardus merkezli özgür yazılım çözümleri ekosistemine ilişkin bir açılış konuşması yaptı.

Sunum, 18 Mart günü, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi - Osman Kibar Toplantı Salonu'nda saat 14:00'de gerçekleşti.

Özgürlüklü İzmir'deydi

Üniversitelerde eğitim öğretim yılının ikinci döneminin başlaması ile birlikte yapılan etkinliklerin sayısı da artıyor. Geçtiğimiz haftalarda Antalya Akdeniz Üniversitesi'nde Özgürlüklü Topluluğu olarak Pardus ile ilgili bir etkinliğe katılmış, hemen ardından BİLMÖK'te bilgisayar mühendisliği öğrencileriyle bir araya gelmiştik.

Daha önce duyurusunu da yaptığımız gibi, 13 Mart günü İzmir'de İzmir Makine Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen İzmir Mühendislik Günleri kapsamında Pardus ve Ulusal Yazılım konusunda bir seminer verdik. Seminer günübirlik bir İzmir maratonu yapan Akın ÖMEROĞLU ve Gözde ORGUN tarafından verildi.

Yaklaşık 400 kişinin katılımı ile gerçekleştirilen seminere, İzmir'de bulunan tüm üniversitelerin çeşitli mühendislik bölümlerinde okuyan öğrenciler katıldı. İzmir MMO'ya ait olan Tepebaşı Kültür Merkezi'nde yapılan ve üç gün süren etkinliğin son gününde düzenlenen Pardus ve Ulusal Yazılım semineri, soru-cevap bölümüyle yaklaşık bir saat kırk beş dakika sürdü. Seminerin başında katılımcılara yönelttiğimiz "Pardus'u tanıyor musunuz?" sorusuna tüm salonun ellerini kaldırarak evet cevabı vermesi bizleri çok mutlu etti :).

Her Şey Mükemmeldi

"Tekerlekten CERN'e Bilimin Evrimi" temasını işleyen etkinliğe uygun olarak, sunumun ilk kısmında Akın ÖMEROĞLU, yazılım kavramının ortaya çıkışından, sahipli yazılımlardan ve daha sonra gelişen özgür yazılım fikrinden, Linux çekirdeğinden ve KDE masaüstü ortamından bahsetti. Sunumun devamında ise Pardus, Pardus'un amaçları ve bugüne kadar yapılan çalışmaların özeti de katılımcılara aktarıldı. Bu eğlenceli girişin devamında ise Gözde ORGUN, bilgisayar kullanıcılarının neden Pardus kullanması gerektiği ve Pardus'un

avantajları konusunda detaylı bilgiler verdi. Seminerin son bölümü ise Pardus'un özgün teknolojileri olan ÇOMAR, PiSi ve diğer araçların tanıtılmasına ayrıldı.

Sunum sonunda katılımcıların hemen hemen tamamının özellikle özgür yazılımın iş modellerini öğrenmek istemesi, gelecek yıllarda bir özgür yazılım ekosisteminin büyümesi ve yeni yüzler kazanması konusunda umutlanmamıza sebep oldu.

Katılımcılar üç gün süren etkinlikte İzmir Makine Mühendisleri Odası tarafından etkinlik alanına kurulan Pardus standında yer alan afişleri inceleyerek, Pardus hakkında daha fazla bilgi sahibi olma ve yine aynı alanda bulunan Pardus yüklü bilgisayar ile Pardus ile tanışma, kullanma şansına da sahip oldular.

Seminer esnasında bizi yalnız bırakmayan KDE Türkiye sorumlusu sevgili Serdar SOYTETİR'e, topluluğumuzun etkin üyelerinden sevgili Sezai AYGÜN ile Coşkun AKTAŞ'a ve titiz organizasyonu, kurdukları Pardus standı ve inanılmaz misafirperverlikleri nedeni ile başta

Gürkan DURGUN olmak üzere tüm İzmir Makine Mühendisleri Odası'na teşekkür ediyoruz.

Kısa bir zaman içinde yaptığımız seminerin videosunu da yine bu sayfalardan yayınlamak için çalışıyor olacağız.

Eğer siz de okulunuzda bir Pardus semineri verilmesini istiyorsanız, programımız ve olanaklarımız dâhilinde sizlere yardımcı olmaktan büyük mutluluk duyacağız. Seminerler için isteklerimizi ve merak ettiklerinizi şu sıralarda güncellenmekte olan seminer sayfamızdan çok kısa bir zaman içinde öğrenebileceksiniz.

Prizde Linux Var!

Geçtiğimiz aylarda Las Vegas'ta yapılan ve tüm dünyanın ilgiyle izlediği CES (Tüketici Elektronik Fuarı) etkinliğinde Linux tabanlı çözümler geçtiğimiz yıllara göre daha göz alıcı bir şekilde kendisini göstermişti. İlk olarak CES'de duyurulan adaptör boyutunda Linux sunucu çözümleri, yavaş yavaş son kullanıcının beğenisine sunulmaya başladı.

Marvell firması tarafından temel bir platform olarak geliştirilen bu Linux tabanlı sunucu, son derece düşük elektrik tüketimiyle son derece çevreci. Sadece bir adaptör boyutlarındaki bu kullanışlı ürünün adı SheevaPlug. Benim gibi yıllarını Mortal Kombat oynayarak geçirmiş üyelerimiz Sheeva ismini Mortal Kombat'ın güçlü bir karakteri olarak hatırlayacak. SheevaPlug oyundaki Sheeva karakteri gibi son derece güçlü.

Marvell'in temel olarak üçüncü parti OEM üreticilerine bir platform olarak hazırladığı SheevaPlug'ın tek bir amacı var. Uyumlu USB cihazlarınızı ağınıza dâhil etmek ve bu sayede bu cihazlara İnternet ve ağ üstünüzden paylaşmanızı sağlamak. Sadece 5W enerji tüketen bu cihazın bu kadar tutumlu elektrik harcamasına rağmen üstünde bulunan donanım hiç de azımsanacak kadar basit değil. 512 MB flash belleği bulunan Sheeva'nın hızlı ve basit bir web sunucusuyla yazıcı ve dosya paylaşımını çalıştıracak kadar güçlü olan 1.2 GHz'lik Sheeva işlemcisi ve 512 MB belleği bulunuyor.

Cihazın üstünde gigabit ethernet çıkışı ile bir adet USB girişi bulunuyor. USB girişine bağlayacağınız bir USB çoklayıcı ile birden fazla cihazı SheevaPlug'a bağlama şansınız olsa bile bu küçük cihazda bulunan küçük güç kaynağını çok fazla zorlamanın da bir gereği yok. Bu sebeple harici güç girişi olan bir USB çoklayıcı kullanmak pek çok sorunu yaşanmadan çözmek konusunda etkili olabilir. SheevaPlug tüketiciyle buluştuğunda büyük ihtimalle dâhili bir kart okuyucuyu ve veri aktarımı için standart bir miniUSB girişini de beraberinde getirecek.

Sheeva'nın Yetenekleri

Peki, bu cihazı edinebilirseniz neler yapabilirsiniz sorusunu yanıtlamaya çalışayım. Ben kendi evimde Atom işlemci tabanlı bir mini bilgisayar tam da SheevaPlug'ın yaptığı işi yapmaya tahsis etmiş durumdayım. Bu bilgisayar düşük

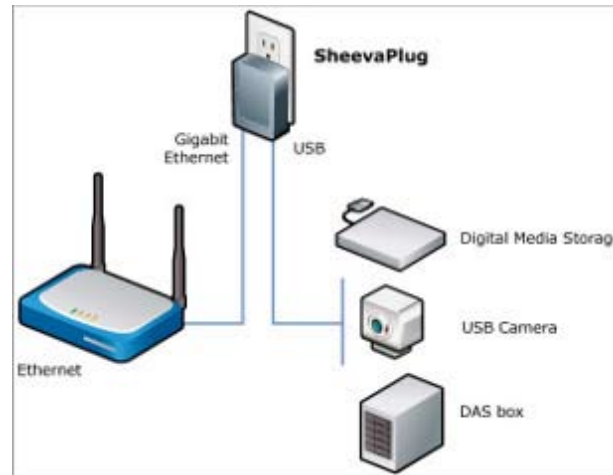
enerji tüketimi sayesinde faturada büyük bir fark yaratmadan, haftanın yedi günü ve 24 saat süreyle sürekli çalışıyor. Tıpkı SheevaPlug gibi pasif bir soğutma sistemine sahip olması nedeniyle de tamamen sessiz çalışıyor. Üstünde yer alan dosya paylaşımı ve web sunucusu sayesinde istediğim her yerden bilgisayarıma bağlanıp dosyalarımı erişmem, bunları olduğum yere yüklemem ya da olduğum yerden dosyaları evdeki bilgisayarıma yüklemem mümkün oluyor. Üstünde Pardus kurulu olan bu sistem sadece bu işlerle yetinmiyor, ayrıca bilgisayarımın başında değilken İnternet'ten istediğim dosyaları indirmeye ya da sevdiğim şarkıları radyo yayını olarak dinlememi de sağlıyor. Kısacası bu tip gömülü sistem çözümleri hayatımızı son derece kolaylaştıracak. SheevaPlug eskiden yer kaplayan, enerji tüketen ve gürültülü bilgisayarların yaptığı işleri şimdi sadece prize takılı bir adaptör boyutuyla, son

derece sessiz ve hızlı bir şekilde yapıyor ve düşük elektrik tüketimi sayesinde hem bütçenizi hem de çevrenizi koruyor.

Marvell, SheevaPlug'ın geliştirme süreçlerini, yazılım geliştirme ortamını ve temel tasarım süreçlerini de bu platformu kullanmak isteyen üçüncü parti üreticilere açtığından, piyasada çok yakın zamanda birden fazla işlevi olan çok sayıda buna benzer sunucu görmemiz mümkün olacak. NAS (Network Access Storage) teknolojileri yukarıda saydığımız ve bilgisayarını sürekli kullanan herkesin ilgisini çekse de en büyük sorunları ne yazık ki çok pahalı olmaları. Bu yüzden bu güzel teknoloji çoğu ev kullanıcısı için sadece bir hayaldi. SheevaPlug ile bu genelleme de geçerliliğini kaybediyor. Marvell bu harika cihazı sadece 99 Amerikan Doları fiyatla piyasa sürdü. Marvell'in temel amacı, üretimin artması ve stokların oluşmasıyla birlikte düşen maliyetler sayesinde cihazın fiyatını 55 dolar seviyesine çekebilmek.

Umuyoruz bu güzel cihaz ülkemizde bilişim sektörüne donanım tedarik eden firmalarca farkedilir ve kullanımımıza sunulur. Linux'un size sağladığı özgürlük ile SheevaPlug birleştiğinde yapabilecekleriniz, sadece sizin hayal gücünüze kalmış...

Kaynak: [LinuxInsider](#)

ODF 17 Ülkede Kullanılıyor

ODF Alliance, sayısı giderek artan sayıda ülkenin kamusal belgelerini saklamak ve yaymak için Microsoft'a ait olan OOXML'in aksine, özgür OpenDocument (ODF) standardını tercih ettiğini açıkladı. Görünüş o ki, Microsoft'un henüz tam anlamıyla ürünlerinde desteklemeyi başaramadığı OOXML, hükümetlerin tercihi olmayı başaramıyor.

Özgür OpenDocument standardının başlıca destekçileri olan Sun, IBM ile ODF Alliance, son olarak Almanya ve Uruguay'ın da resmi devlet belgeleri biçimi olarak OOXML'i değil, ODF'yi benimseyen diğer 14 ülke ve 8 bölgesel yönetime katıldığını açıkladı. ISO tarafından da tanınan ODF biçimi, bir uluslararası standart organı olan OASIS tarafından kurallara uygun ve şeffaf bir süreç sonrasında standartlaştırıldı.

Devletler "ürün" değil, standart istiyor

Devletler ve kamu kurumlarının gözünde, Microsoft'un patentli ve sahipli teknolojilerini içeren OOXML, bir standarttan çok bir "ürün". İlk olarak belgelerin ODF temelli olmasında ısrarcı olan Massachusetts eyaletinin (ABD) desteğini kazanan OpenDocument (ODF) standardı, devletler düzeyinde de pek çok destek almış durumda. Massachusetts eyaletinin özgür bir standarttan yana aldığı karardan sonra, devlet ya da eyalet yönetimi düzeyinde ODF'e yönelik destek geldi. Kamusal belgeleri için ODF'yi tercih edenlerin arasında Belçika, Brezilya, Birleşik Krallık (UK), Hırvatistan, Danimarka, Fransa, Almanya, Japonya, Malezya, Hollanda, Norveç, Polonya, Rusya, Güney Afrika, İsviçre, Uruguay ve Venezuela bulunuyor.

Çin henüz ODF'yi onaylamadı ancak kullandığı "Evermore Integrated Office 2009 Suite" paketinin temellerini, OpenOffice.org üzerine kurdu. Sun, OpenOffice.org'un ticari talepleri destekleyecek hali olan StarOffice'i önerirken; benzer şekilde IBM, yenilenen Lotus Symphony

uygulama setini öneriyor. ODF Alliance baş direktörü olan Marino MARCICH, "Daha da fazla ülkenin ODF'yi talep etmesini şaşırtıcı bulmuyorum." derken, 2008'in sonunda verdiği demeçte "Hükümetler, yazılım tedarikçisinden endişe duymaksızın, önemli belgelerine uzun yıllar sonra bile ulaşabileceklerinden kuşku duymamalıdır." açıklamasını yapmıştı.

Çin Hükümeti tarafından ise, hem ODF hem de OOXML dosyalarını okuyabilen EiOffice kabul edildi. ODF'nin zaferinin en ilginç göstergelerden biriye hiç şüphesiz, Microsoft cephesinden gelen haberde saklıydı. Özgürlüğün okurlarının çok iyi hatırlayacağı üzere, Microsoft, Office 2007 için sunacağı ikinci servis paketinde ODF'yi destekleyeceğini açıklamıştı.

Kaynak: [InformationWeek](#)

Document
Freedom
Day '09

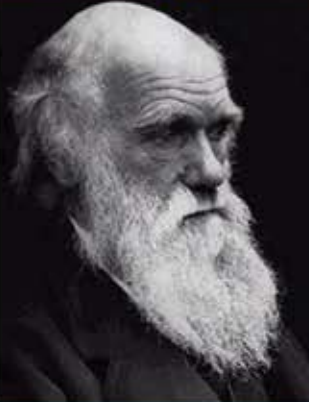
March 25th

özgür pençe

Aydın gündüz

CHARLES DARWIN
200 YAŞINDA

BU DA BENİM
EVİRİM ŞEMAM

Atlantik'in İki Yakasında Özgür Yazılım İş Modelleri

Son aylarda özgür yazılımın hep yazılım tarafından baktık, ki doğru olan da buydu. Kim Richard Stallman'ın özgürlük manifestosuna, kaynak kodun açılması ve yazılımın özgürleşmesi için verdiği mücadeleye bakıp da FSF'ye (Özgür Yazılım Vakfı) üye olmak istemez? Öte yandan özgür yazılımın hayatımıza girişi, çoğu zaman, Stallman'ın felsefi hatta ideolojik düsturlarıyla değil de kâr amacı güden bir şirketin faaliyetleriyle oluyor. Tam da bu nedenle birkaç yazı ile özgür yazılım üzerine kurulu iş modellerine eğilme gereği duydum.

Özgür yazılım, iş ve iş modelleri kavramlarına girmeden, önemli bir coğrafi ayrıma dikkat çekmek istiyorum: Özgür yazılım iş modelleri ABD ile Avrupa arasında belirgin, kategorik bir farklılık gösteriyor. Basitleştirerek anlatayım...

Atlantik'in ötesinde, "özgürlükler ülkesi" Amerika'da, insanların hayali "zengin olmak". Bunun sonucu, girişimci gençlerin kafasında tek bir hedef beliriyor: "Zengin olmak". Nedir zengin olmanın yolları? Şirketi büyütüp dev bir şirkete (mesela Google'a ya da Microsoft'a) koca bir çek karşılığı satmak. Ya da bir girişim sermayedarını şirkete büyükçe bir çek yazmaya ikna etmek. Sonuçta daima kazanç'a odaklanmak. Şirketleri hep pazar değeri ile sıralamak...

Bu durum, doğal olarak, özgür yazılım iş modellerine de yansıyor. Dolayısıyla özgür yazılım yaklaşımının hafif dışına taşan iş modelleri pek makbullah: Sahipli yazılımın başarılı iş modelini örnek almak, kodun bir kısmını açarken bir kısmını kapalı tutmak ve eleştirdiğimiz sahipli yazılım şirketleri gibi kapalı/sahipli yazılımlar satarak gelir elde etmek. Bu tür özgür yazılım iş modellerine yeni isimler bulmak moda oldu: Önceleri "çift lisans", şimdilerde "özgür çekirdek lisanslama"...

Atlantik'in berisinde ise başrolde şirketlerden çok hükümetleri, kanun koyucuları, yerel yönetimleri görüyoruz. Evet, bunlar gerçek anlamda iş

modeli oluşturucuları ve icracıları değiller. Sonuçta iş yine kâr amacı güden şirketlerin faaliyetleriyle görülüyor. Ama, bu yönetim organları koydukları yasa ve kurallarla iş modellerini şekillendiriyorlar. Ve bunu yaparken üretilen değer'i ön plana çıkarıyorlar. Yerel ekonominin, istihdamın gelişmesini temel hedef belirliyorlar. Avrupa temelli ve Avrupa'da faaliyet gösteren özgür yazılım şirketleri daha çok hizmete, desteğe, katma değerli işlere yoğunlaşıyorlar. Şirketin bilançosu, hisse fiyatı, pazar değeri o kadar da ön plana çıkmıyor. Dolayısıyla Avrupa'da özgür yazılım şirketleri yazılım satışından çok hizmet satışına odaklanıyorlar. Danışmanlık, çözüm, destek, katma değerli hizmetler alanlarına yoğunlaşıyorlar. Ürün odaklı Avrupa firmaları eninde sonunda Amerikan firmaları tarafından satın alınıyorlar, SuSE gibi, MySQL gibi...

Bizde Durum

Türkiye'de iş dünyası Amerika'ya, kamu da Avrupa'ya benzer bir şekilde yapılır ve davranır. Bunların arasında kalan vatandaş da müthiş bir adaptasyon yeteneği ve esnekliğe erişir. Özgür yazılım üzerine kurulan işlerde de durum son derece benzer. Özgür yazılım şirketleri, ki hemen hepsi KOBİ büyüklüğündedir, doğal olarak, kazanç odaklı ve büyüme hedefli iş planları yaparlar. Büyük şirketler özgür yazılımı hemen her zaman bir tasarruf aracı, nadir olarak da geliştirme maliyetlerini düşürücü bir unsur olarak görürler.

Kamu destekli Pardus Projesi ise daha Avrupai bir şekilde oluşturulan değere ve katma değeri artıracak şekilde organize olmuş ekosisteme odaklanmış durumda. Daha da ötesi, özgür yazılım kullanımının Türkiye bilişim sektörüne küresel ölçekte rekabet edebilirliğin kapılarını açabileceğini düşünüyor Pardus. Bu nedenle özgür yazılım şirketleri arasında rekabetten çok işbirliği olmasına, bilginin (iş ile ilgili bilgi de dahil) olabildiğince serbest ve açık paylaşımına, kendi yürüttüğü projelerde de olabildiğince fazla çözüm ortağı kullanarak birlikte çalışma deneyiminin artmasına dikkat ediyor.

Pardus Yollarda

Pardus 2008 Sürüm yöneticimiz Ekin Meroğlu, ayağının tozuyla Şanlıurfa Akademik Bilişim, Ankara BİLMÖK ve Hannover CeBIT'te yapılan Pardus etkinliklerini anlattı.

2009 yılının ilk büyük buluşması olan 11. Akademik Bilişim Konferansı, 11-13 Şubat 2009 tarihleri arasında Harran Üniversitesi'nin ev sahipliğinde yapıldı. Konferans öncesi geniş içerikli bir Linux Sistem Yönetimi kursunun da düzenlendiği konferansa ilgi üst düzeydeydi.

Akademik Bilişim'e Pardus ekibi olarak -Işıl POYRAZ, Erkan TEKMAN ve ben- hem konferans öncesindeki Linux Sistem Yönetimi Kursu hem de konferans sırasındaki çeşitli sunum ve oturumlarla katıldık.

Birinci Gün

İlk sunumumuz, Linux Sistem Yönetimi Kursu katılımcılarına genel bir Pardus tanıtımı yaptığımız "Pardus : Dün, bugün, yarın" başlıklı sunumdu. Linux kursu eğitmenleri Erdem BAYER, Necdet YÜCEL ve Ali Erdoğdu KÖROĞLU'nun dört günlük yoğun programı sonucunda yorgun düşmelerine rağmen son derece ilgili bir katılımcı grubunun izlediği sunum 3,5 saatten uzun sürdü.

Salonun dolmasını beklerken genel bir Pardus sohbeti ile başladığımız oturuma Pardus Projesi'nin geçmişi, kısa ve uzun vadeli hedeflerimiz ve yakın gelecekteki ürünlerimizle ilgili slaytlarla devam ettik. Katılımcılar, tüm yorgunluklarına rağmen -yüzlerinden belli oluyordu- devamlı sorular sorup önerilerde bulunarak sunumun daha çok sohbet şeklinde ilerlemesini sağladılar.

Sunumun ikinci yarısında ise Pardus'u nasıl geliştiriyoruz, Pardus teknolojileri nelerdir gibi konularla sohbetimize devam ettik. Konu nasıl Pardus geliştiricisi olunur, nasıl katkıda bulunulur gibi başlıklara geldiğinde ise sunum çoktan bir foruma dönüştü bile. Zevkli bir kapanış sohbeti ve sonrasında ayaküstü tanışma ve fikir alışverişleriyle Harran Üniversitesi'ndeki ilk günümüz sona erdi.

Şanlıurfa'daki ilk gecemizi bu tarihi kenti gezerek geçirdik, ünü çoktan Türkiye'yi aşmış kebab ve künefeyi tatmayı da ihmal etmedik.

İkinci Gün

Ertesi gün, etkinliğin açılış günü olduğundan yoğun bir katılım olacağını tahmin ediyorduk, fakat Harran Üniversitesine vardığımızda karşılaştığımız ilgi hepimizi şaşırttı açıkçası. Açılış töreninde Mustafa AKGÜL'ün İnternet yasaklarına vurgu yapan konuşmasının ardından törenin kapanışını Pardus Projesi yöneticisi Erkan TEKMAN, "Üniversiteler neden özgür yazılım kullanmalıdır" başlıklı mini sunumu ile yaptı. Sunumun özeti ise "üniversitelere özgür yazılım yakışır" cümlesi idi.

Açılış töreninin hemen ardından Pardus ekibi olarak ilk Özgür Yazılım Oturumu'na katıldık, oturum yöneticisi ise yine Erkan TEKMAN idi. İlk sıra, Adıyaman Üniversitesi'nden Bülent ŞENER, Leman LEVENTOĞLU ve İlker KESKİN'in üniversitelerinde gerçekleştirdikleri Pardus Göç Projesi'ni anlattığı sunumdaydı. Bu başarılı göç projesi üzerine uzun uzun konuşuldu. Biz de Adıyaman Üniversitesi'nin öneri ve tecrübelerinden yararlandık, isteklerini not aldık.

Bu sunumun ardından Arda ÇETİN ve Levent YALÇIN "Mikrotik Router ile Kampus Ağ Yönetimi" konusunda konuştular. Son sıra Maltepe Üniversitesi bilgi işlem altyapısında özgür yazılım tecrübelerinin paylaşıldığı sunumundu. Üniversitenin özgür yazılım projelerinde karşılaştıkları sorunlar ve uyguladıkları çözümleri tanıttıkları sunumu Maltepe Üniversitesi adına Emin CAN sundu.

Özgür yazılımın yaygınlaşması konusunda başarılı projeleri bir araya getiren oturum, izleyiciler için birbirlerinin tecrübelerinden yararlanma konusunda son derece verimli geçti. Oturum sonunda ise oturumun sembolik armağanı Erkan TEKMAN tarafından "en başarılı sunum" seçilen Adıyaman Üniversitesi sunumuna verildi. Pardus kullanıcılarına iltimas geçildiği söylentileri ise gülümsemelerle geçirildi :-).

Günün son sunumu ise "Kurumsal sunucu ve masaüstlerinde Pardus" isimli sunumum idi. Salon komşumuz Hakan UYGUN'un "Özgür yazılımlarda proje yönetimi" başlıklı sunumu ile Pardus sunumuna ortak bir dinleyici kitlesinin gelip, iki sunum arasında seçim yapmaya itiraz etmeleri üzerine iki sunumu birleştirdik. Pardus Kurumsal 2 sürümünün de detaylı olarak tanıttığım sunumda, yoğun olarak PTSP (Pardus Terminal Sunucu Projesi), ÇOMAR -Ahenk Merkezi Yönetim altyapısı gibi teknolojilerimiz üzerine konuştuk.

Benden sahneyi alan Hakan Uygun ise özgür yazılım projelerinin geliştirilme süreçleri, bu projelerin yönetim şekilleri, sık karşılaşılan sorunlar ve genel kabul gören yöntemleri içeren kapsamlı bir sunum yaptı.

Sunum sonrası sohbetimiz, görevlilerin açılış kokteylinin başladığını hatırlatması ile mekan değiştirdi, sunumların yapıldığı binadan kokteyl alanına taşındı.

Uzun zamandır karşılaşamadığımız dostlarımızla sohbet etme olanağını bulduğumuz, yeni dostlar edindiğimiz bu eğlenceli kokteyl sonrasında Hakan ve Işıl ile Harran Üniversitesi kampüsünden şehre dönüp son mırırlarımızı içtik. Bizi ve tüm Akademik Bilişim katılımcılarını sınırsız bir konukseverlik ile ağırlayan Harran Üniversitesi çalışanları ve Şanlıurfalılara tekrar teşekkür ediyoruz buradan.

Bilmök - ODTÜ, Ankara

Pardus olarak Platin Sponsor olduğumuz BİLMÖK ise ODTÜ'nün ev sahipliğinde 27 Şubat - 1 Mart 2009 tarihleri arasında ODTÜ KKM'de düzenlendi. Pardus ekibi olarak tüm Türkiye'den bilgisayar mühendisliği öğrencilerini bir araya getiren Bilmök'e tam kadro katıldık.

Etkinliğin ilk günü Pardus geliştiricilerinin TÜBİTAK-UEKAE standında bir araya gelmesiyle başladı. Açılış töreninde konuşan Erkan TEKMAN, üniversitelere bir kez daha "size özgür yazılım yakışır" dedi.

Daha sonrasında bazı oturumlara katıldık, bazen de geliştiricilerle ayaküstü kulis yapıp ertesi gün yapacağımız geliştirici toplantısına hazırlandık. Günün en yoğun etkinliği ise Pardus ile ilgili soruları olan BİLMÖK katılımcılarına bilgi vermek, sorularına cevap vererek Pardus Projesi'ni tanıtmak oldu.

2.gün

BİLMÖK'09'un ikinci günü Pardus açısından epey yoğun geçti. Sabah benim "Pardus, Linux ve dağıtım nedir, biz kimiz" başlıklı giriş sunumumdan sonra Gökçen ERASLAN ve Gökmen GÖKSEL Pardus Teknolojileri ve KDE 4 yeniliklerinden bahseden bir sunum yaptılar, ardından ise Onur KÜÇÜK ve Semen CİRİT "Nasıl Pardus Geliştiricisi Olunur" konusunda konuştular. Bu yoğun sunum programını tüm geliştiricilerin katıldığı soru cevap bölümü izledi. Yoğun ilgi gören bu oturum, hem Pardus ve Pardus teknolojileriyle ilk kez karşılaşan, hem de Pardus hakkında ayrıntılı bilgi almak isteyen katılımcılar için son derece verimli geçti.

Öğleden sonra ise programı uzun zamandır gerçekleştiremediğimiz Pardus Geliştirici Toplantısı kaplıyordu. Yedi saate yakın süren toplantıda yine de gündemdeki tüm konuları konuşmaya zaman kalmadı. Hem teknik hem sosyal konulardan oluşan gündem nedeniyle toplantı çok yoğun geçerken, katılımın yüksek olması sayesinde uzun zamandır sürüncemede kalan birçok konu karara bağlandı, ama bir o kadarına ise ya hiç değinilemedi ya da ancak kararın nasıl alınması gerektiğine karar verilebildi.

Geliştirici toplantısı sonrasında ise hazır fiziksel olarak bir araya gelmişken birlikte daha fazla zaman geçirelim, yeni tanıştığımız geliştiricilerle kaynaşalım diye düşündük ve soluğu bir kafe’de aldık. Herkeste bu yoğun günün etkisi hissedilse de eğlenceli, şamatası bol, her türden tartışma ve fikir alışverişinin yapıldığı güzel bir gece oldu, kısacası Pardus tam anlamıyla “kurtlarını döktü”.

CeBIT 2009, Hannover - Almanya

Dünyanın en büyük bilişim teknolojileri fuarı olan CeBIT, her yıl olduğu gibi bu yıl da Almanya’nın Hannover kentinde düzenlendi. Her yıl altı gün boyunca dünyanın her yerinden gelen sektör temsilcilerini ve meraklılarını Hannover’de buluşturan bu dev fuar, bu sene de 3 - 8 Mart 2009 tarihleri arasında 69 ülkeden 4.300 firmanın katılımına evsahipliği yaptı.

Bu yılki CeBIT’in ayrı bir anlamı daha vardı: CeBIT bünyesinde ilk kez ayrı bir özgür yazılım bölümü düzenlendi. Open Source Forum adındaki bu özel bölüm, tüm dünyadan özgür yazılım projelerini buluşturmak, bilgi ve tecrübe paylaşımını sağlamak ve BT sektöründeki özgür yazılım çözümlerini tanıtmayı amaçlıyordu.

Open Source Forum alanında Scribus’tan OpenOffice.org’a, BSD ailesinden Amarak’a bir çok başarılı özgür yazılım projesi, özgür platformlar üzerinde çözüm geliştiren yazılım firmalarından özgür yazılım vakıflarına, camianın her noktasından aktörler kendilerini tanıttılar, bilgi alışverişinde bulundular ve yeni bağlantılar kurdular. İlk kez düzenlenmesine karşın yoğun bir ilgi gören Open Source Forum, görünen o ki her yıl büyüyerek CeBIT Hannover Fuarı’nın sürekli ve önemli bir parçası haline gelecek.

Her günü ayrı bir temaya ayıran Open Source Forum, sunumlarda sırasıyla “Veri merkezlerinde açık kaynak yazılımlar”, “Güvenlik”, “Taşınabilirlik”, “Web”, “Çokluortam” ve “Dağıtımlar ve Masaüstü” konularını işledi.

Pardus Tanıtımı

Pardus Projesi ise bu özgür yazılım temalı bu özel bölüme 6 ve 7 Mart günleri sunduğum iki Pardus tanıtımıyla katıldı. 8 Mart günü ise o gün için seçilen “Dağıtımlar ve Masaüstü” konusunun açılış sunumu olarak “Masaüstüne (Tekrar) Odaklanmak: Pardus Linux” başlıklı bir konuşma yaptım. Forum’a katılan diğer proje geliştiricileri ve izleyiciler tarafından ilgiyle karşılanması, Pardus’un geldiği nokta açısından önemli bir işaretti.

Üç günün sonunda bir sürü güzel anı, fikir, tecrübe ve gelecek sene daha büyük bir Open Source Forum’a, daha geniş bir Pardus ekibiyle katılma sözü ile ayrıldım Hannover’den.

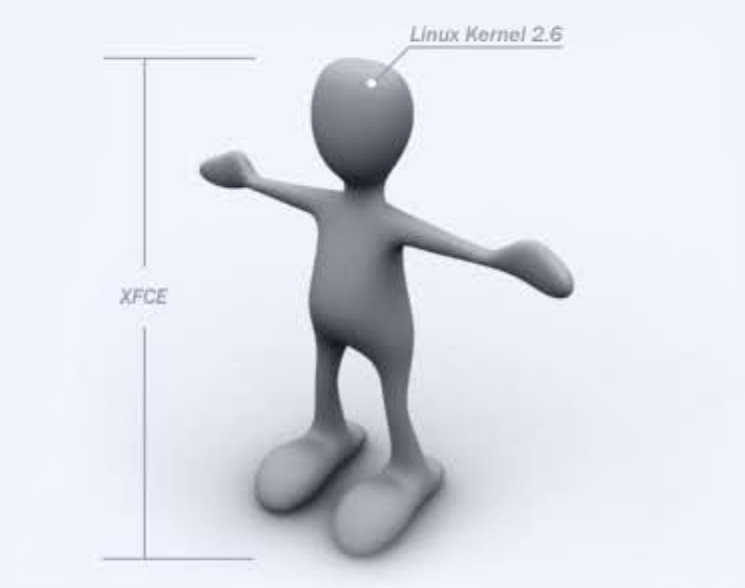
Bu yoğun etkinlik programının ardından, birbirinden tamamen farklı kitlelere hitap eden bu üç etkinlikte de Pardus’un aynı yoğun ilgiyi gördüğünü fark ettim: Tüm etkinliklerde Pardus ekibi olarak birçok özgür yazılım sevdalısı ile tanıştık, sohbet ettik, fikir alıp verdik. Yeni sürüm ve projelerimizle, her geçen gün genişleyen geliştirici ve kullanıcı topluluğumuzla her etkinlikte ilgi odağı olduk.

Bu ilginin bir nedeni Pardus’un yenilikleri ve teknolojileri olsa da, en önemli etkenlerden biri de Pardus geliştiricilerinin, kullanıcıları ve katkıcılarının, kısacası tüm Pardus topluluğunun bitmez desteği olduğunu söylemeliyim.

Pardus geliştiricileri adına tüm Pardus topluluğuna bu destekleri için bir kez daha teşekkür edip bir sonraki etkinlikte görüşmek üzere diyorum.

Biliyorsunuz özgür yazılım camiasında proje biter, etkinlik bitmez :-)...

Pardus'ta Xfce

Xfce kullanıyorsanız hız, hafiflik ve sadelik konusunda bir hassasiyetiniz var demektir ve Xfce araçlarının cazibesi de buradan geliyor.

Xfce Masaüstü ortamı, GNOME gibi GTK+ araç takımı kullanılarak geliştirilmiştir. Bu sayede hafif ve hızlı bir masaüstü deneyimi sunuyor. Aslında Xfce'nin Pardus depolarına girmesi çok yeni değil ancak 4.6 sürümüyle birlikte kazandığı kullanılabilirlik ve kararlılıkla artık basit bir masaüstünün tüm ihtiyacını karşılayabilecek seviyede. Pardus'taki Xfce paketleri benim de içinde bulunduğum bir ekip tarafından

Pardus depolarına kazandırılıyor. Dergimizin bu sayısının teması Xfce olunca bizler de Xfce paketlerinin Pardus'taki durumunu yazmamız gerektiğini düşündük. Xfce bileşenlerinin Pardus depolarına girmesindeki en büyük katkıya sahip kişi, sevgili Gökmen Görgeç. Kendisi aynı zamanda benim pisi paketi yapılması konusunda hocam olan ve Xfce mikrobunu damarlarıma enjekte eden kişidir.

pardus ve xfce

Şu an için 24 adetten oluşan temel bileşenlerin ve 22 adetten oluşan ek bileşenlerin paketlenmesi yapılmış ve katkı depolarında yerini almış durumda. Bununla birlikte henüz paketlenmemiş paketlerin paketleme çalışmaları devam ediyor.

Xfce masaüstü ortamı şu an 4.6 kararlı sürümüne sahip ve Pardus'ta bu son sürüm mevcut. Son sürümün depolara girmesi ve temel bileşenlerin paketlenmiş olması nedeniyle artık ek bileşenlerin paketlenmesine geçmiş durumdayız. Kısa süre içerisinde birçok bileşenin paketlenmiş olacağını tahmin ediyoruz. Belki de siz bu satırları okurken yeni paketler depolara girmiş olabilir.

Freenode IRC sunucusu üzerinden #xfce-tr kanalında sürekli paylaşım ve yardımlaşmayla paketleme işlemlerini gerçekleştiriyoruz. Sürekli haberleşerek bileşenleri paylaşıyor, yanlışlarımız ve yapmamız gerekenler konusunda sürekli paylaşım içerisinde paketleme işlemlerini gerçekleştiriyoruz. Xfce resmi e-posta listelerini takip ederek güncellemeler ve yeni sürümler hakkında sürekli bilgi ediniyoruz.

Özellikle Gökmen Görgen'in çabalarıyla Xfce masaüstü ortamı sürekli olarak güncel haliyle Pardus depolarında yer alıyor. Xfce paketleri küçük paketler olduğundan sisteminize çok çabuk kurulabilir ve çok az yer kaplar. Artık Pardus üzerinde Xfce masaüstü ortamını gönül rahatlığıyla kullanabilirsiniz.

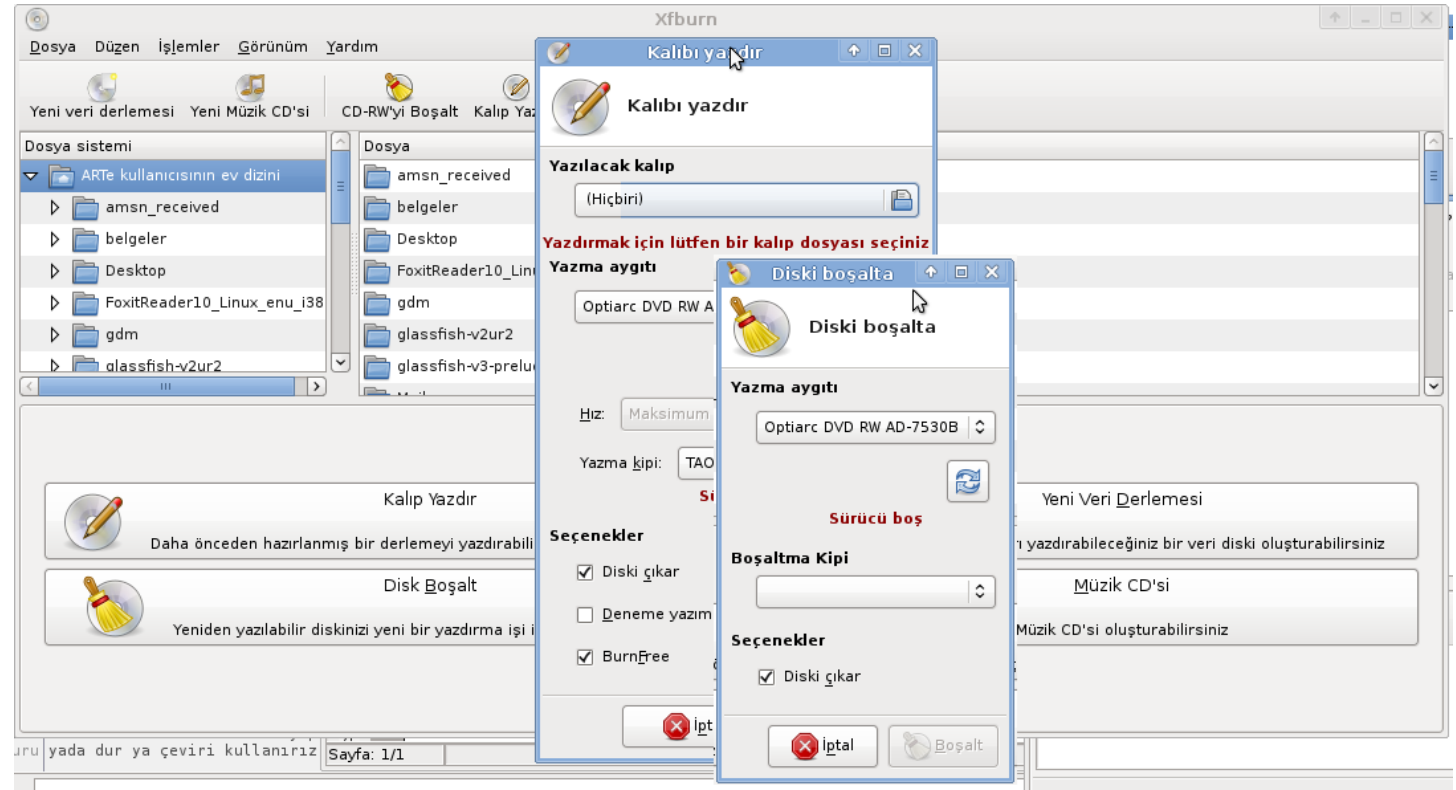
Xfce Programları

Xfce'ye ait araçlar da kendisi gibi çok hızlı ve sadece işine odaklanmış basit tasarımlara sahip. Zaten basit işler söz konusu olduğunda ayrıntılar genellikle gereksizdir ve kafa karıştırır. Sıklıkla ihtiyacınız sadece bir resmi ekranda

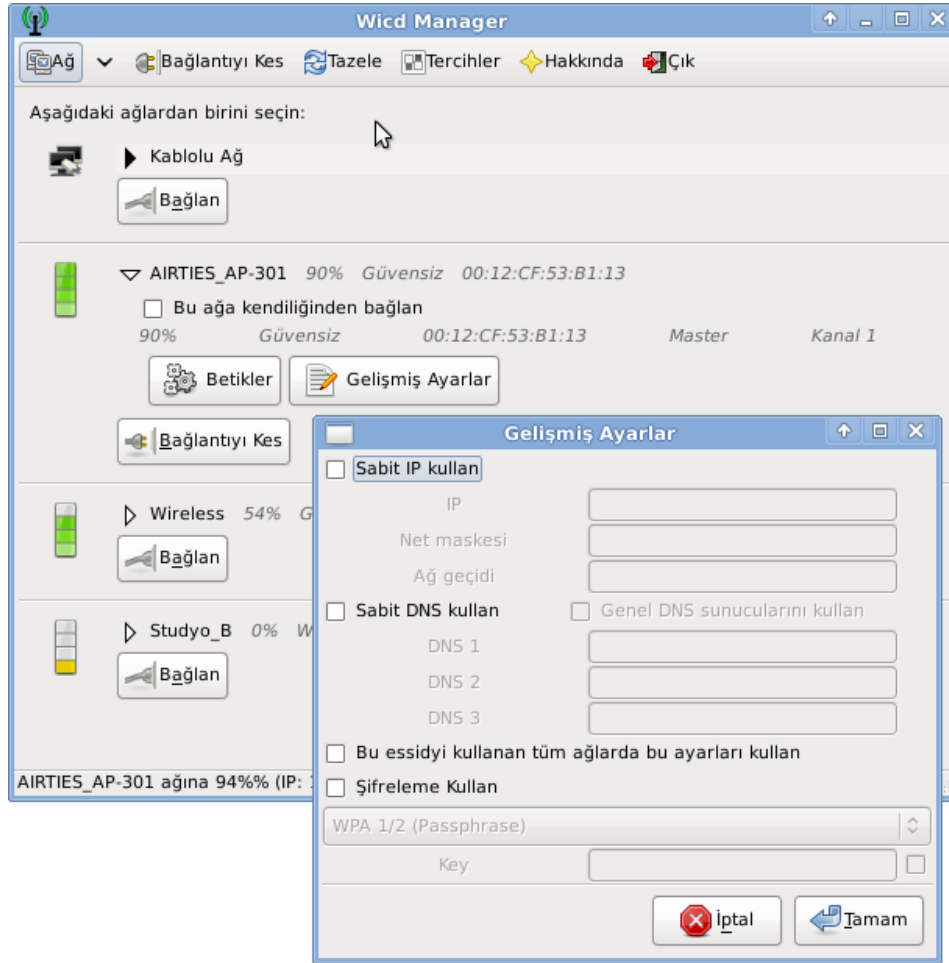
görmek, bir dosyayı en kısa yoldan CD'ye yazmak ya da hızlıca İnternet'e bağlanmaktan ibarettir. Bu durumda Xfce araçlarını tercih etmelisiniz. Bunlardan herhalde en çok kullanacaklarınız şunlar:

Xfburn

Xfburn aracı basit fakat son derece yetenekli bir CD/DVD yazma programı. Xfburn aracıyla .iso kalıplarınızı yazabilir, yazılabilir medyalarınızı silebilirsiniz. Gördüğünüz gibi ana ekran görüntüsünde bir dosya tarayıcısı, yanında dizin içeriğini gösteren bir bölüm, altındaysa yapmak istediğiniz işlemlerle ilgili dört adet düğme bulunuyor. Türkçe olması ve düğmeler atlında açıklamaların olması sayesinde kullanımı oldukça kolay. Xfce'nin en büyük özelliklerinden biri olan kolay ve sade kullanım özelliği Xfburn üzerinde de mevcut.

Ristretto

Ristretto resim görüntülemeye yarayan küçük ve kullanışlı bir uygulama. Ana ekran görüntüsünden anlaşıldığı üzere çok karmaşık bir yapısı yok fakat son derece yetenekli. Ancak uyarayım, önceleri Ristretto'nun hızına alışmakta zorlanabilirsiniz.

Bir resmi açtığınız zaman, o resmin bulunduğu dizinde bulunan tüm resimler

pencerenin alt tarafında şerit halinde gözüküyor. Böylece bir dizin altındaki resimleri kolaylıkla görüntüleyebiliyoruz. Ayrıca bir dizin içerisindeki resimleri slayt gösterisi olarak sunmanız mümkün.

Uygulama Bulucu

Uygulama bulucu epey kullanışlı bir araç. Sistemimizde kurulu olan uygulamaları kategorilerine göre sıralayabiliyor, bu kategori içlerinde ya da tüm sistemde kurulu uygulamaları arayabiliyoruz.

Seçtiğimiz uygulamayı çalıştır düğmesi aracılığıyla çalıştırabiliyoruz. Dikkat etmemiz gereken nokta, eğer bir kategori seçtiysek aramamızın sadece o kategori için geçerli olmasıdır.

WICD

Wicd, İnternet bağlantı ayarlarımızı kontrol ettiğimiz çok gelişmiş ve kullanışlı bir bileşen. Sahip olduğu yetenekler sayesinde bağlantılarınızı yönetmeniz son derece kolaylaşıyor.

Wicd, bağlanmak istediğiniz ağları kendisi otomatik olarak tarayıp karşınıza getiriyor. Böylece ek olarak her gittiğiniz ortam için bir kayıt eklemenize gerek kalmıyor.

Tercihler menüsünden ulaşabileceğiniz genel ayarlar sekmesi aracılığıyla birtakım ayarlar yapmanız mümkün oluyor. Tercihler menüsünün harici programlar kısmında bir takım özel uygulamaları çalıştırabilirsiniz.

Wicd programının en büyük özelliği, bağlantınız koptuğunda sistem tepsisinden bu durumu göstermesi. Bu şekilde bağlı olup olmadığınızı rahatlıkla görebiliyorsunuz.

Duydunuz mu? Xfce Türkçe kullanılabiliyormuş!

"Türk dili zengin, geniş bir dildir. Her kavramı ifade kabiliyeti vardır. Yalnız onun bütün varlıklarını aramak, bulmak, toplamak, onlar üzerinde çalışmak lazımdır."

Mustafa Kemal Atatürk

Atatürk'ün bu güzel sözüyle yazıya başlamak bu yazıyı yazarken de motive ediyor insanı. Evet Türkçe'miz yeterince zengin bir dil. Bu kadar zengin bir dile sahip iken neden günlük çalışma ortamımızda Türkçe'den yararlanmayalım ki?

Tarih üzerinde her zaman talepler arzı doğurmuştur. Konuya bilgisayar ve bilişim üzerinden bakarsak, özgün dilinde (genelde İngilizce) ortaya çıkan her uygulamanın ve işletim sisteminin zamanla talepler doğrultusunda Türkçe'ye çevrildiğini hepimiz görüyoruz. Mesela, bundan yıllar önce KDE, GNOME gibi büyük masaüstü ortamlarında Türkçe'nin esamesi okunmaz iken, bugün çeviri gruplarının faaliyetleri sonucu, son kullanıcıya %100'e yakın bir oranda Türkçe dil desteği sağlanıyor.

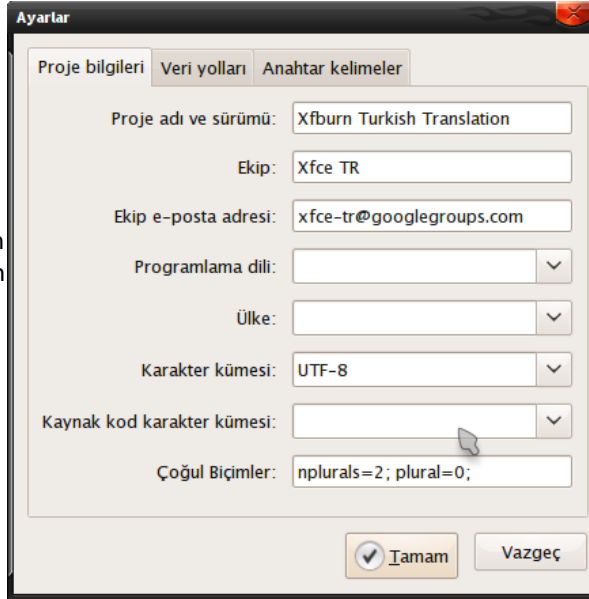
Bu konuda biz de Xfce masaüstü ortamını "tamamen" Türkçe olarak kullanabilmek için yakın zamanda çalışmalara başladık ve 27 Şubat 2009 tarihinde 4.6.0 sürümü çıkan Xfce masaüstü ortamını tamamen Türkçe kullanılabilir hale getirdik.

Xfce yapı ve görünüm olarak son kullanıcıya alışlagelmişin dışında bir arayüz sunduğu için ilk başta yabancı gelebilir. Bu nedenle (Türkiye'deki) Linux kullanıcıları arasında KDE ve GNOME kadar popüler olduğu söylenemez. Bu sebeptendir ki, 2009 yılında ancak Türkçeleştirilebilmiştir.

Xfce'nin Türkçe çeviri geçmişi

Bu kadar ön bilgidен sonra, gelelim çeviri konusunda nasıl bu aşamaya gelindi, onu görelim:

Öncelikle Xfce masaüstü ortamını çevirmeye başlayan Eren Türkay, Türker Sezer ve Cem Ünal'a teşekkür etmekte fayda var; kendileri çeviri konusunda ilk adımı atarak, azımsanmayacak derecede kullanılabilir bir Türkçe Xfce sundular bizlere. Bundan sonra ise, Gökmen Görgen ile ben Google Groups üzerinde bir Xfce TR grubu oluşturarak şimdiki çeviri ekibinin temellerini attık. Bu konuda önemli bir husus karşımıza çıkıyor. Büyük bir çeviri işlemi asla tek başına yapılmaması gereken bir iş. Ne kadar geniş bir çeviri ekibiniz var ise, o kadar kaliteli bir çeviri elde edebilirsiniz. Bugün çeviriye katılan 8-9 arkadaşımız bulunuyor. Her

ne kadar fazla gibi görünse de, bu sayı asla yetmez diyoruz, çünkü önemli olan çevirmek değil, anlamlı ve kaliteli bir çeviriye son kullanıcının kullanımına sunmaktır.

Çevirileri nereden takip edebilirsiniz?

Çeviri konusunda Xfce iki ana parçadan oluşuyor. Biri temel masaüstü, diğeri ise "goodies" ya da Türkçesiyle eklentiler olmak üzere 2 koldan çeviri yapılabiliyor.

Ne kadar çevrilmiş, neler eksik, "hiç" çevrilmemiş olan uygulamalar hangileri diye soracağınızı tahmin ediyorum. Xfce web sitesi düzenli aralıklarla güncellenen (her 12 saatte bir güncellenme aralığına sahiptir) bir istatistik sayfasına sahip. Xfce masaüstü çevirilerinin durumu <http://i18n.xfce.org/stats/?lang=tr&branch=xfce%2Ftrunk> adresinde yer alır iken, eklentilerin durumu ise, <http://i18n.xfce.org/stats/?lang=tr&branch=goodies/trunk> adresinden izlenebiliyor.

Düzenli aralıklarla bu sayfaları ziyaret ederek eksik çeviri olduğunu gördüğünüzde çeviri grubumuzda siz de yerinizi alabilirsiniz.

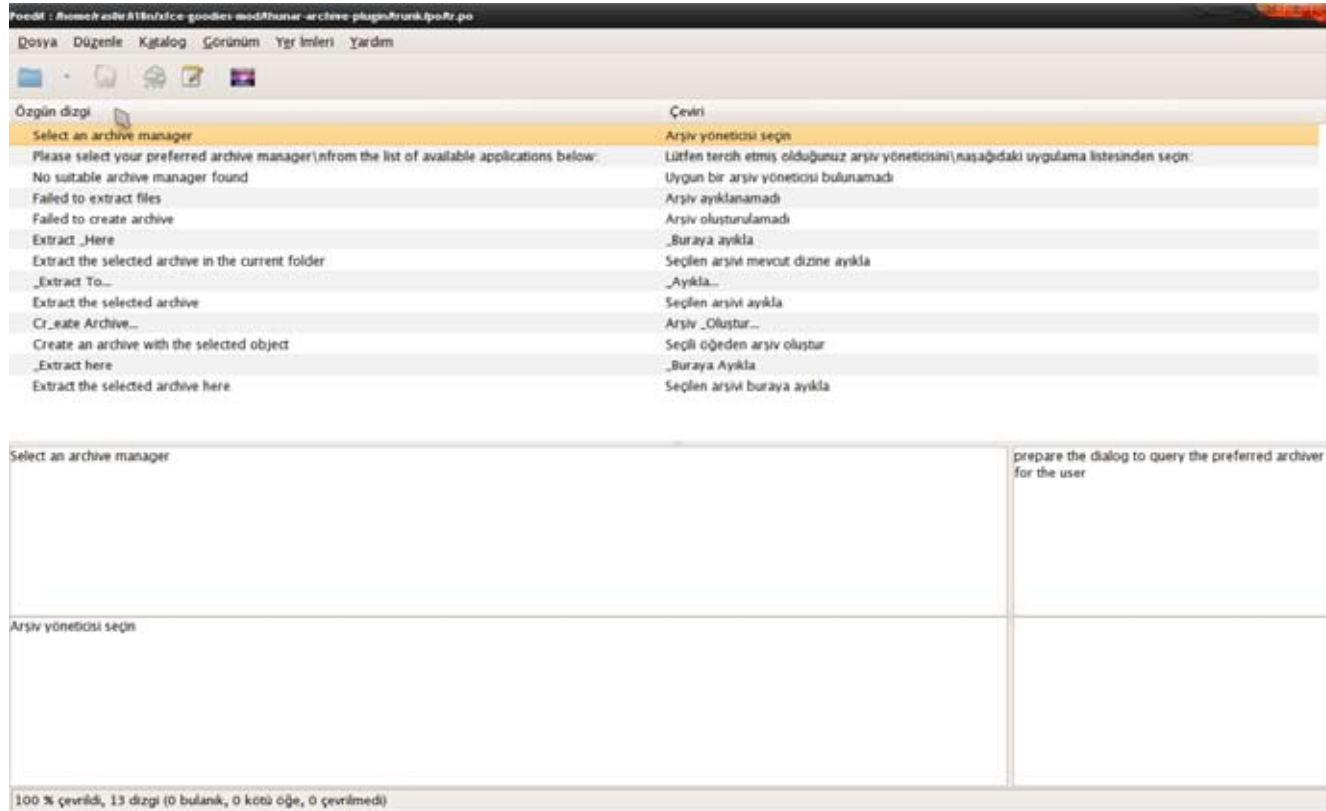
Neden çeviriyoruz?

Gelelim "Çeviriye neden ihtiyaç duyuyoruz? Ya da neden çeviri yapmalıyım ki?" sorularının cevaplarına.

Çeviriye ihtiyaç duyuyoruz; çünkü herkes İngilizce bilmek zorunda değil ya da masaüstünü İngilizce kullanmak zorunda değil.

"Neden çeviri yapayım ki?" sorusu ise muhtemelen sizi çeviri grubuna dâhil edecek anahtar görevini üstlenecek. Özgür yazılımın güzel bir yanı, her şekilde o yazılıma katkı vermeye açık bir yapıya sahip olmasıdır. Programlama dili biliyorsanız, yazılımı geliştirebilir, dil biliyorsanız, kendi dilinize çevirebilir, kullanmayı biliyorsanız da kullanım kılavuzları yazabilirsiniz.

Ayrıca çeviri konusunda, çevirisini beğenmediğiniz bir yazılımın, herkes tarafından anlaşılabilir yeni bir çevirisini sunma şansınız da bulunuyor. Çeviri grupları "maddi" anlamda profesyonel olmadıkları için, zaman zaman çeviri

hataları olabilir. Olması da yadırganmamalı. Mesela, çok eski tarihlerde, “vekil sunucu” öbeğini, doğrudan “proksi” olarak çeviren arkadaşlar da çıkmıştı. Ancak uygulama özgür yazılım olduğu için hemen hata düzeltilmiş ve bir sonraki sürümde düzeltmeler kullanılabilir olmuştur. Öteki tarafta, malum işletim sistemindeki “Bellek read olamadı” mesajı hâlâ yerini korumakta. Üstelik işin trajik yanı bu tür çevirilerin “maddi anlamda” profesyonellerce yapılmış olmasından dolayı oluşan tezattır. Bu bakımdan çeviri ve özgür yazılım arasındaki ilişki gayet sıkı ve önemli bir ilişkidir.

Çeviri için Neler Gerekli

Gelelim Xfce çevirileri nasıl yapılır, nelere dikkat etmeliyiz konusuna. Evvela çeviri yapmak için bir uygulamaya ihtiyacınız olacak. Kullanabileceğiniz araçlar:

- KBabel (KDE ile haşır neşirsenez.)
- Poedit (Yapılan araştırmalara göre Poedit kullananların, ekstradan 2 kolu daha çıkıyormuş ve üçüncü gözü açılyormuş. Dolayısıyla, TAVSIYE EDERİM.)
- Vi(m) veya Emacs (Her ikisi için de eklentiye ihtiyaç duyabilirsiniz.)

Bu araçlardan herhangi “biri” işinizi görecektir. Bu araçların hepsinin paketi depolarda yer alıyor.

Çeviriye Başlamak

Gelelim çevirmek için gerekli dosyalara nereden ulaşacağınıza. Bu işi kolaylaştırmak amacıyla Xfce geliştiricileri **xd-i18n** isimli bir araç geliştirmişlerdir. Bu araca <http://mocha.foo-projects.org/~stephan/xd-i18n> adresinden ulaşabilirsiniz. Aracın kullanımı gayet basit:

Öncelikle **xd-i18n** betiğini çalıştırılabilir yapın. (`chmod +x` veya dosya yöneticinizde sağ tıklayıp, özelliklerinden çalıştırılabilir olarak işaretleyin)

Ben bu betiği ev dizininde oluşturduğum **i18n** klasöründe barındırıyorum. Dolayısıyla, `./xd-i18n` şeklinde kullanıyorum. Bu aracın işlevi basit. SVN

deposunda bulunan po dosyalarını SVN ile sisteminize indirmekten başka bir işlevi yok.

Yukarıda da değindiğim gibi, Xfce iki ana parçadan oluşuyor. Bu araç da, iki ana parçayı farklı dizinlere indirmeyi sağlıyor. Kullanımına gelecek olursak, ilk kullanımda po dosyalarını koyacağınız dizini belirlemeniz gerekmektedir.

```
./xd-i18n init xfce/trunk xfce4
./xd-i18n init goodies/trunk xfce4-goodies
```

Her iki işlem de biraz zaman alacaktır. İşlemler tamamlandıktan sonra, komutu verdiğiniz dizinde, **xfce4** ve **xfce4-goodies** adı altında iki dizin oluşacak.

Bundan sonra yapacağınız iş basit, bu dizinlerin altındaki dizinlerde trunk/po/tr.po dosyalarını düzenleyebilir (çeviri hataları için), veya tr.po bulundurmayan dizinlerde (yani henüz Türkçe'ye çevrilmemiş dizinlerde) şablon dosyalarından (.pot) katalog oluşturabilirsiniz. Poedit uygulamasında, şablondan katalog oluştur seçeneği bulunuyor. Kullanmadığım için bilemiyorum ancak aynı işlem KBabel'da da yapılabilirdi muhtemelen.

Çeviriyi göndermek

Eksikleri tamamladınız veya yanlış bir çeviriyi düzelttiniz belki de yeni bir dil dosyası oluşturdunuz. Bunu kime, nasıl teslim edeceksiniz?

Bu konuda iki yol mevcut. Birincisi düzenlediğiniz po dosyasını Xfce TR grubumuza göndererek depoya eklenmesini sağlayabilirsiniz, ancak önce grubumuza üye olmanız gerekiyor ;).

İkincisi ise SVN Sürüm Kontrol Sistemi konusunda "biraz" deneyimli olmayı gerektirir. Şöyle ki, dil dosyasını düzenleyerek kayıt ettiğinizde makine diline çevrilmiş .mo dosyaları da oluşur. Öncelikle hangi dosyaların değiştiğini inceleyin.

Bunun için öncelikle aşağıdaki komutun çıktısındaki listede .mo dosyaları görüyorsanız önce o dosyaları silin.

```
svn st
```

Devamında değişiklikleri görüntülemek için aşağıdaki komutu çalıştırın. Böylece po dosyalarında yapmış olduğunuz değişiklikleri görebilirsiniz.

```
svn diff
```

Bu yapmış olduğunuz değişiklikler yama biçiminde görünecektir. Dolayısıyla, bir yama dosyası oluşturmak için komutun çıktısını bir dosyaya kaydetmeniz gerekiyor, bunun için aşağıdaki komutu çalıştırın.

```
svn diff > turkce.patch
```

Böylece komutu çalıştırdığınız dizinde, turkce.patch isimli bir dosya oluşacaktır. Bu dosyayı da yukarıda belirttiğim gibi, Xfce TR grubuna gönderebileceğiniz gibi, bu adrese

de gönderebilirsiniz. Ayrıca e-posta listesine kayıt olmanız gerekmektedir. Teknik olarak bizim çevirileri teslim ederken yaptığımız farklı bir işlem yok, yukarıdaki işlemleri aynen bizler de uyguluyoruz.

İpuçları

Bu arada çeviri konusunda, ufak olmasına rağmen çok işinize yarayabilecek birkaç ipucundan bahsetmek istiyorum.

Çeviri içerisinde zaman zaman karşınıza cümle içerisinde %s olarak görünen bazı dizgiler vardır. Bunların aynı kalmasına özen göstermeniz gerekiyor. Zaten çeviri yaptığınız program, po dosyalarını denetleyen msgfmt programını çalıştırdığı için bu %s dizgileri olmaz ise hata döndürecektir.

Buraya kadar aslında bir problem yok. Ancak cümle içerisinde birden fazla %s varsa ve bunları doğru çevirelim derken, devrik cümle oluşturmak istemiyorsak, gettext'in bize sunduğu güzel bir özellik olan "order switching" yani "sıralama değiştirme" özelliğinden yararlanabiliriz. Örneğin;

Cümlelerin özgün hali şu şekilde olsun:
There's only %s mb free space left on drive %s

Bu cümleyi çevirirken, devrik bir cümle yapmamak için, aşağıdaki gibi Türkçeye uyarlayabilmek mümkün:

%2\$s diski üzerinde %1\$s mb boş alan var

Gördüğümüz gibi, \$ karakteri önünde %1 ve %2 gibi ifadeler yer almakta. Buradaki sayılar, özgün cümledeki %s dizgilerinin sırasını kullanmaya yarıyor. Ne kadar %s varsa cümleyi devrik yapmamak için o kadar %n\$s kullanabilirsiniz. Bir başka ipucu ise tekil-çoğul cümle yapılarına ilişkindir. Malum, İngilizce'de bir nesnenin çoğul olduğunu belirtmek için "s" takısı alması gerekirken, Türkçe'de her cümlede böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Örnekle açıklayacak olursak;

"There are 3 new mails" cümlesini "3 yeni e-posta var" olarak çeviririz. Ben "İngilizce biliyorum ne gereği

pardus ve xfce

var bunu anlatmanın?" diyorsanız, çevirilerde bazen şu şekilde sorunlarla karşılaşılabilir. Çeviri yaparken sizden cümlelerin hem tekil , hem de çoğul biçimdeki halini soracaktır. Dolayısıyla Poedit gibi programlarda, cümlelerin çevirisini yazamadığınızı farkedeceksiniz. Bunun için, .po dosyasını bir metin editörü ile açarak aşağıdaki satırı .po dosyasında başlığa yerleştirmelisiniz. (po dosyaları metin dosyalarıdır!)

"Plural-Forms: nplurals=2; plural=0;"

Bundan sonra tekrar bir PO editörü yardımıyla düzenlemeye devam edebilirsiniz. Ya da katalog oluştururken aşağıdaki satırı yazabilirsiniz. (Poedit'te Çoğul biçimler kısmına yazabilirsiniz mesela):

nplurals=2; plural=0;

Ayrıca hatırlatmakta fayda görüyorum, Xfce çevirileri sırasında sadece bir dosyada böyle bir durumla karşılaştık.

Çeviri konusunda en önemli ipucu, daha doğrusu sık yapılan bir yanlış da değinmek istiyorum ayrıca.

İngilizcesi ile Accelerator, Türkçesi ile Hızlandırıcı yani kısayol tuş bileşimleri mevzuu çevirilerde en çok dikkatten kaçan husus olarak karşımıza çıkıyor. Menülerde gördüğünüz altı çizili harflerin her biri bir o seçenek için bir klavye kısayoludur ve bu harf Alt tuşu ile birlikte basılınca seçilmiş olur. Hızlandırıcı (kısa yol) için istediğiniz harfi atayabilirsiniz. Örneğin;

Çeviride İngilizcesi _File olan bir menü seçeneğine sahip bir program çalıştırıldığında bu seçenek File olarak görünecek. Yani Alt ve f tuşlarına birlikte basıldığında, uygulamadaki "File" menüsünü açacak.

Türkçe'ye çevirirken bunu isterseniz _Dosya olarak çevirebilirsiniz. Böylece menüde Dosya olarak görünecektir ve Alt ve D tuşlarına bastığınızda Dosya menüsü açılacaktır. Tabii her zaman ilk harfin önüne _ koymak zorunda değilsiniz. D_osya şeklinde yazarak, Dosya olarak görünmesini ve Alt ve o tuşlarına basarak dosya menüsünün açılmasını sağlayabilirsiniz. Aynı menüde 2 tane aynı kısayolun olması sorun değildir, zira kişi ESC tuşuna bastığında seçtiği diğer kısayolu kullanabilir, bu bakımdan istediğiniz şekilde kısayol ayarlayabilirsiniz.

Xfce çeviri süreçleri

Bu kadar bilgiden sonra, Xfce tarafında çeviri süreçlerini anlatmakta fayda görüyorum. Xfce çeviri listesine üye olmuşsanız, her sürüm öncesi çevirilerin güncellenmesi gerektiğine dair bir e-posta gönderilir. Çevirmenlere çevirileri tamamlaması için yaklaşık birkaç hafta süre verilir ve o süre içerisinde çevirilerin teslimi beklenir. Tabii Xfce'in 7-8 ayda bir sürüm çıkardığını göz önüne aldığınızda, çevirileri telaşa getirmeden yapabilirsiniz. Ancak yine de sürekli xdt-i18n aracını kullanarak çevirileri kontrol ve takip etmekte fayda var.

Çeviri işi kimilerine göre uzun, kimilerine göre gereksiz ve sıkıcı gelebilir. Ancak biz Xfce gibi şirin bir masaüstünü Türk kullanıcılar için Türkçe olarak sunmaktan gurur duyuyoruz. Ayrıca ekip halinde çalışmanın hepimize deneyim kazandırdığına inanıyoruz. Ayrıca, çeviri yaparken ekip halinde çalışmanın eğlenceli ve zevkli olduğu da tartışılmaz bir gerçek! Nasıl ki Linus Torvalds "Just for fun" diyerek işe başlayıp bugün milyonların kullandığı bir işletim sistemi çekirdeği ilk adımını attıysa, biz de "eğlenceli" diyerek bu işe koyulduk ve sevdiğimiz kullanışlı bir masaüstünü kendi dilimize çevirmeyi başardık! Bunu özgür yazılım ekosisteminin bir parçası olduğumuz için, bu ekosisteme dâhil olmanın temelinde paylaşmanın yer aldığını bildiğimiz için yaptık. Siz de bu sisteme dahil olabilirsiniz. Nasıl mı? Beğenmediğiniz, eksik bulduğunuz, tamamlanmasını düşündüğünüz çevirileri Xfce geliştiricilerine ulaştırarak.

Kullanışlı Xfce Eklentileri

Hafiflik ve sadelikten taviz vermeyecek şekilde eklenen bu yeni özellikler yeni kullanıcıların ilgisini çekmeye, eski kullanıcıları da tekrar etkilemeye hazırlanıyor.

Nihayet Xfce'nin 4.6.0 sürümü Pardus depolarında yerini aldı ve küçük fare sevimliliğini bir kez daha yenilikleriyle bizlere gösterdi. Bu sürümde, masaüstünde çoklu öğe seçebilme, gelişmiş ayar yöneticisi ve yeniden yazılmış ses karıştırıcısı en çarpıcı geliştirmeler olmuş.

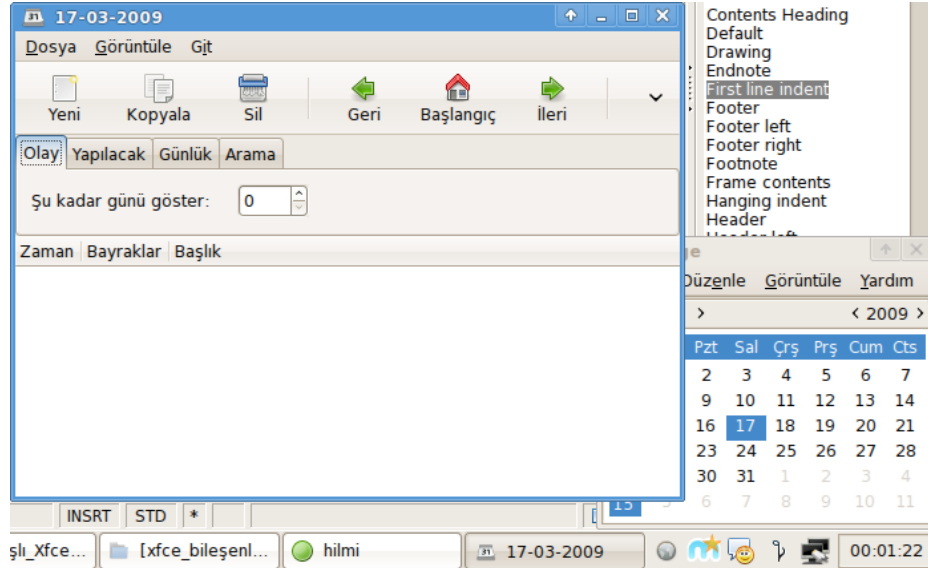
Thunar ve panel eklentileri de, Xfce masaüstü ortamı için vazgeçilmez uygulamacılar. Birçok işi yaparken gerçekten kolaylık sağladığını hissediyorsunuz. Bu makalede Thunar eklentilerine değinmeyeceğim; çünkü birçoğunu zaten farkında olmadan kullanıyorsunuzdur, asıl önemli eklentiler panel ile ilgili.

Geliştirilen Eklentiler

Örneğin post-it tarzı bir not defteri uygulaması eklentisi var. Paketin adı xfce4-notes-plugin. Paket yöneticisinden bu isimle arayabilirsiniz, kurulu değilse mutlaka kurmanızı öneririm.

Peki, panel eklentilerini nasıl kullanabilirsiniz? Panele sağ tıklayıp, "Yeni Öğeler Ekle" seçeneğini seçtiğinizde "Yeni Öğeler Ekle" adında bir pencere açılacak. Buradan Notlar'ı seçip Ekle düğmesine bastığınızda, panele sarı bir düğme yerleşecek, üstüne tıklayarak post-it tipinde bir not defterine kavuşmuş olacaksınız.

Gelelim bir başka önemli panel eklentisine: Orage. Her ne kadar panele sadece saati ve tarihi gösteren bir uygulama olarak yerleşse de, onu aynı zamanda hatırlatıcı, takvim, günlük ve hatta bir yapılacak listesi olarak kullanabiliyorsunuz. Son derece sade bir tasarıma sahip ve bu yeteneklerinin olduğunu bilmeyen pek çok Orage kullanıcısı olduğundan da eminim. =)

Eklentiler hakkında fazla ayrıntıya girmeyeceğim, zaten Xfce'nin kendisi gibi eklentileri de hafif ve basit olduğu için, öğrenmenizi zorlaştıran herhangi bir neden yok, kurcalamanız yeter.

Şimdi de Clipman isimli eklentiye bakalım. Bu eklenti kullanmak için bir paket yüklemenize gerek yok. Çünkü bu araç Görev Çubuğu, Xfce Menüsü, Sistem Çekmecesi gibi temel eklentilerden birisidir.

Clipman ile son kopyaladığınız cümleleri ve bağlantıları listeleyebilir, onları kullanabilir ve geçmişte ne kopyaladığınızı yönetebilirsiniz. Belki çok gereksiz bir eklenti gibi görünür olabilir; ama unutkanlığın gözü kör olsun diyenlerdenseniz, bir deneyin derim... Xfce panel eklentilerinin arasından en sık kullandığım bir diğer önemli eklentilerinden bir tanesi de ses karıştırıcısı. Bunu panele ekleyebilmeniz için xfce4-mixer kurulu olması gerekiyor ki büyük olasılıkla

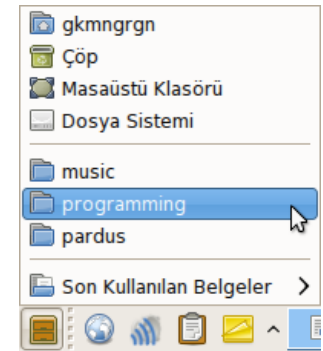
da kuruludur. Yeni öge olarak ses karıştırıcısını eklediğinizde, panele ses karıştırıcı simgesinin yerleştiğini ve simgenin üzerinde de ses seviyesini gösteren çizgiler göreceksiniz. Bu simgenin üzerinde farelin tekerleğini kaydırarak ses seviyesini ayarlamanız mümkün. Ses karıştırıcı düğmesine tıkladığınızda da Ses Düzenleyicisi penceresi açılıyor, buradan daha ayrıntılı ayarlama yapma imkanınız da var.

Bir başka kullanışlı eklenti de xfce4-places-plugin. Bu eklenti kullanmak için önce kurulu olduğunu denetleyin, sonra panele yeni öge ekleme penceresinden seçin.

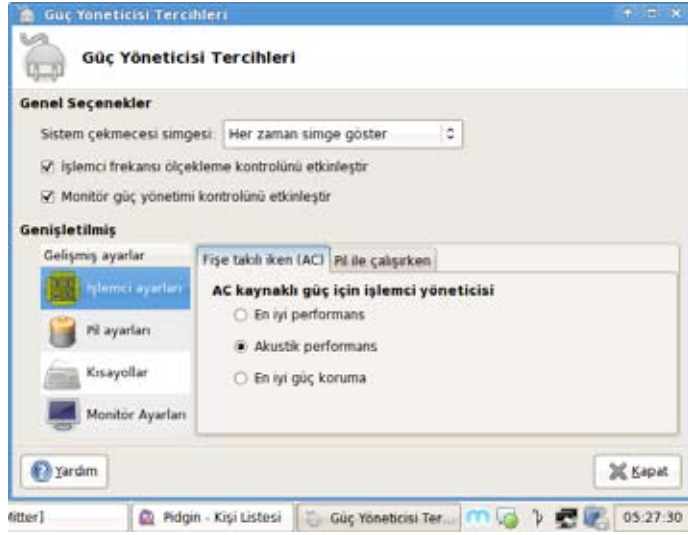
Bu eklentiyle son kullanılan belgelere, dizin kısa yollarına, dosya sistemine erişmeniz mümkün. Ayrıca benim gibi, masaüstünü tertemiz tutmayı seven kullanıcılar bu eklenti kullanılarak, ev dizini, çöp, dosya sistemi simgelerini de rahatça kaldırmayı deneyebilirler (Masaüstüne sağ tıklayıp, Masaüstü Ayarları'nı seçin, orada Simgeler sekmesine göz atın).

Son olarak xfce4-screenshooter-plugin isminde, ekran görüntüsü almaya yarayan eklentimize bakalım. Bu eklenti eskiden sadece panele yerleşiyordu, şimdiyse hem ayrı bir uygulama, hem de klavye kısa yolu olarak çalışabilen bir komut içerecek şekilde geliştirildi. Eğer Xfce'nin 4.6.0 sürümüne geçtiyseniz ve bu paketi de kurduysanız, sadece print tuşuna basarak ekran görüntüsü almanız artık mümkün.

Xfce'nin 4.6 sürümünden önce de var olan en kullanışlı eklentiler bunlardı. Her geçen gün yazarları tarafından geliştirilen ve daha kullanışlı hale getirilen bu eklentiler elbette Xfce'nin

günlerde depolardaki yerlerini almış olabilirler.

Güç Yöneticisi'yle başlayalım. Paketin adı büyük olasılıkla xfce4-power-manager olacak. GNOME kullanıcıları, Xfce'nin güç yöneticisini görünce ilk olarak "Ne kadar da benziyor?" tepkisini verebilirler. Bence de benziyor, ama yine de GNOME'un güç yöneticisinden daha hafif ve sade olduğunu söylemeliyim.

Güç yönetimiyle, eğer laptop kullanıyorsanız pilin durumunu öğrenebilirsiniz, işlemci performansını ayarlamak da cabası. Belli bir süre sonra monitörünüzü kapatmak istediğinizde ilk bakmanız gereken yer yine güç yöneticisi.

Klavyenizdeki kapatma ya da uyku modu düğmesine bastığınızda, eğer laptop kullanıyorsanız da kapağını kapattığınızda sistemin hangi tepkileri vermesi gerektiğini yine güç yöneticisinden ayarlayabiliyorsunuz. Kısacası, artık tam anlamıyla Xfce'ye yakışır nitelikte bir güç yöneticimiz var.

Bir diğer eklentimiz ise Midori. Hmm, buna eklenti demek doğru değil, çünkü panele veya Thunar'a eklenen nitelikte küçük bir uygulama değil. Midori Xfce'nin Internet tarayıcısı, dolayısıyla eklenti yerine Xfce uygulaması demek daha doğru. Son derece basit, sade ve hızlı bir Internet tarayıcısı olan Midori, gücünü WebKit isimli içerik motorundan alıyor. WebKit, Google Chrome ve Safari'de kullanılan

son sürümünde de var, ancak Xfce'nin son sürümüyle gelen bazı yeni eklentiler de oldu.

Yeni Eklentiler

Bu yazıyı kaleme aldığım sıralarda henüz Pardus depolarına girmemiş olsalar da yeni eklentilere bir göz atmamızda sakınca yok, çünkü belki siz bu yazıyı okuduğunuz

bir web içerik motoru. Ama ne yazık ki henüz kararlı değil ve en olmadık anlarda durup dururken çökmesi sizi çılgına çevirebilir. Buna rağmen gelecek vaat eden tarayıcımız zamanla olgunlaşacak ve Xfce kullanıp da "İnternet sayfalarını açsın, YouTube'dan video izleyebileyim, yeter." diyen kullanıcıların vazgeçilmezi olmaya adım adım yaklaşıyor.

Bir başka güzel eklentimiz de xfce4-notifyd. Xfce'ye özel olarak tasarlanmış olan açılır pencere biçimindeki uyarı servisi olan bu servisi kullanabilmek için sadece paketini yüklemek yeterli.

Uyarılar için ön tanımlı olarak üç tane tema yüklü geliyor ve bunları Xfce Ayar Yöneticisi'ndeki Bildiriler seçeneğinden değiştirmeniz mümkün. (Resimdeki örnekte Smoke temasını kullanmışım.)

Son olarak Gigolo ile makalemi bitireyim. Gigolo'nun adı ilk önce Sion'du, nedense sonra Gigolo yapıldı. Yeni adı kötü olmuş ama merak etmeyin, uygulamanın kendisi pek marifetli.

Gigolo, uzaktaki dosya sistemlerine bağlanmak için yazılmış, basit bir arayüzü olan Xfce ek bileşenidir. SSH, FTP, WebDAV, Windows Paylaşımı ya da doğrudan özel konuma bağlanmanızı sağlar. Sık giriş yaptığınız alanlar için giriş bilgilerini her defasında girmemek için Sık Kullanılanlar'ı düzenleyebilirsiniz.

Bunlar genellikle en çok kullanılan eklentiler olsa da Xfce'nin eklentileri bunlarla sınırlı değil. Geliştirme depolarında yeni ve henüz ilk sürümleri yayınlanmış ek bileşen projeleri mevcut. Yayınlanmış olan eklentilerin bir kısmı da Pardus geliştiricileri (belki sizler) tarafından paketlenmeyi bekliyor.

Kısaca "Masaüstünüzde sadece işinizi yapmak için Xfce yeter" diyorum ve bol Xfce'li günler diliyorum.

Xfce'yi kurmak için Paket Yöneticisindeki Xfce bileşeninde bulunan tüm paketleri kurabilirsiniz. Toplamda 20MB civarında tutan kısa bir indirme yapılacaktır, tıpkı kullanımı gibi kurulumu da hızlı ve hafiftir. Xfce Masaüstünü açmak için kullanıcı girişi ekranında Alt+M kısayoluyla açılan menüden Xfce seçerek kullanıcı girişi yapmalısınız. Aynı menüdeki KDE seçeneği ile de istediğiniz zaman KDE'ye geçebilirsiniz.

xfce

Netbook'larda Pardus ve Xfce

Netbook satın almak istiyor ama Pardus'u desteklemeyeceğinden mi çekiniyorsunuz? Korkmayın ve Pardus ile o küçük cihaz içindeki performans canavarını ortaya çıkarın!

Dergimizin bu sayısında Xfce konusunun işleneceğini öğrenince ben de netbook sahibi bir Pardus kullanıcısı olarak, bu ufaklıklar üzerinde Pardus'un kullanımına değinmek istedim. Pardus, her ne kadar netbook'larda rahatlıkla kullanılabilse de, henüz netbook'lar için özel bir sürümü duyurulmadı ve Pardus'un netbook'larda

sorunsuzca kullanılabilmesi bazı ufak önerilerim olacak. İşte bu yazıda bunlara değineceğim. İnternet'i kullanabilen birçok bilgisayar kullanıcısının az çok netbook'un ne olduğu hakkında bir fikir sahibi olduğunu düşünüyorum ancak yine de bu cihazların ne olduğunu açıklama zorunluluğu hissediyorum.

Netbook nedir? Yenir mi?

2005 senesinin sonlarına doğru "100 Dolarlık Dizüstü Bilgisayar" kampanyası ile ilgili haberler okumaya başlamıştık. Bu kampanyadaki amaç, henüz gelişmekte olan ülkelerdeki çocukların bilgiye modern yoldan ulaşmasını sağlayacak bir dizüstü bilgisayarın dağıtılmasıydı. Kampanyanın detaylarına girmeyeceğim ama birçok sebepten ötürü bu plan tutmadı ve ürünün maliyeti, maliyetin 100 Amerikan Doları'ndan daha yüksek çıkması projeye balta vurdu. İşte bu noktada Asus firması benzer bir hamlede bulundu ve Eee PC modeliyle netbook'ların ortaya çıkışına vesile oldu. Bu modeliyle Asus piyasada öyle bir yer edindi ki, diğer üreticiler de Asus'un yolundan gittiler. Sonuç ise bildiğimiz gibi, netbook'lar artık herkese hitap eden bir kişiye büründüler.

Netbook'lar, genellikle 1,5 kg ağırlığı geçmeyen, DVD sürücü yerine MMC, SD gibi hafıza kartları kullanabildiğimiz taşınabilir bilgisayarlara verilen genel bir ad. Aynı zamanda minibook olarak da anılan bu taşınabilir bilgisayarların hedef kitlesi, ağır işlemci gücü isteyen uygulamalar yerine İnternet üzerinden işlerini yürüten kullanıcılar. Örneğin birtakım oyunların oynanabilmesi mümkün ama bazı modellerde Quake III: Arena ve Urban Terror oynamak bile zor olabiliyor.

Netbook'lar oyunları bir tarafa bırakırsak, İnternet'e erişim ve ofis ihtiyaçlarımızı ise eksiksiz bir şekilde karşılayabiliyor. Anlayacağınız, sıradan bir dizüstünden neredeyse hiçbir farkı yok.

İşletim Sistemleri

Şu an piyasada birçok markanın değişik özelliklere sahip netbook'ları mevcut. Bu modeller çeşitli Linux dağıtımları veya Windows XP işletim sistemi kurulu olarak geliyor ve doğal olarak her iki ürün arasında da bir fiyat farkı oluyor. Linux kullanan birisi olarak, her ne kadar bu ürünlerle beraber gelen Linux dağıtımları tüm ihtiyaçlarımızı karşılayamasa da, istediğim Linux dağıtımını kurabilme olanağım olduğundan, Linux sürümlerini almak benim için daha mantıklı.

İlk olarak Asus'un Eee PC 900 modelini kullanmıştım, şu an Acer Aspire One (ZG5) kullanıyorum ve her ikisinde de Pardus'u -bazı ufak değişiklikler yaparak- kurabildim ve kullanabiliyorum. Şimdi bu ürünlerin teknik özelliklerinden biraz bahsedeyim ve ardından konuyu çok uzatmadan Pardus'un kurulumuna ve kullanımına geçeyim.

Teknik Özellikler

Acer Aspire One (ZG5) şu ana kadar çıkmış birçok marka ve modelde olduğu gibi 1024x600 piksel ekran çözünürlüğü sunan 8,9 inç LCD ekran sunuyor. Bazı modellerinde Intel'in Celeron M işlemcileri kullanılırken, yeni çıkan birçok modelde artık daha az enerji tüketen ve 1.6 Ghz hızında Intel'in Atom N270 işlemcileri kullanılıyor. Bu işlemci daha az enerji tüketimi yapmakla ün yapmış bir işlemci. Unutmamak gerekir ki, dizüstü bilgisayarlar için düşük güç tüketimi hayati bir önem taşıyor.

1GB belleği olan ürünün aynı zamanda 120GB sabit diskli bulunmakta. Ürünün sol tarafında adaptör girişi, harici monitör veya projektör bağlantı noktası, ethernet çıkışı, bir adet USB 2.0 yuvası ve SD kart okuyucu bulunuyor. Sağ tarafında ise 3,5 mm mikrofon ve kulaklık çıkışları, iki adet USB 2.0 yuvası, Kensington kilit yuvası ve SD, MMC, Memory Stick ve MS-Pro kartlarını okuyabilen çoklu kart okuyucu mevcut.

Hemen hemen bütün netbook'larla aynı özelliklere sahip olan üründe diğerleri gibi herhangi bir optik sürücü bulunmuyor. Böylelikle

ebatları küçültülebiliyor ve ağırlıkları en aza indirilebiliyor. Görüntülü iletişim için dâhili video kamerası ve hemen yanında da bir mikrofon yer alıyor. İri parmaklı kullanıcıların netbook'ların klavyelerini kullanmakta bazı sıkıntılar yaşayabileceğini düşünüyorum çünkü normal klavyelere göre tuşlar daha da ufak oluyorlar. Tuşların boyutları marka ve modele göre değişiklik gösteriyor, rahatlıkla kullanabileceğiniz bir model illaki var!

Pardus Kurulumu

Sıra geldi bir netbook'a Pardus'un nasıl kurulabileceğine. Herhangi bir optik sürücüsü bulunmayan bu ürünlere Pardus'u kurabilmek için elinizin altında en az 1 GB kapasitesi olan bir SD kart veya parmak bellek olarak da bilinen USB Bellek olmalı. Bu belleğe Pardus kurulan CD içeriğini yüklemek için de Pardus kurulu bir bilgisayara ihtiyacınız var. Pardus Wiki'de bunun nasıl yapılacağı yeterli bir dille ifade edilmiş olsa da, burada da bir özet geçelim.

Bu sayımızda bir başka yazıda anlatılan GParted programı ile USB belleğimizi seçiyoruz ve FAT32 dosya sistemiyle biçimlendirdikten sonra "Manage Flags" penceresinden "boot" seçeneğini etkinleştiriyoruz. Eğer elimizde Pardus 2008.2 kurulum disk'i bulunuyorsa veya ISO dosyası mevcutsa, CD'nin veya ISO dosyasının içeriğini USB belleğe olduğu gibi kopyalıyoruz.

Ardından USB bellek içerisindeki "isolinux" klasörünün adını "syslinux" olarak değiştiriyoruz. Aynı şekilde, "syslinux" klasörü içerisinde yer alan "isolinux.cfg" dosyasının adını da "syslinux.cfg" olarak değiştiriyoruz. Adını değiştirdiğimiz bu dosyayı açarak "gfxboot /boot/isolinux/init" yazan satırı da "gfxboot /boot/syslinux/init" şeklinde değiştiriyoruz ve "append initrd" komutu ile başlayan satırda da "mudur=livedisk" parametresini eklerken "splash=silent" ve "quiet" parametrelerini de siliyoruz.

Ardından yapılacak işlemler için konsolu açarak komutları çalıştırıyoruz. Örneğimizde USB belleğimiz sistemde sdc1 olarak görünüyorsa ancak siz bir yanlışlık yapmamak için GParted programında işlem yaptığınız adı kullanmalısınız.

```
syslinux /dev/sdc1  
cat /usr/lib/syslinux/mbr.bin > /dev/sdc
```

Burada genelde yapılan hata ikinci komutta da sdc1 olarak yazmaktır, doğrusu sdc olacak, buna dikkat etmelisiniz. Bu şekilde USB belleğimiz hazırlanmış oluyor. Kurulumla başlamak için Netbook'un BIOS ayarlarından sistemi USB bellek üzerinden başlatılacak şekilde ayarladıktan sonra sistemi bir kez daha yeniden başlatıyoruz ve kurulum ekranıyla karşılaşırız.

Kurulum aşamasında dikkat edilmesi gereken bir konu var. Önyükleyici Seçimi ekranında eğer "Açılış diskinin başına kur" seçeneğini seçerseniz, GRUB ayarlarınızı kurulum yaptığınız USB belleğe yüklemeye çalışabilir, bu yüzden GRUB'u kuracağınız diski listeden seçmeniz en sağlıklı olacaktır.

Kurulum ile ilgili daha kapsamlı bilgi için <http://tr.pardus-wiki.org> adresinde, Nasıl Belgeleri sayfasında yer alan "USB bellekten bilgisayara Pardus kurmak" başlıklı makaleyi okuyabilirsiniz. Eğer GRUB ile ilgili bir sıkıntı yaşarsanız, aynı sayfa içerisinde yer alan "Grub'u kurtarmak" başlıklı makaleyi de okuyabilirsiniz. Hem, forum sayfalarımıza da göz atmayı ihmal etmeyin!

Pardus - Xfce Masaüstü

Kurulumdan sonra şöyle bir göz gezdirdiğim vakit görüyorum ki, hemen hemen her şey kusursuz; ekran çözünürlüğü otomatik olarak algılanmış ve 3 boyutlu görüntü desteği etkin, modem kusursuzca algılanmış, web kamerası ve mikrofon Skype ile sorunsuz çalışıyor. Evet evet, her şey yolunda gibi görünüyor. Ekranın boyutu ise bilgisayar kullanımında size bir güçlük çıkarmıyor, Pardus tüm özellikleriyle karşınızda!

Bildiğiniz üzere Pardus 2008.2'nin güncel sürümü KDE masaüstü ortamının 3.5.10 sürümünü kullanıyor. KDE rahat ve kolay bir kullanım sunmasına karşın, böyle nispeten düşük işlemci performansına

pardus ve xfce

sahip bir sistemde daha hızlı çalışabilecek bir masaüstü ortamı olan Xfce hakkında bir şeyler yazmamak yanlış olur.

Xfce, sistem ihtiyaçlarını son derece verimli bir biçimde kullanan, bu sayede uygulamaları daha hızlı çalıştırabilen ve görsel açıdan Gnome ile birçok benzerliği bulunan bir masaüstü ortamı.

Uzun süre KDE kullanmış bir kullanıcı olarak Xfce masaüstü ortamına alışmam biraz zaman aldı, ancak şu an KDE kullanmıyorum, ki bu da bir zevk meselesi. Alışmak zaman alabilir diyorum, çünkü KDE kadar ayrıntılarla dolu değil, daha sade bir masaüstü ortamı. Zaten Xfce'in güzel tarafı da bu. Eğer KDE üzerinde kullandığınız uygulamalardan da vazgeçemiyorsanız, telaşlanmayın; KDE bileşenlerini sistemden kaldırmadığınız sürece bu uygulamaları da kullanabilirsiniz.

Kurulum için neler yapılması gerektiğine gelirse, katkı deposunun de ekli

olduğunu düşünerek yazıma devam ediyorum; Paket Yöneticisi'nden bileşenler listesinde Xfce sekmesine tıklayarak ve ekranda listelenen tüm paketleri seçerek kurulumu başlayabilirsiniz. Kurulumun ardından KDM olarak adlandırılan açılış ekranına geri dönüyoruz ve klavyemizden ALT + M tuşlarına basarak çıkan menüden Oturumu Türü olarak Xfce'i seçiyoruz. Ardından Xfce'in sade ve bence son derece kullanışlı yüzü çıkıyor karşımıza.

İnce Ayarlar

Şimdi, Xfce'i ilk defa kullandığımda yaptığım ilk eylem ayarlarını kurcalamak olduğundan, yazımda da ilk önce ayarlar üzerinde yapacağımız değişikliklerden bahsetmek istiyorum. 1024x600 piksel çözünürlüğü olan 8,9 inç bir ekranı daha verimli kullanabilmek için yapmanızı önereceğim ilk iş; yazıların, simgelerin ve panelin boyutunu küçültmek olacak. Çünkü bazı uygulamaların pencereleri ne yazık ki uzunluklarından ötürü ekrana sığmıyor ve bu durumda pencereyi taşımamız gerekiyor. Bunun için ALT + Sol Fare Tuşu kombinasyonu gayet kolay bir çözüm.

Xfce'i ilk defa kullanacak biri için alışma sürecini hızlandırmanın yararlı olacağını düşünüyorum. Faremizle masaüstünde sağ tıklayarak veya Pardus menüye girerek hemen "Ayarlar->Xfce 4 Ayarlar Yöneticisi" seçeneğine yöneliyoruz.

Karşımıza çıkan pencerenin görüntüsü bana az biraz Mac OS X'in ayarlar penceresini anımsattı. Size burada yazacağım ayarları olduğu gibi ben de kendi dizüstü bilgisayarımda kullanıyorum ve bence de en ideal ayarlar bunlar. Çalışma Alanları ayarlarına girerek çalışma alanı sayısını ikiye düşürüyorum. Erişilebilirlik ayarlarında yapışkan tuşlar, yavaş tuşlar, tutuklu tuşlar ve fare öykünmesi gibi bütün seçenekleri etkin olmaktan çıkarıyorum. Görüntü ayarlarında ise ekran çözünürlüğümün 1024x600 olduğundan emin oluyorum.

Görünüm ayarlarına baktığımızda karşımızda listelerin yer aldığı dört sekme görüyoruz. Burada göz zevkinize uygun olarak dilediğimizi seçebiliriz. Biçim listesinde QtCurve, Simgeler sekmesinde Gant for Xfce (bunu İnternet'ten kendim

pardus ve xfce

indirdim) seçiliyken, Fontlar sekmesinde öntanımlı yazı karakteri olarak 9.0 boyutunda Sans seçili.

Masaüstü ayarlarının Simgeler sekmesinde simge büyüklüğü değerini 36'ya düşürüyorum, böylelikle masaüstümde daha fazla öge bulundurabilirim. Oturum ve Başlangıç ayarlarında, Xfce açılırken otomatik olarak çalıştırılacak olan uygulamaları ekleyebiliyorum (Yakuake'nin Xfce dengi olan Guake'i buraya eklemekte kesinlikle fayda var!).

Panel Yöneticisi ayarlarından panel boyutunu 24 piksele kadar düşürüyorum. Pencere Yöneticisi ayarlarında da dilediğiniz temayı seçmekte özgürüz. Şimdi panele yöneliyorum ve Pardus logosuna sağ tıklayarak özelliklerine giriyorum. Xfce Menü penceresinde "Düğme Başlığını Göster" seçeneğini etkin dışı bırakıyorum ve böylelikle paneldeki alandan yer kazanmış oluyorum.

Aynı şekilde panel üzerinde Tarih ve Saat ayarlarına girerek tek satır kullanılacak şekilde "sadece saat"i seçiyorum. Görev Listesi'nden Ses Düzenleyici ve Battery Applet gibi uygulamaları da ekledikten sonra ALT + F2 tuşlarına aynı anda basıp uygulama çalıştırma penceresine "xscreensaver-demo" yazarak Ekran Koruyucu Yapılandırma penceresini açıyoruz. (Bu özellik yazıyı okuduğunuz sıralarda Ayar Yöneticisine eklenmiş olabilir.)

Henüz Xfce Ayarlar Yöneticisi'nde listelenmeyen bu uygulamadan (ki yanılmıyorsam bu sorun da yakında giderilecek) "Sadece Boş Ekran" (Blank Screen Only) modunu seçerek ayarları kaydediyoruz, böylelikle ekran koruyucu etkin olduğunda ekrana bir görüntü yansıtmayacak ve pilin kullanım süresi birazcık daha uzayacaktır.

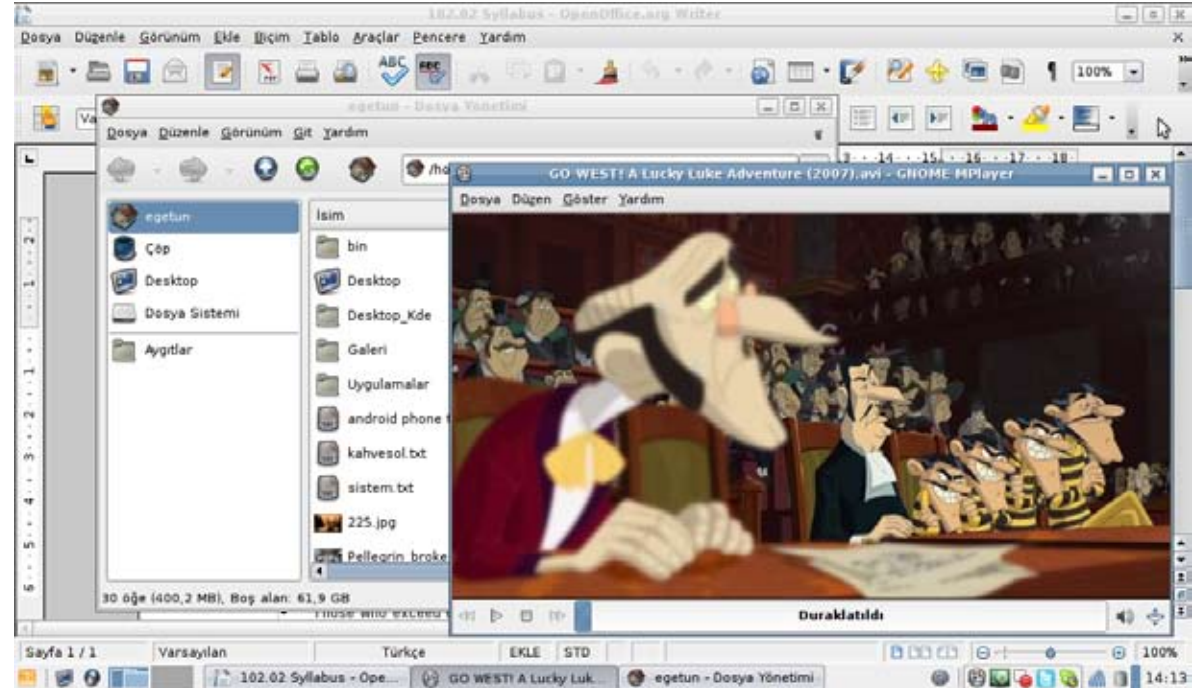
Unutmadan yazayım, başta Mozilla Firefox olmak üzere, kullandığınız birçok uygulamanın pencerelerinde simgeleri ve yazıları bir nebze de olsun küçültmek sizi rahatlatacaktır, emin olabilirsiniz.

Boyutları hayli küçük bir dizüstü kullandığımızdan, bazı durumlarda eliniz ve ayağınız birbirine karışabilir. İster KDE kullanın ister Xfce, hatta farklı bir işletim sistemi de olabilir; bu

dizüstü bilgisayarları kullanırken hem klavyenin, hem de Xfce'in kısayol tuşlarına alışmanız size büyük kolaylık sağlayacaktır.

Görsel arayüz ile tüm İnternet ve ofis ihtiyaçlarınızı karşılayabilecek olsanız da, bir Linux kullanıcısının konsol ile biraz haşır neşir olmasını tavsiye ederim. Bu, uygulamalara erişiminizi epey hızlandıracaktır. Xfce'in kısayollarından bahsetmişken, KDE'de de bulunan ve ALT + F2 tuş kombinasyonu ile açılan Uygulama Çalıştır kutucuğu buna güzel bir örnek. Eğer daha evvelden bu kutucuğa açmak istediğim uygulamanın adını yazmışsam, ilk iki veya üç harfini yazdıktan sonra gerisini otomatik olarak tamamlıyor.

Uygulamadan bahsetmişken, KDE'de kullandığınız uygulamaların Xfce'teki karşılıklarından bahsedebiliriz. KDE bileşenlerini silmediğiniz sürece Xfce kullanırken aynı zamanda KDE uygulamalarını da çalıştırabilmeniz mümkün. Ancak, kimi uygulamalar var ki Xfce ile beraber kullanmanızı şiddetle tavsiye ediyorum.

KDE'deki Konsole uygulamasının Xfce'teki karşılığı Terminal'dir ve dilimize Uçbirim ismiyle çevrilmiştir. Yakuake gibi F12 tuşuna bastığınızda açılan bir terminal uygulaması arıyorsanız Guake kullanmanız öneririm. Xfce kullanırken MPlayer ile bazı sorunlar yaşayabilmeniz muhtemel, bu sebeple Kaffeine veya MPlayer yerine GNOME MPlayer kullanabilirsiniz. Benim için Amarok o kadar şahane bir uygulama ki, ona bir alternatif ne yazık ki sunamıyorum!

Metinleri düzenleyebilmek için KWrite yerine Gedit, dosyaları sıkıştırmak ve açmak için Ark yerine Squeeze, takvim uygulaması için Orage, IRC üzerinden sohbet edebilmek için Konversation yerine XChat, MSN ve diğer sohbet servislerine bağlanabilmek için Kopete yerine Pidgin, RSS beslemelerini takip edebilmek için Akregator yerine Liferea ve PDF belgelerini okuyabilmek için Kpdf yerine Epdfview önerilebilir. Web tarayıcı için ve e-postalarınızı okuyabilmek için Mozilla Firefox & Thunderbird ikilisi bence her şekilde kullanılabilirler.

Söylemeden geçemeyeceğim bir nokta; KDE veya Xfce olsun, Pardus kurulu bir netbook'un, aynı donanımsal özelliklere sahip Windows XP kurulu bir netbook'tan daha hızlı çalıştığına şahit oldum; bunu hem Asus Eee PC hem de Acer Aspire One ile fark ettim. Bu meretlerin Linux sürümlerinin daha ucuz olması bir yana, sonradan Windows XP kurmanız halinde bir takım donanım sorunları yaşayabiliyorsunuz ve sürücülerini ayrıca kurmanız gerekiyor. Pardus (veya başka bir Linux dağıtımı da olabilir) kullanırsanız oluşabilecek sorunların yarısından kurtulmuş oluyorsunuz zaten

Bazı Sorunlar

Yazının başında demiştim ki; Pardus, her ne kadar netbook'larda rahatlıkla kullanılabilse de Pardus'un netbook'larda sorunsuzca kullanılabilmesi bazı ufak engeller olabiliyor diye.

Örneğin Acer Aspire One'da açılış sırasında "Pardus 2008.2 Canis aureus - <http://www.pardus.org.tr>" yazısı geçtikten hemen sonra SD kart çıkarılmazsa `"/dev çıktısı`

dolduruluyor" satırında sistem donuyor. Ama SD kart hiç takılı olmazsa bu sefer de işletim sistemi açıldıktan sonra SD kartı taktığımız algılayamaması da söz konusu.

Tabii, bu her netbook'ta karşılaşılan bir durum değil ve örneğin bu sorunu Asus Eee PC'de kesinlikle yaşamamıştım. Forumlarda bazı netbook'larda kurulum ekranının monitörde biraz sıkıntılı görüntülendiğini yazan kullanıcılar da var. Ben bu sorunla da karşılaşmadım ama açılış ekranındayken ekran çözünürlüğünü 800x600'a düşürsek bu sorunu da aşabiliyor olmamız gerekir. Tabii, GRUB parametreleri üzerinde yapılan değişiklikler ile tüm sorunları aşmak olası, bunun için forum sayfalarımız ve Google iyi birer kaynak olabilirler.

Netbook'lara özel Pardus çıkacak mı?

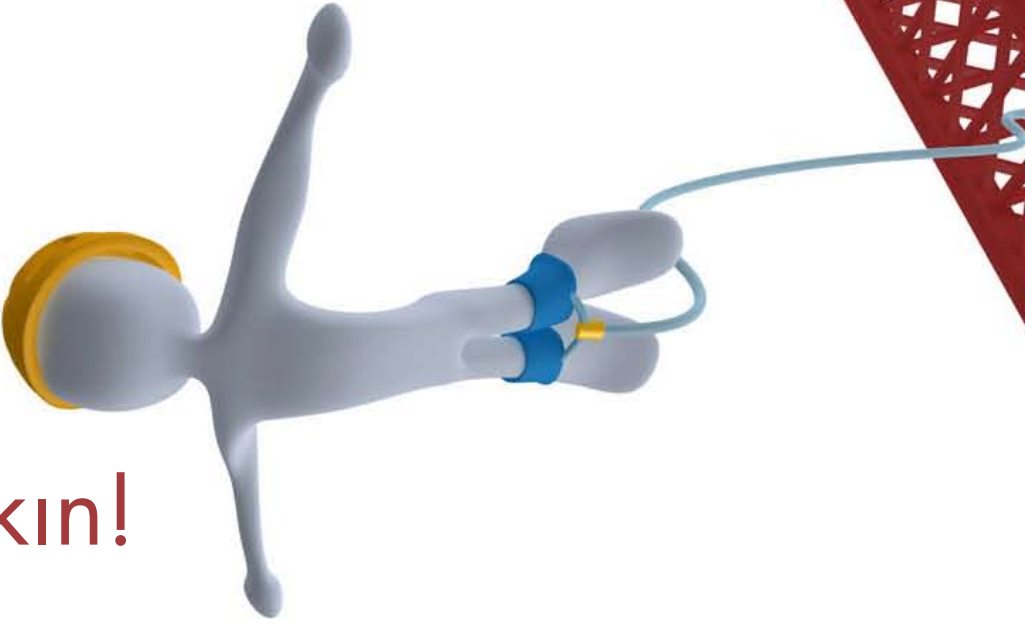
Akıllara gelen bir soru var ki, bunu Pardus kullanıcıları bir süredir forumlarda soruyor zaten; Tıpkı Eeebuntu gibi, Pardus'un netbook'lara özel bir sürümü çıkacak mı? Bunun yanıtını bilmiyorum, ancak çıkacaksa bile bu kanımca Xfce kullanılan bir dağıtım olurdu. Kaldı ki, Pardus'u kurduktan sonra Xfce'i kurmanız halinde bir sıkıntı yaşayacağınızı da sanmıyorum.

Yazının sonuna geldik. Sizlere, Netbook'larda Pardus'u rahatlıkla kullanılabileceğinizden, KDE'nin yanı sıra Xfce masaüstü ortamı ile daha hızlı kullanılabileceğinizden ve bunun için nelere dikkat etmeniz gerektiğinden kısaca bahsettim. İnanın bana, kendi netbook'um üzerinde hiçbir sıkıntı yaşamadan kullanabiliyorum ve çok da mutluymum.

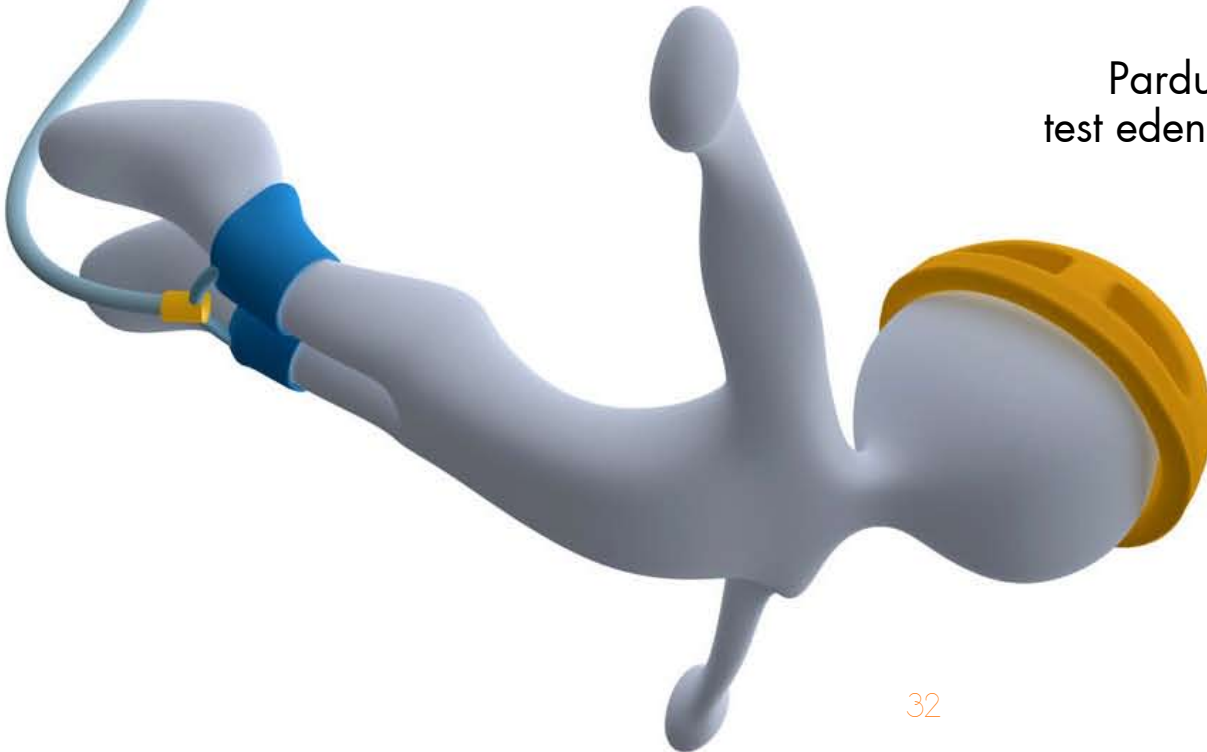
En ufak bir sıkıntınız olduğunda Özgürlükçin.com forum sayfalarını deşmenizi ve kolay kolay pes etmemenizi tavsiye ederim, çünkü bu güzel ve ufak bilgisayarlarla Pardus kullanabilmek mümkün ve gerekli ufak ayarlamalar yapıldığı vakit son derece keyifli!

Özgürlüğünüze Sahip Çıkmın!

Pardus paketlerini sizler kullanmadan önce
test eden, sorunları gideren **Pardus Test Takımı**
karşınızda...

Tiyatroya ilk başladığım günlerde yönetmenimiz bir tiyatro oyununun üç temel ögesini “Oyuncu, Sahne ve Seyirci” olarak tanımlamıştı. Siz istediğiniz kadar büyük bir ekiple muhteşem dekorlar içinde oynayın; seyirci olmadan yaptığınız iş tiyatro değildir. Ortada bir oyun vardır ancak bu oyunun varlığı eksiktir, bir tarafı sakat kalmıştır.

Özgür yazılımlar da onlara gönüllü katkıda bulunan insanlar olmadan var olabilirler. Ancak bu varoluş da eksiktir. Üstelik özgür yazılım oyununa seyirci kalmak yerine bu oyunda oyuncu olabilirsiniz. İlk günden başrol oynamayı beklemesiniz ve rolünüzü küçük büyük ayrımı yapmadan sevgiyle, tutkuyla, yaşayarak oynarsanız, oyunun sahiplerinden biri haline gelirsiniz kendiniz bile farkına varmadan. Çünkü tiyatrodaki olduğu gibi özgür yazılım dünyasında da rolün büyüğü küçüğü yoktur; büyük oyuncu ve küçük oyuncu vardır.

Özgür ya da değil, herhangi bir yazılımın hatta ürünün kalitesini belirleyen en önemli adımlardan birisi ürünün testidir. Ürünün kalitesinden memnun olmayan kullanıcı, ürünü kullanmaktan kolaylıkla vazgeçebilir. Buna bir de bu ürünün daha yeni yeni tanınmakta olan ve kullanıcıların ürüne adımlarla kullanmaya başladığı özgür yazılımlar olduğu eklenirse, bu yazılımlarda testin önemi daha iyi anlaşılır. Bizler de Pardus Test Takımı olarak gönül verdiğimiz Pardus’un daha fazla kullanıcıyı özgürleştirebilmesi için çalışıyoruz. Buraya kadar sıkılmadan okuduysanız, aklınızda iki soru oluşmuştur muhtemelen. Birincisi kimler testçi olabilir, ikincisi Pardus Test Takımı’na nasıl katılabiliriz?

Pardus üzerinde temel ayarları kendi başınıza yapabiliyor, diğer konular için Google, e-posta listeleri ve forumlardan yardım alarak çalışmasını biliyorsanız ve en önemlisi bilmediklerinizi araştırmaya ve öğrenmeye üşenmiyorsanız siz de Pardus Test Takımı’nın bir üyesi olabilirsiniz.

Pardus Test Takımı’na katılmak için gerekenleri [bu adreste](#) bulabilirsiniz. Bu yazının içinde test takımı üyelerinin deneyimlerini bulacaksınız. Yazıyı okuduktan sonra mavi hapi seçip yarın bu yazıya ilişkin hiçbir şey hatırlamayabilirsiniz, veya kırmızı hapi seçer ve kullanıcıları özgürleştirmek için emeğinizi emeğimize katarsınız. Seçim sizin !

Kemal KEFELİ

Test Takımı’na katılmamın nedeni ulusal işletim sistemimize bir parça da olsa katkı sağlamak istememdir. Bilgisayar mühendisliği öğrencisi

olduğum için de mesleğim hakkında ufak tefek ipuçları yakalamaya çalışıyorum. Diğer bir açıdan Pardus’un detaylarını daha iyi bir biçimde öğrenebilmek ve Pardus’u daha yükseklerle çıkartabilmek için Test Takımı’na katıldım. Ben pek eski bir kullanıcı sayılmam. Zaten Pardus ile tanışalı henüz bir buçuk yıl oldu ve Test Takımı’na da 2008’in Kasım ayında katıldım. Katılmama yardımcı olan Sayın Necdet Yücel’e de teşekkür ederim.

Test Takımı’nda olmak bana çok şey kazandırdı. En önemlilerini saymak gerekirse, acemi bir Pardus kullanıcısı olmaktan çıkıp bilgili bir Pardus kullanıcısı oldum. Pardus’u öğrenmemdeki en büyük etken Test Takımı oldu diyebilirim. Ne tür hatalarda neler yapılabileceğini az çok öğrendim ve bir diğer kazancım da tabi ki yeni arkadaşlar edinmem oldu.

Ali Haluk SEVEN

Bir bilgisayar mühendisliği öğrencisi olarak ileride içinde bulunacağım toplulukla şimdiden iletişim halinde olmak ve severek kullandığım Pardus’un kalite kontrol sürecinde bulunmak için Test Takımı’na katıldım. Özgürlüğün’de “Test Takımı Gönüllülerini Arıyor!” duyurusunu gördüğüm gibi

büyük bir istek ve şevkle başvurdum, şu ana kadar da elimden geldiğince katkıda bulunmaya çalışıyorum.

Takıma katıldıktan sonra karşılaştığım bazı sorunlarla mutlaka başkalarının da karşılaştığını ve "birkaç iyi adamın" biz acemilere nasıl yürekten yardım ettiğini gördüm. İşin içine girdikten sonra anlıyorsunuz ki bu insanlar gerçekten iyi bir iş yapıyor.

Onur GÜZEL

Pardus'a katkıda bulunmak için, deyim yerindeyse çıldırıyordum. Ancak okulum, işim ve sosyal hayatım yüzünden kendimi paketçi olacak kadar bile geliştirememiştim. Özgürlüğün'deki bir duyuruyu gördüğümde "İşte budur!" diyerek Test Takımı'na kaydımı yaptırdım. 2008'in son günlerinden bugüne, başka bir deyişle Özgürlüğün'deki duyuruyu gördüğümden beri Test Takımı'ndayım. Şimdilik Pardus'a katkıda bulunmanın verdiği mutluluktan başka bir şey kazanmadım. Ama testlere daha çok vakit ayırdıkça Pardus'tan başka ortak yanlarımız olan kişilerle tanışacağımdan neredeyse eminim.

Şükrü BEZEN

Pardus ile tanıştıktan sonra bu projeye verebileceğim destek yollarını gözden geçirdiğimde Test Takımına katılarak hem kullanıcıların daha sorunsuz bir sistem kullanmalarını sağlayabileceğimi hem de testleri yaparken karşılaştığım sorunlara bulacağım çözüm yolları sayesinde kendimi geliştirebileceğimi keşfettim. Bu keşfin ardından hiç vakit kaybetmeden ben de bir Test Takımı üyesi olmuşum. E-posta arşivime bakılırsa Haziran 2008 tarihinden bugüne takımdayım.

Test Takımı sayesinde öncelikle 'test nasıl yapılır' bunu öğrenmiş oldum. Hani bir bilgisayar mühendisi adayı olarak bu benim için önemli bir bilgiydi. Test esnasında tabi ki hatalarla karşılaşıyorum ve olası çözüm yollarını deneyerek, araştırarak öğrenmeye çalışıyorum. Eğer benim çözemeyeceğim bir hataysa bu hatayı hangi dosyaları ne şekilde ilgili kişilere ileterek bu soruna bir çözüm bulunması için talep edebileceğimi öğreniyorum.

Doç. Server ACİM

Test Takımı'na birkaç ay önce katıldım. Pardus'un yeni sürümlerine geçmeden önce, paketlerin son yapılarını test etmek benim için bir keyif. Test Takımı üyesi olmanın, Pardus'a destek vermenin unsurlarından biri

olduğunu düşünüyorum. Test takımında olmanın benim için öğretici bir yanı da var. Özelde Pardus, genelde de Linux kullanımı hakkında yeni şeyler öğreniyorum. Kendimi "sonsuz öğrenci" gibi görüyorum.

Bilal ÖZÇAKIR

Üniversite sınavlarına hazırlanırken her ne kadar bilgisayarla ilgili bir bölüm istesem de olmadı ve matematik bölümüne yerleştim. Ama içimdeki bilgisayarlarla uğraşma, bir şeyler geliştirmeye çalışma, yeni şeyler öğrenme isteği geçmedi. Linux tabanlı işletim sistemlerine karşı ayrı bir ilğim hep olmuştur. Pardus'u bu yüzden çıktığı ilk günlerden beri takip ediyordum. İnternette gezinirken bulduğum Test Takımı ile ilgili bir makaleyi okurken Test Takımı'na katılarak kendimi geliştirebileceğimi düşündüm. Bunun yanında Pardus'un gelişimine katkıda bulunabileceğimi bilmek, Test Takımı'na katılma isteğimin asıl tetikleyicisi oldu. Böylece Test Takımı'nda yer almış oldum. Tam tarih olarak hatırlayamıyorum ama Pardus 2008.1 sürümü ile başladım testlere.

Şimdiye kadar bulduğum ortamlarda Windows harici bir işletim sistemi denemiş ya da kullanmış kişiler olmadı. Bu yüzden Linux kullanırken fark ettiğim bir şeyi paylaşılabileceğim, paylaştığımda anlayacak ya da herhangi bir hata ile karşılaştığımda bana çözüm üretebilecek birileri yoktu çevremde. Şimdi ise Test Takımı sayesinde Pardus aşkı ile yanıp tutuşan kişilerle tanışmış oldum.

Cem SÖNMEZ

Aslında Test Takımı gibi bir oluşumdan haberim yoktu. Üniversitedeki Necdet Yücel hocam, böyle bir takımın kurulacağını ve testlere katılıp katılamayacağımı sordu. Ben de bu işi severek yapmak istediğimi bildirdim. Bu kadar ciddiyetle ve hakkını vererek geliştirilen, bize ait olan bir işletim sisteminin geliştirilmesine ufak da olsa katkımın olduğunu bilmek, beni ayrıca mutlu ediyor. Yaklaşık 2-3 aydır Test Takımı'ndayım.

Testler sırasında kurulumu yapılması gereken ve benim daha önceden ne iş yaptığı konusunda bilgim olmayan programları tanıma imkânı buluyor olmam, Test Takımı'nda olmamın bana en büyük kazancıdır.

Kubilay KOCABALKAN

Aslında neden katıldığımı bende bilmiyorum! Sanırım saçımı başımı yolmak hoşuma gidiyor :P... Şaka bir yana, Test Takımı'na katılırken ilk düşüncem bize böyle bir sistem kazandıranlara bir nebze yardımcı

olabilmek ve işin ucundan az da olsa tutabilmektir. Az olan bilgisayar kullanma (yaklaşık 25 sene) bilgimden başka elimde fazla bir şey yoktu. Ama bu bana engel olmadı. Bilgisayar kullanmayı ve Pardus'u çok sevdiğim için burada, Test Takımı'nda olmaktan mutluluk duyuyorum.

Test Takımı üyesi olduğum için şimdi kullandığım Pardus 2008'de, ben ve benim gibi Test Takımı üyesi arkadaşlarımızın emeğinin geçmiş olmasıyla övünebiliyorum. Test Takımı ile ilgili ilk duyurunun ardından ilk başvurulanlardım.

Test Takımı üyesi olduğumdan beri Pardus'a daha çok güveniyor ve inanıyorum. Hata nedir ve hatalar nasıl çözülüyor artık daha iyi biliyorum. Takip ettiğim liste sayesinde çözüm yolları hakkında daha bilgili olmaya başladım diyebilirim. Test Takımı üyesi olduğum için her türlü yenilik ve gelişmeden çok hızlı bir şekilde haberdar oluyor, Pardus'un yeni sürümlerini ilk denemenin zevkini yaşıyorum. :D

Pardus'un gelişmesine, daha kaliteli ve güvenli bir işletim sistemi olmasına yardımcı olmak isteyen, bilgisayar kullanmayı bilen ve sorun yaşadığında, sorunlarını doğru şekilde ifade edebilecek her Pardus kullanıcısını Test Takımı üyesi olmaya davet ediyorum.

Mustafa ÖZBAKIR

2006 yılında Pardus ve Linux ile ilk defa tanıştıktan sonra beni acayip bir merak sardı. Neredeyse Pardus yiyip içeceğim :P. Ufak sorunları aşmak için sabahladığım zamanlardan sonra her seviyedeki kullanıcının Pardus'a katkı yapabileceğini öğrendim. Ben ne yapabilirim derken Test Takımı duyurusunu görünce hemen başvurdum. Test Takımı'nda olmak bir ayrıcalık ve gurur verici bir durum. Test Takımı'nın kurulduğu ilk günden beri takımdayım.

Test Takımı'na katıldığımdan bugüne Pardus hakkındaki bilgilerim katlanarak arttı. Artık insanlara Pardus'u anlatırken hiç zorlanmıyorum. Bir işletim sisteminin nasıl geliştiğini görmek, hataların çözülmesini takip etmek, bazen hatanın çözüm sürecinde katkıda bulunmak hem Pardus bilgimin artmasını hem de tarif edilemez bir haz duymamı

sağlıyor. Pardus'un yeniliklerinin ilk tadını çıkartanlardan olmanın zevkine varıyorum. :D

Yaklaşık üç ay önce bir rahatsızlığımdan dolayı doktora gittim. Doktor masasında oturmuş elinde Pardus CD'si dizüstü bilgisayarına nasıl kuracağını kara kara düşünüyor. Hastanın ayağına doktor geldi. Birden içimdeki Pardus sevgisi diş ağrımı hafifletti ve sonuç: Önce Pardus'u bilgisayara kurdum, kısa bir tanıtımdan sonra muayene oldum.

Kuş dili zamanı Pidgin

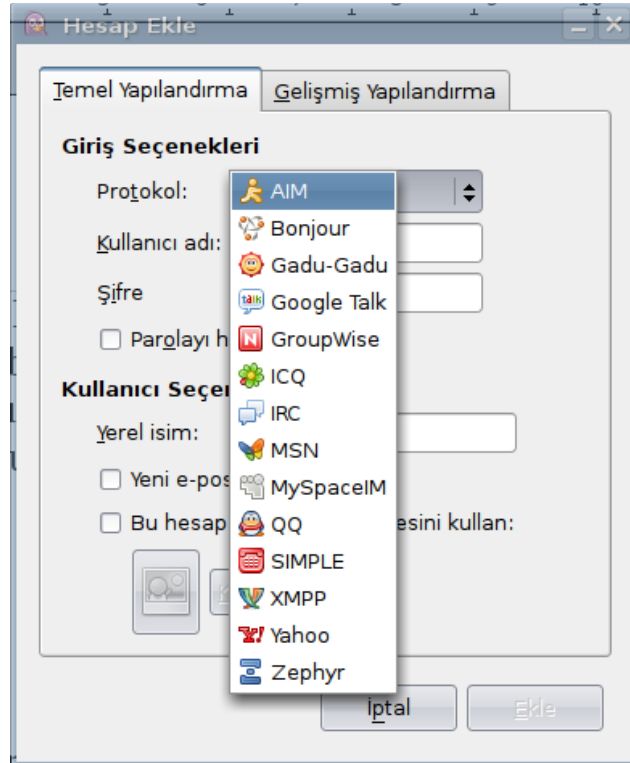
Pidgin, birbirlerinden farklı diller konuşan yerlilerin beyazlarla anlaşabilmek için pek çok dilden kelimeleri bir araya getirerek oluşturduğu melez, karışık ama son derece zengin dillere verilen isimdir. “Kuş dilleri” dünyanın ortak dilleri olmaya devam ediyor.

Eski adı Gaim, yeni adı ise “Kuş dili” anlamına gelen Pidgin; çok platformlu, GNU/GPL lisansı ile dağıtımı yapılan bir anında haberleşme programıdır. Pidgin hali hazırda Windows, Linux ve UNIX sistemlere uyumlu bir şekilde çalışabilmektedir. Hesap, bilgi ve ayarlarınızı farklı işletim sistemlerine kolaylıkla aktarabilirsiniz.

Pidgin’in Türkçe dâhil, 69 dile çevirisi mevcut ve dünyanın en yaygın iletişim araçlarından biri bugün...

paket tanıtımı

de bulunduğu pek çok sunucuyu destekliyor. Pidgin size bu sunucuları aynı anda tek bir programda açabilme olanağı sunuyor. Bir başka deyişle MSN hesabınız için Messenger; Google hesabınız için Google Talk programına ihtiyacınız yok, Pidgin size her ikisi ve diğer sunuculardaki hesaplarınız için de yeter. Üstelik her hesap için birden fazla Pidgin açmanıza da gerek yok. Bütün hesaplarınız için tek bir Pidgin penceresi yeterli!

Kişi Listesi

Pidgin, basit arayüzü ve kullanım kolaylığıyla her kesim kullanıcıya hitap edebilir. Kullanıcı listesi de basit ve yapılandırılabilir durumda. Listenizi istediğiniz sıraya koymanız mümkün. Liste üzerinde her kullanıcı için ayrı işlem yapabilirsiniz. Bunun için farenin sağ tuşunu kullanmanız

İnternet'in yeni Esperanto dili: Pidgin

İlk kez Pidgin'i deneyecek bir kullanıcının ayarlar için uğraşmasına gerek yok. İlk açılımda hesap ekleyebilmeniz için gereken pencereler otomatik olarak geliyor. Kendi dilinizde yüklediğiniz Pidgin'e hesabınızı kolaylıkla ekleyebilirsiniz.

Pidgin tıpkı adı gibi, sadece pek çok dilde değil; inanamayacağınız kadar çok iletişim protokolü de destekliyor.

Aracımız aralarında MSN, AIM, Jabber, Yahoo, ICQ, Google Talk, Group Wise, IRC, QQ, Simple, Zephyr2'in

yeterlidir. Bu menüde kullanıcıyı engelleyebilir, geçmiş sohbetlere bakabilir, kişi uyarıcı ekleyebilirsiniz.

Kişi uyarıcı burada bize bazı kolaylıklar sağlıyor. Kişiyi özel ses tanımlayabildiğiniz için, ileti yazıldığında kimin yazdığını, kimin çevirim içi olduğunu bu seslere göre rahatlıkla anlayabilirsiniz.

Konuşma Penceresi

Listenizdeki kişilerle sohbet etmek için konuşma penceresini kullanıyoruz. Pidgin yüz ifadelerini, dosya aktarımını destekliyor. Konuşma esnasında yazı rengi, karakteri düğmesinde değişiklikler yapabilirsiniz. Ayrıca arka plan resmini de değiştirebilirsiniz. Bunun için gerekli düğmeleri konuşma penceresi üzerinde bulabilirsiniz.

Eklenti Rüzgârı

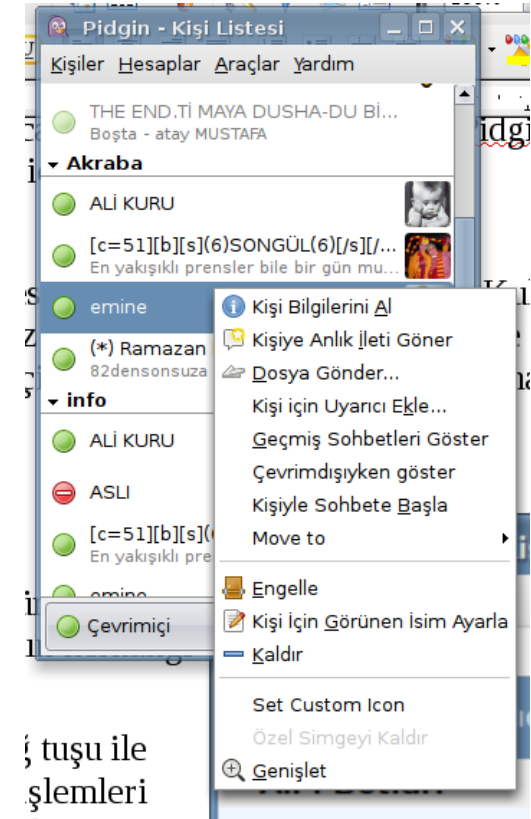
Eklenti rüzgârı Pidgin'de de esmeye devam ediyor. Yeni eklentiler sayesinde Pidgin'e ekstra özellikler katabilirsiniz. Eklentiler için site site gezmenize de gerek yok. Araçlar/Eklentiler menüsünden, yükleyebileceğiniz eklentileri ve özelliklerini görebilirsiniz.

Sohbet Odası

Jabber, MSN ve Yahoo sunucuları aynı anda çok kullanıcı ile sohbet desteği veriyor. Pidgin'de bu üç sunucuda sohbet odası açmayı desteklemektedir.

IRC sunucularına bağlanın

Pidgin ile IRC sunuculara bağlanabilirsiniz. Hesap ekle kısmından IRC sunucu adını girmeniz yeterlidir. IRC sunucularında yer alan arkadaşlarınızı da listenize ekleyebilirsiniz.

İ tuşu ile işlemleri

HP Yazıcılarınızı Tanıtın!

Pardus üzerinde HP marka yazıcıları tanıtmak için bir özel silahımız daha var. HP firmasının yazıcıları için çıkardığı hplip pakedi!

Yaşamakta olduğumuz teknoloji çağında her zaman yeni bir ürün ile karşılaşırız. Özellikle ofislerde yoğun olarak kullanılan yazıcı ve faks gibi cihazların yanında taşınabilir bellek gibi farklı harici aygıtlar gelişmiş özellikler ile sürekli yenileniyor. Daha 5-10 yıl öncesine kadar bu tip aygıtları bilgisayarımıza bağlayabilmek için yaygın olarak seri ve paralel arabirimler kullanılırdı. Ancak günümüzde aygıtların büyük bir çoğunluğu ya USB teknolojisini kullanıyor ya da ağ üzerinden uzaktan yapılan bağlantılar tarafından bilgisayar sistemlerine tanıtılıyor.

Bu yazıda ağ üzerinde bulunan HP 3055 model çok işlevli bir yazıcıyı Pardus ile nasıl kullandığımı anlatıyorum. Bu örnek üzerinden HP Aygıt Yöneticisi yardımı ile HP markalı yazıcı, tarayıcı ve faks gibi aygıtların Pardus'a nasıl tanıtılacağını inceleyeceğiz.

HPLIP Projesi

HP Linux Imaging and Printing (hplip) Projesi, Hewlett-Packard firması liderliğinde başlatılmıştır. Bu proje, Linux sistemlerde HP markalı tüm mürekkep püskürtmeli

paket tanıtımı

ve lazer yazıcıların baskı, tarama, faks gibi işlevlerini yerine getirmesi ve aynı zamanda etkileşimli olarak kurulup kullanılmasını sağlamak amacıyla yola çıkmıştır. Proje MIT, BSD ve GPL lisansları altında açık kaynak kodlu olarak Python dili kullanılarak geliştiriliyor.

Şu an uygulama, aktif olarak 1.686 adet HP yazıcı modelini destekliyor. Sizin cihazınızın da bu listede olup olmadığını [bu adresten](#) kontrol edebilirsiniz.

Kurulum

Bu paketin en güncel halini Pardus Paket Yöneticisi'ni kullanarak kurabilirsiniz. Yüklendiği olan hplip paketine ise Pardus menüsünden Programlar->Yardımcı Programlar->HP Device Manager yolunu takip ederek ulaşabilirsiniz.

Şimdi HP marka yazıcıların kolay bir şekilde nasıl tanıtıldığını hep birlikte görelim. Programı ilk kez çalıştırdığınızda, henüz sisteminizde herhangi bir HP cihaz tanıtılmadığı için karşınıza kurulum ekranı çıkacak.

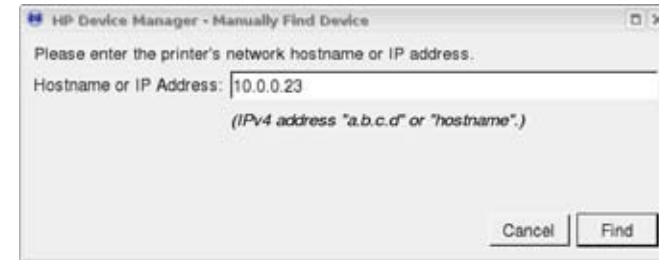

Açılan pencereden yazdırma yöneticisi olarak CUPS veya hplip seçilebilir. CUPS bildiğiniz gibi Linux'un genel yazdırma yöneticisidir. Ancak biz örneğimizde sadece HP markalı ürünleri tanıtmayı hedeflediğimizden, Setup Device düğmesine tıklayarak devam ediyoruz. Aynı işlemler ve başarımlar CUPS ile de sağlanıyor. Ayarları değiştirmeden önce yönetici parolasını girmenizi isteyen

bir pencere göreceksiniz, buraya oturum açtığınız kullanıcı parolasını değil, sisteminizin yönetici (root) parolasını yazmalısınız.

Sonraki adımda, karşınıza gelen pencereden, kurulacak olan HP markalı cihazın bağlantı tipini seçmelisiniz. Eğer yazıcınız ağ üzerinde değil de doğrudan bilgisayarınıza bağlıysa USB veya LPT seçeneklerinden birisiyle devam etmelisiniz. Ancak örneğimizdeki yazıcı ağ üzerinde ve "Network/Ethernet/Wireless (direct connection or JetDirect)" seçeneği ile devam ediyoruz.

Sonraki adıma geçmek istediğinizde program kısa bir süre ağınızdaki yazıcıları tarayacaktır. Eğer yazıcı otomatik olarak bulunamazsa "Manually Find" düğmesine basarak cihazınızın ağdaki IP adresini girerek programa yol göstermeniz gerekecektir.

Cihazınızı ağınız üzerinde bulmak için cihazın IP adresi girilmelidir. Bildiğiniz gibi ağ üzerinde bulunan yazıcılar, tıpkı ağ aygıtı gibi kendine ait bir IP adresine ihtiyaç duyarlar.

Örneğimizdeki yazıcımızın IP adresi 10.0.0.23 olduğundan, kutucuğa bu IP adresini giriyoruz. Eğer yazıcınızın IP adresini bilmiyorsanız Hp yazıcının kendi menüsünden veya ağ yöneticinizden öğrenebilirsiniz. Adresi doğru yazarak devam ettiğinizde yazıcınızın modelinin yazılı olduğu bir liste penceresi açılacak.

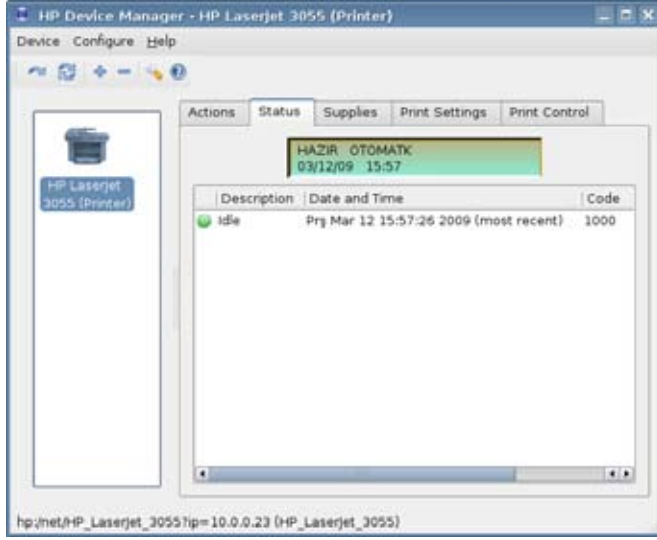
Buradan yazıcınızı seçerek sonraki adıma geçebilirsiniz. Eğer ağda yazıcı değilse başka aygıtları (faks, tarayıcı vb.) aramak istiyorsanız "Advanced" menüsünden bu ayarı kolayca yapmak mümkündür.

Sonraki adımda seçtiğiniz aygıtı ait sürücüler listelenecektir. Kullanmak istediğiniz sürücüyü seçerek devam etmelisiniz. Eğer listede istediğiniz sürücü bulunmuyorsa "Select Other" bölümünden istediğiniz sürücüyü seçebilirsiniz.

Sürücü seçimini yaptıktan sonra yazıcı bilgi ekranını göreceksiniz. Kendinize uygun yazıcı ve faks bilgilerini doldurarak devam ederseniz girdiğiniz yazıcı bilgilerini listeleyen başka bir pencere açılacaktır. Eğer yazıcınızı hemen test etmek istiyorsanız, bu pencerenin sol alt köşesindeki "Send test page to printer" kutucuğunu işaretleyebilirsiniz.

paket tanıtımı

Eğer her şey yolunda gittiye sonraki adımda HP Aygıt Yöneticisi'nin kontrol penceresi açılacaktır.

Yazdırma Yapmak
Yazıcınızı tanıttıktan sonra artık Pardus üzerinde kurulu tüm programlardan yazdırı menüsü veya düğmesiyle dilediğimiz çıktıyı alabilirsiniz.

Ayrıca hplip'in yazdırma yardımcısını kullanarak da dosyaları yazdırmak mümkün. Bunun için HP Aygıt Yöneticisi'nin kontrol penceresindeki "Actions" bölümünden "print" işlevini

seçmelisiniz. Açılan pencerede ilk olarak yazdırmak istediğiniz yazıcıyı seçtikten sonra "Add file" düğmesine tıklayarak yazdırmak istediğiniz dosyayı dosya sisteminden bulmalısınız. Dosyayı seçtikten sonra yazdırılacak sayfalar, kopya sayısı gibi ayarları yaparak "Print file(s)" düğmesine tıkladığınızda yazdırma başlayacaktır.

Tarama Yapmak

Tarama işlemi için yine HP Aygıt Yöneticisi'nin kontrol penceresindeki "Actions" bölümündeki "Scan" işlevini seçiyoruz. Eğer birden fazla tarayıcı aygıtınız varsa açılan pencereden aygıtı seçebilirsiniz.

Aygıtı seçtikten sonra tarama işlemleri için artık Kooka uygulaması açılacaktır. Kooka uygulamasını hplip ile doğrudan bir bağlantısı olmadığından bu yazıda incelemeyeceğiz.

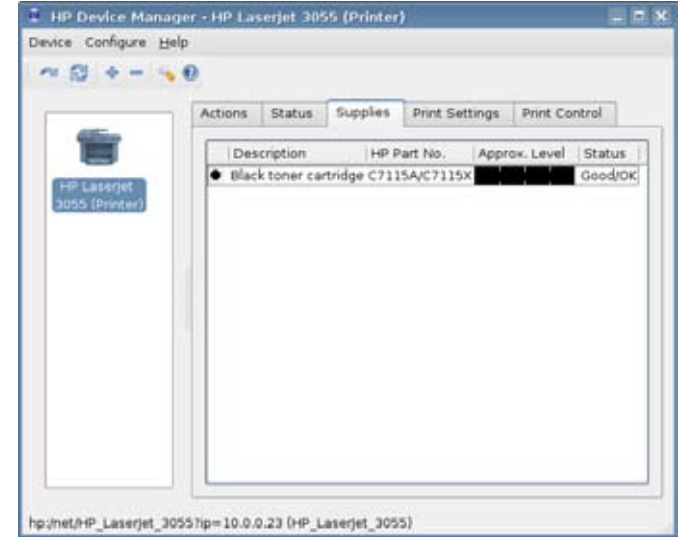

Fotokopi Çekmek

Daha önce basılmış sayfaların fotokopisini almak için yine "Actions" bölümünden "Make copies" işlevini kullanmalısınız. Açılan pencereden kopyalama ayarlarını yaptıktan sonra "Make copies" düğmesine basarak fotokopi çekme işlemini tamamlayabilirsiniz.

Aygıt Durumunu Kontrol Etmek

HP Aygıt Yöneticisi'nin kontrol penceresindeki "Status" sekmesinden aygıtın durumunu öğrenebilirsiniz. Burada yazıcı ekranının bir benzetimi ile hangi tarihlerde hangi işlemlerin yapıldığını gösteren bir tablo bulunmaktadır. "Supplies" Sekmesinden ise yazıcıdaki mevcut kartuşların yaklaşık olarak doluluk oranını görebilirsiniz.

Yazıcıyı Kontrol Etmek

Yazıcı kuyruğunda bulunan belgeleri kontrol etmek ve durumlarını takip etmek için "Print Control" sekmesini açmalısınız. Buradan iş kuyruğundaki belgeleri takip edip kolayca müdahale edebilirsiniz.

İleri Seviye Ayarlar

Eğer yazıcınızla ilgili ileri seviye ayarlara hâkim olmak isterseniz "Print Settings" sekmesini kullanabilirsiniz, ancak genellikle buna ihtiyacınız olmayacaktır. Standart ayarlar birçok kullanıcının işini görecektir. Yine de ileri seviye kullanıcılar bu sekmedeki ayarları ihtiyaçları doğrultusunda değiştirebilirler.

Sonuçta HP Aygıt Yöneticisi hemen hemen tüm HP cihazlarını otomatik olarak tanıyor ve ihtiyacınız olan ayarları kolayca yapma olanağını sağlıyor.

Dünya KMail ile daha güvenli...

KDE'nin öntanımlı eposta istemcisi olan KMail ile geçmişte yaşadığınız virüs, truva atı ve tüm e-posta kandırmacalarına elveda diyebilirsiniz!

Bu ay siz sevgili okurlara KDE masaüstüne ait Kontact yazılımının içerisinde yer alan ve Pardus ile birlikte öntanımlı olarak gelen KMail posta istemcisini tanımaya çalışacağım.

KMail, her modern posta istemcisi gibi IMAP ve POP3 iletişim protokollerini destekler. Yani Gmail gibi POP3 ve IMAP destekleyen posta servislerini de K-Mail ile kontrol altına alabilirsiniz. Yapmanız gereken tek şey posta servis ayarlarını POP veya IMAP yapmak.

paket tanıtımı

Özgür yazılım dünyasının üstüne basarak durduğu ve hiç taviz vermediği güvenlik konusu KMail posta istemcisinde de es geçilmemiş. SSL, TLS ve DIGEST-MD5 güvenli oturum açma özelliğini destekliyor. Bununla birlikte OEG ve GnuPG yazılımlarıyla oluşturulan dijital imza sistemine destek verilmiştir.

Ayrıca bir antivirüs yazılımı olan ClamAV'ı da KMail ile kullanabilirsiniz. Linux temelli sistemler Windows için yazılmış virüslerden etkilenmemesine karşın, antivirüs kullanarak Windows kullanan kişilerle yaptığınız e-posta alışverişlerinizde bu virüslerin yayılmasını önlemiş olursunuz. Bu anlamda KMail sadece kendi kullanıcılarını değil, virüslerden etkilenebilecek karşı kullanıcıların da güvenliğini düşünür.

KMail Ayarlar

Ayarlar menüsü, araç çubuklarını, kısayolları ve filtreleri ayarlayabileceğimiz seçenekleri barındırır. Posta ayarları için "KMail Programını Yapılandır" seçeneğini seçmelisiniz.

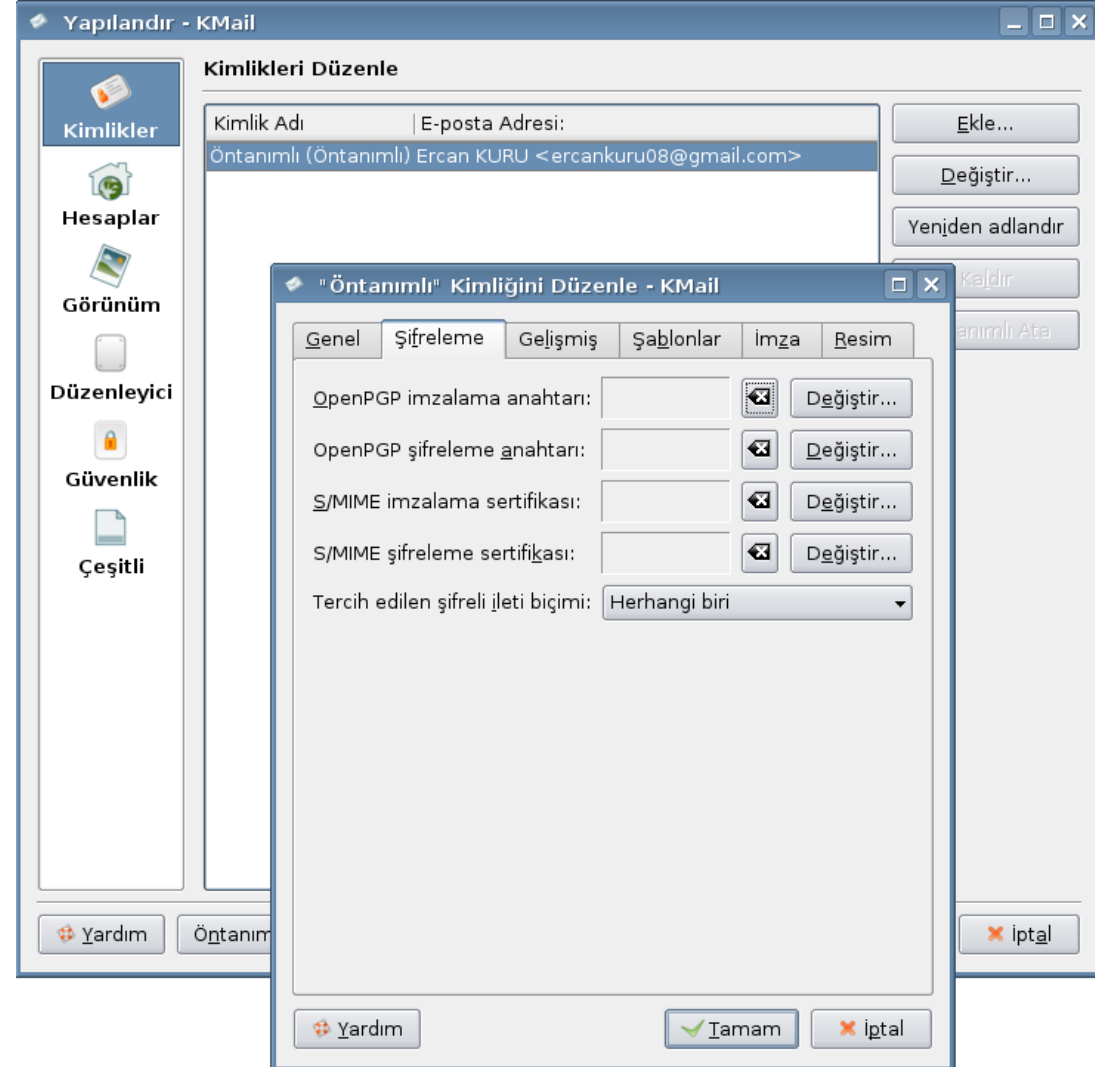
Yapılandırma menüsü, kullanıcının kişisel kimliğini, e-posta sunucusu ayarlarını, KMail'in görüntüsünü ve güvenliğini ayarlayabileceği seçenekleri sunar. Öncelikle kimlik konusuna değinmek istiyorum.

Bir e-posta hesabı tanımlamamız için öncelikle KMail'e kendimizi tanıtmamız gerekiyor. KMail'i ilk kez açtığımızda bize kimliğimizi soracaktır. Bu kimlik ile KMail ile aramızda iletişim kurarız. Sadece KMail ile değil, gönderi yaptığımız kullanıcıların da bizi tanıması için gerekli olan bilgileri de buradan tespit ederiz. Bu bilgilerin içerisinde sadece adımız bulunmuyor. Resmimizi, imzamızı ve en önemlisi dijital imza ayarlarımızı da yapabiliriz. Posta güvenliğini zirveye çıkaran dijital imzadan biraz bahsetmek istiyorum.

GnuPG ile Güvenli Haberleşme

Kimlik ayarlarımız ile GnuPG şifreleme teknolojisini kullanabilen KMail'e imza ve şifre anahtarlarımızı girebiliriz. Dijital imzayla gönderdiğimiz postaların alıcıları, postaların bizden geldiğinden kesin olarak emin olabilirler. Aynı şekilde dışardan gelen postalarda da gönderici dijital imza kullanmışsa kimden geldiğinden şüphe etmeyiz. Gerçekte Linux'un yapısından ötürü virüslerden etkilenmediği gerçeği tamamen güvenliğe olduğumuz anlamına gelmez. Örneğin günümüzde özellikle ortalama (phishing) yöntemi olarak bilinen ve e-posta aldatmasıyla kullanıcıların kişisel bilgilerini çalan korsanlık yöntemi son derece yaygın. Bu tür korkularla

yaşamamak için en iyi çözüm postalarımızı şifrelemekten geçiyor. Bunun için GnuPG teknolojisi dijital imza oluşturmamızı ve postalarımızı dijital imza ile koruma altına almamızı sağlıyor. Dijital imza sayesinde gelen e-postaların gerçekten kimden gelmiş olduğunu öğrenebiliyoruz.

paket tanıtımı

KMail ile GnuPG yazılımı kullanarak e-posta alış verişinizi güvenli hale getirebilirsiniz. Bunun için gerekli yazılımlar Pardus ile beraber geliyor.

GnuPG: GnuPG yazılımını içeren paket. Paket yöneticisinden "gnupg" şeklinde arama yapabilirsiniz.

Pinentry: Size parolanızı soracak olacak program. Paket yöneticisinden "pinentry" diyerek arama yapabiliriz.

KGPG: GnuPG için arayüz programı. Paket yöneticisinden "kgpg" diyerek arama yapabilirsiniz.

Pardus kullanıcılarının bu paketleri indirmelerine gerek yok. Kurulum esnasında bilgisayarınıza kuruluyor. KGPG arayüzüyle kendinize bir dijital imza oluşturunuz. Oluşturduğumuz imzayı KMail'deki kimlik ayarlarımızdan "Şifreleme" sekmesinden seçebilirsiniz. GnuPG, KMail'den ayrı bir program ve ayrı bir inceleme konusu olacağından burada GnuPG ayarlarından bahsetmeyeceğim. GnuPG ile oluşturduğunuz dijital imza sayesinde kullanıcılar sizin gönderdiğiniz e-postalardan emin olacaktır. İmzanızı tanıyan kullanıcı sizin hesabınız üzerinden gelmiş gibi görünen imzasız e-postaları sizin tarafınızdan gönderilmediğini anlayacak ve sahtekârlara karşı önlem alacak.

Posta Filtreleme

Yoğun e-posta alıyorsanız gelen e-postaları takip etmeniz zorlaşacaktır. Bu sorunun en iyi çözümü filtreleri kullanmak. Filtreleme ayarlarını Araçlar menüsündeki Filtreleri Yapılandır seçeneğiyle açabilirsiniz. Genel sekmesinden filtreleme yönetimini ve eylemlerini belirleyebilirsiniz. İlk etapta iki adet filtreleme yöntemi belirleyebilirsiniz. Bunu artırmak için "Daha fazla" ikonunu kullanmamız yeterlidir. KMail en fazla sekiz tane yöntem belirlememize izin veriyor. Filtre eylemlerinde aynı durum söz konusudur. Tek fark ilk etapta bir tane eylem girmemizi sağlayacak kutu olmasıdır.

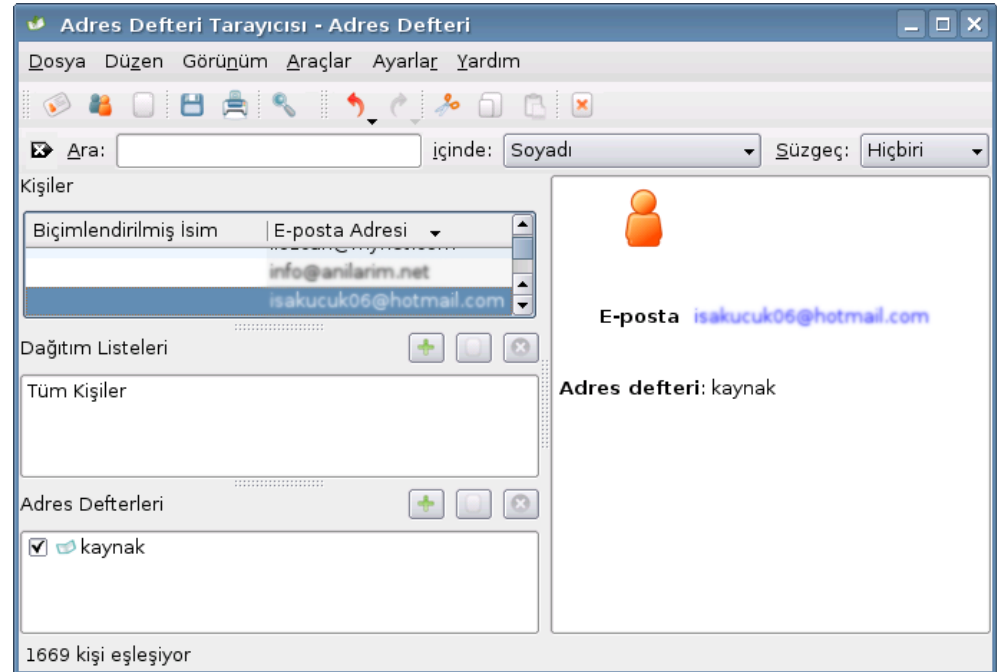
Adresi Defteri

Posta istemcilerinin vazgeçilmezlerinden olan adres defteri uygulaması KMail posta istemcinde de mevcut. Mozilla Thunderbird, Outlook gibi farklı e-posta istemcilerindeki adres kayıtları KMail içerisine aktarılabilirdiği gibi, Gmail, Hotmail gibi posta servislerindeki adres kayıtlarını da içeri aktarabilirsiniz. Tam tersi olarak KMail'in içerisindeki adres kayıtlarını başka yerlerde kullanmak ya da yedek

almak amacıyla dışarı aktarım yapabilirsiniz. Adres defterinde kritere göre arama seçeneği de mevcut.

KMail de ekstra şablonlara ve eklentilere rastlamadım. Ama bu görünümü değiştiremeyeceğimiz anlamına gelmiyor. Yapılandırma penceresindeki görünümünden renkleri, pencere ve çubuktaki ayarları değiştirebilirsiniz. Bunun dışında kısa yollarda, uyarılarda ve araç çubuklarındaki değişiklikleri Ayarlar menüsünden yapabilirsiniz.

KMail, sade tasarımıyla posta alıp gönderebileceğimiz küçük, hoş bir yazılım. Güvenlik sıkı tutulmuş. Adres defteri ve özellikleriyle diğer posta istemcilerde bulunan adres defterlerini aratmayacak cinsten. E-posta filtreleme de ihmal edilmemiş. Posta istemcilerinden fazla bir beklentisi olmayanlar için ideal ve yeterli bir yazılım. Contact'ın bir alt bileşeni olarak da çalışabilen KMail, diğer bileşenlerle beraber kullanıldığında kullanıcılarının hayatını daha da kolaylaştırabilir.

OpenCity

OpenCity, "ben belediye başkanı olsam, kesin şöyle yapardım" tadında söylemlerinizi sanal dünyaya taşımanıza izin veren ve kendi şehrinizi kurup yönetmeyi sağlayan son derece başarılı bir şehir simülasyonu.

Günlük koşuşturmanın içerisinde okul, iş derken arada kaybolduğunuzu, artık Pardus'u sadece çalışma amaçlı kullandığınızı mı fark ettiniz? "Evet" dediğinizi duyar gibiyim. Artık buna dur demenin vakti geldi. Hemen şimdi paket yöneticinizi açın ve Pardus'un tam size göre geniş oyun yelpazesinden bir oyun seçin. Elbette, herkesin oyun tercihleri farklı.

Eğer "Ben simülasyon seviyorum ve kendi şehrimi kendim kurmak istiyorum." diyorsanız, OpenCity tam size göre.

Oyunu kurduktan sonra Pardus menüsünden Programlar->Oyunlar yoluyla ulaşabilirsiniz. OpenCity ilk bakışta biraz karışık bir oyun olarak gözükse de, alışma evrelerinden sonra tadına varacağınızdan ve tutkunu olacağınızdan eminim.

Genel kullanım

Oyunu ilk açtığınızda karşınıza yeşil büyük bir alan geliyor. Altında ise sırasıyla mevcut paranız, nüfusunuz ve tarih yer alıyor. Bina, yol ve benzeri yapıları inşa etmek için kullanılan ve sağ tıklamayla kolayca ulaşılabilen bir menü var.

Ana menü sayabilecek bu menüde inşa edilecek ev, fabrika, yol gibi yapılara ait seçeneklere ulaşip, oyunun genelini bu menü sayesinde yönetiyoruz. Haydi şehrimizi kurmaya başlayalım.

Yol inşaatı

Her şeyden önce temel olarak yolları yapmanız ve şehrinizin nasıl bir yapıya sahip olacağını planlamanız gerekiyor. Başlamak için sağ tıklayarak menüyü açıp yol simgesine tıklayın. Daha sonra tıklayıp sürüklemek suretiyle yolları kurmaya başlayabilirsiniz. Ancak uyarmalıyım ki; oyuna ilk başladığınızda şehrinizi küçük bir şehir olarak düşünün, çünkü elinizde kısıtlı bir miktarda para olacak.

Bölgelere Ayırma

Bu oyun sayesinde şehir kurup geliştirmenin hiç kolay olmadığını öğreneceğiz. Bu tür oyunlarda oyuncu kafasında bir plan çizer ve ona göre ilerler. OpenCity bu planlama kısmına yardımcı olmak için büyük bir yardımcı sistem sunuyor. Bilmemiz gereken bir diğer temel değer de bölgeler. Üç adet farklı bölge tipi var;

Yeşil: Yerleşim bölgesi
Mavi: Ticari bölge
Sarı: Endüstriyel bölge

Bölge menüsüne ulaşmak için ana menüdeki yeşil renkteki eve tıklamamız yeterli. Bölge menüsünde üç bölgeye ait seçenekler ve ana menüye dönüş düğmesi bulunuyor. Küçük bir ipucu olarak; başlangıçta yerleşkeleri ve ticari bölgeleri eşit, endüstri bölgelerini biraz daha büyük alanlar olarak seçin. Yukarıda basit bir yerleşim plan örneği var.

Elektrik sağlama

Şehrinizi hayata geçirmek için gereken bir diğer işlem ise şehre elektrik sağlamak. İki adet elektrik kaynağı mevcut; Nükleer bir reaktör ve kömür santrali. Ana menüden sarı düğmeye tıkladığınızda üç adet düğme görüyorsunuz. Santraller haricinde elektrik direği seçeneği de mevcut.

Ne yazık ki bu santraller her yere kurulmuyor. Eğer altında kırmızı bir alan oluşuyorsa o bölge santral için uygun değil anlamına geliyor. Altında yeşil renk oluşturan uygun bir bölge bulmanız gerekiyor.

Bu santrallerden de elektrik taşımak tabii ki elektrik direklerinin işi. Eğer kurduğunuz endüstriyel alanla santraller arasındaki iletişimi direkler sayesinde sağlarsınız bütün şehrinize elektrik verilmiş oluyor.

Her bölgeye ayrıca elektrik götürmenize gerek yok. Buradaki ipucu da şu; elektrik direkleri yolların üzerinden geçemiyor, bu nedenle iyi bir planlama yapmalısınız.

Durum Paneli

Alt panelde ise bölge planlamanıza göre şehir hakkında çeşitli bilgiler olduğunu göreceksiniz. Buradaki dört çubuk şehrin soldan sağa yerleşim, ticari, endüstri ve güç seviyelerini gösteriyor. Onun yanında sırasıyla Oynat / Durdur düğmesi ve

oyun inceleme

menüden en son bastığınız seçenek bulunuyor. Yukarda da bahsettiğim gibi daha sonra para, nüfus ve tarih geliyor.

Seviye çubukları şehirdeki gelişme oranı hakkında bazı fikirler veriyor. İyi bir şehir için hepsini aynı seviyede tutmak önemli. En sağdaki pembe çubuk ise güç seviyesini gösteriyor. Şehir ne kadar güce gereksinim duyuyorsa, seviye o kadar düşüyor. Eğer bu değer sıfıra ulaşırsa şehre elektrik verilemiyor ve yeni bir santral kurmanın zamanının geldiğini anlıyoruz.

Para, Para, Para !

Oyundaki en temel değer para. Peki, OpenCity de bir şehri kurarken dikkat etmemiz gereken en önemli unsur olan para nasıl kazanılıyor?

Pek çok gideriniz olmasına rağmen oyundaki temel para vergilerden geliyor. Her ayın sonunda hesaplanan vergiler yıllık olarak hesabınıza yatıyor. Bu yüzden tarih kutusunu iyi takip etmeyi unutmayın.

Oyunun başlangıcında para saklamak akıllıca olabilir çünkü zaman geçtikçe elinizde olan parayı ne kadar çok harcarsanız, o kadar çok kazanacaksınız.

Oczen'ler

"OpenCity" ve "citizen" in birleşmesinden gelen bu kelime OpenCity sakinlerine verilen takma isim. Tahmin edebileceğiniz gibi ne kadar "oczen" olursa şehir o kadar büyüyor ve gelişiyor.

Çıkış menüsü

Son olarak bilmemiz gereken bir başka menü de çıkış menüsü. 'Esc' tuşuna bastığımızda karşınıza gelecek bu menüde oyuna en baştan başlamak için "Yeni Oyun" seçeneği, "Kaydet ve Yükle" seçeneği ile "Oyundan Çıkış" seçeneği mevcut. Eğer şehrinizi kaybetmek istemiyorsanız, kaydetmeyi unutmayın.

Farklı bir oyun zevkine alternatif olan OpenCity,

oyuncuyu kendisine bağlayabilecek türden bir oyun. Bu tarz oyunlardan hoşlanan Pardus kullanıcıları bu oyunu denediklerinde eminim memnun kalacaklar. Benden ufak bir uyarı;

OpenCity oynarken günlük yaşamınızı aksatmayın!

Herkese iyi oyunlar, Pardus dolu günler...

Pardus E-Posta Listeleri

E-Posta listeleri, ortak bir paydaya sahip insanların birbirleriyle hızlı bir şekilde iletişim kurma, haberleşme, yardımlaşma aracıdır. Linux macerasının başlangıcı da sanırım E-Posta listelerine dayanıyor.

Pardus E-Posta listelerine kuş bakışı bir göz atalım. Ardından Pardus-kullanıcıları listesine biraz yaklaşıalım. Nasıl listeye kayıt olunur? Ayarlarımızı ve hesabımızı nasıl düzenleriz? Nasıl mesaj yazarız? Uymamız ya da dikkat etmemiz gereken kurallar nelerdir? Üyeliğimizi nasıl sonlandırabiliriz? (Bunu yapmayın sakın. :))

Pardus E-Posta Listelerinin Bazıları:

Bugzilla: Pardus Hata Takip Sisteminde yapılan aktiviteler, yorumlar buraya yansır. Bu listeden sadece hata takip sistemini takip edersiniz. Trafik yüksektir. Sakın mesaj yazmayın. Ben bir kere yazdım. Mesaja ne oldu bilmiyorum. :) Bugzilla'ya yeni hata bildirmek ve mevcut hatalara yorum göndermek için <http://hata.pardus.org.tr/> adresinden bir hesap edinmeniz gerekir.

Gelistirici: Adı üstünde geliştiricilerin sistem hakkında tartıştıkları bir liste. Sadece SVN hesabı olanlar yazabilir. Hayır buraya hiç mesaj yollamaya kalkmadım. Sistemin yapısına ilgi duyanlar, mutfağı biraz daha yakından görmek isteyenler, biraz bilgisi olanlar kayıt olup takip edebilirler.

Uludağ-commits: Uludağ geliştirme deposunda yapılan değişikliklerin otomatik olarak iletildiği e-posta listesidir. Tüm özgün Pardus yazılımları ile ilgili değişiklikler bu listeye gönderilir.

Paketler-commits: Paket depolarında yapılan değişikliklerin e-posta ile gönderildiği listedir.

Projeler-commits: Harici Projeler geliştirme deposunda yapılan değişikliklerin otomatik olarak iletildiği teknik bir listedir. Bu projeler Pardus ile doğrudan ilgisi olmayan, fakat Pardus'un destek verdiği açık kaynak kodlu yazılım projeleridir.

Testci: Test Takımının çalışmalarını yürüttüğü listedir. Test Takımına katılarak bu listenin tadını çıkarabilirsiniz. Pardus'un izlerini yakından takip edebilirsiniz.

Duyuru: Pardus ile ilgili duyuruların yer aldığı yazmaya kapalı bir liste.

Başka listeler de var. [Bu adresten](#) diğer listelerin de tanıtımına, herhangi bir listenin üzerine tıklayarak bilgi sayfasına, bilgi sayfasından liste arşivlerine ulaşabilir ve yine bilgi sayfasında kayıt işlemini yapabilirsiniz.

Şimdi Pardus-kullanıcıları listesine doğru yol alalım.

Pardus-Kullanıcıları

Bu listede günlük 10-20 postanın altına inmeyen yüksek bir trafik vardır. Fakat korkmayın metin tabanlı bir liste olduğu için posta kutunuzda

çok yer kaplamaz. Sistemin kurulumundan, ilk ayarlarına; ip uçlarından, sorun çözümlerine kadar çeşitli konularda yardım alabilir, yardım talep edenlere yardım edebilirsiniz. Herkese açık. Buyurun...

Üyelik sayfasına ulaşmak için [bu adresten](#) Pardus-kullanıcıları'na tıklıyoruz. Açılan sayfadan arşivleri ziyaret edebilir, listeye mesaj yollayabilir ya da içeride ne olup bitiyor diyorsanız üye olabilirsiniz.

Üye olmak da oldukça kolay. E-Posta adresinizi, isminizi yazıyorsunuz. Şifrenizi ister o anda siz belirleyin; ya da aktivasyon işleminden sonra elinize ulaşacak postadan öğrenin.

Pardus-kullanıcıları -- Pardus kullanıcılarının genel olarak sistem, kullanılabilirlik, yaşanan sorunlar ve pratik ipuçları gibi konularda haberleşmesi için kullanılan e-posta listesidir. Herkes üye olabilir ve yazabilir. Trafiki yüksektir

Pardus-kullanıcıları Hakkında

Bu sayfayı şu dilde göster
Türkçe

Bu listeye önceden gönderilen mesajları görmek için [Pardus-kullanıcıları Arşivlerini](#) ziyaret edin.

Pardus-kullanıcıları Listesinin Kullanımı

Tüm liste üyelerine bir mesaj göndermek için pardus-kullanicilari@pardus.org.tr adresine bir e-posta atınız.

Aşağıdaki bölümlerde listeye üye olabilir veya varolan üyeliğinizi değiştirebilirsiniz.

Pardus-kullanıcıları Listesine Üyelik

Pardus-kullanıcıları listesine aşağıdaki formu doldurarak üye olabilirsiniz. Başka kişilerin sizi isteğiniz dışında üye yapmasını engellemek için, onayınızı isteyen bir e-posta alacaksınız. Bu liste özel bir listedir, yani üye listesi üye olmayan kişilerden gizlidir.

E-posta adresiniz:

İsminiz (isteğe bağlı):

Aşağıya bir şifre girebilirsiniz. Bu sadece hafif bir güvenlik sağlar, fakat diğer kişilerin üyelik ayarlarınızı kaptırmasını engeller. **Değerli bir şifre kullanmayın.** çünkü bu şifre ara sıra size düz yazı olarak gönderilecektir.

Eğer şifre girmemeyi tercih ederseniz, sizin için bir tane şifre otomatik olarak oluşturulacak ve üyeliğinizi onayladığınız zaman size gönderilecektir. Kişisel tercihlerinizi düzenlerken her zaman şifrenizin tekrar size gönderilmesini isteyebilirsiniz. Ayda bir, şifreniz size e-posta yoluyla hatırlatılacaktır.

Bir şifre girin:

Onay için şifreyi tekrar girin:

Mesajlarınızın görüntülenmesi için hangi dili tercih edersiniz?

Liste mesajlarının size günlük toplu mesajlar olarak gönderilmesini ister misiniz? ☒ Hayır ☐ Evet

Üyelik işlemini de tamamladık sıra geldi üyelik ayarlarımıza/seçeneklerimize. Üyelik onayından sonra listenin e-posta adresimize yolladığı mesaj içerisinde çeşitli bilgiler (onlara da sıra gelecek) var. Ayrıca bu mesajın sonuna doğru üyelikten çıkmak ya da seçeneklerimizi düzenlemek için bir adres var. O adrese doğru yollanıyoruz hemen.

Üyelik sayfamızda mail adresimizi mesajlarımızda gözüken ismimizi değiştirebiliriz. Şifremizi isteyebilir veya değiştirebiliriz. Global olarak değiştir dersek tüm listelerdeki üyeliklerimiz için işlem uygulanır. Daha aşağıdaysa üyelik seçeneklerimizi görüyoruz. Buradan mesaj alımını açıp kapatabilir, kendi

mesajlarımızın kopyalarının bize gönderilmesini sağlayabiliriz. Diğer seçenekleri de kendimize göre değiştirdikten sonra değişiklikleri gönder düğmesine tıklayarak işlemi tamamlıyoruz. Artık binlerce Pardus kullanıcısı bize yardıma hazır ve biz de yardım etmeye hazırız.

Mesaj Yazmak

Listeye yeni mesaj atmak için adresimiz: pardus-kullanicilari@pardus.org.tr En önemli konuya geldik. Listeye bir mesaj yolladığımızda bu mesaj o listeye üye tüm kullanıcılara ulaşıyor. Bu nedenle yazımızın başlığına, konusuna, içeriğine, üslubuna, biçimine dikkat etmek zorundayız. Çünkü mesajınıza verilecek cevapların sağlığı buna bağlıdır. Bunu biraz daha ayrıntılı inceleyerek iyi olacak sanırım.

- Listenin konusunun dışına taşmamalıyız.

- Gönderdiğimiz mesaj öncelikle teknik olarak okunaklı olmalı. Pardus e-posta listelerinde Utf-8 evrensel kodlama sistemi kullanılıyor.

- Mesajı yazmadan önce liste arşivine, forumlara, wiki sayfalarına, google'a göz atmamızda fayda var. Halihazırda cevaplanmış varken neden vakit harcayalım ve liste üyelerini tekrar tekrar meşgul edelim.

- Dilimizin kurallarına elimizden geldiğince uymaya çalışalım. Yani mesajımızın düzgün bir Türkçe ile yazılmış olmasına dikkat etmeliyiz. Pek çok kişinin kötü bir Türkçe ile yazılmış mesajları okuma zahmetine katlanmadığını unutmayın.

Pardus-kullanicilari üyelik bilgilerinizin değişimi

Mesaj listesine üye olduğunuz e-posta adresini, aşağıdaki alanlara yeni bir adres girerek değiştirebilirsiniz. Yeni adrese bir onay mesajı gidecek ve değişiklik, onaylanmadan işleme konulmayacaktır.

Onay süreleri yaklaşık 3 gün içinde biter.

İsteğe bağlı olarak gerçek adınızı da burada ayarlayabilir veya değiştirebilirsiniz (örneğin John Smith).

Üyelik değişikliklerinin pardus.org.tr üzerinde üye olduğunuz tüm listelerde geçerli olmasını istiyorsanız, Global olarak değiştir onay kutusunu işaretleyin.

Yeni adres:	____	İsminiz (isteğe bağlı):	İsmail Balcıoğlu
Onay için tekrar girin:	____		
Adresimi ve İsmimi Değiştir			
☐ Global olarak değiştir			

Pardus-kullanicilari Listesinden Çıkış

Onay kutusunu işaretleyip bu düğmeye tıklayarak, bu listedeki üyeliğinizi bitirebilirsiniz. **Uyarı:** Bu eylem anında gerçekleşecektir!

☐ Evet, üyelikten çıkmak istiyorum

Diğer pardus.org.tr üyelikleriniz

pardus.org.tr üzerinde üyesi olduğunuz tüm diğer mesaj listelerinin bir listesini görebilirsiniz. Bunu, aynı üyelik seçeneklerini diğer listelerde de yapmak istiyorsanız kullanın.

Your Pardus-kullanicilari Password

Şifrenizi mi Unuttunuz?

Üyelik adresinize şifrenizin yollarını istiyorsanız bu düğmeye tıklayın.

Şifre Değişimi

Yeni şifre:	____
Onay için tekrar yeni şifre:	____
Şifremi Değiştir	
☐ Global olarak değiştir.	

Hangi konu kategorilerine üye olmak istersiniz? Bir veya birden fazla konu seçerek mesaj listesindeki trafiği filtreleyebilirsiniz, böylece mesajların sadece bir kısmını alırsınız. Eğer bir mesaj seçtiğiniz konulardan bir ile eşleşirse, o mesajı alırsınız, aksi halde almazsınız. Eğer bir mesaj hiçbir konuyla eşleşmiyorsa, Gönderim kuralı aşağıdaki seçeneğe uyacaktır. Eğer herhangi bir konu seçmezseniz, mesaj listesine gönderilen tüm mesajları alırsınız.	Herhangi bir konu tanımlanmadı
Hiçbir konu filtresine uymayan mesajları almak istiyor musunuz? Bu seçenek yukarıda en az bir konuya üye olduysanız etkilidir. Hiçbir konu filtresine uymayan mesajlar için varsayılan gönderim kuralını tanımlar. Burada <i>Hayır</i> seçeneğini seçmek, eğer bir mesaj konu filtreleri ile eşleşmiyorsa, o mesajı almayacağınızı gösterir, Evet seçmek, filtrelerle eşleşmeyen mesajların da size geleceğini gösterir. Eğer yukarıda herhangi bir konu seçmediyseniz, mesaj listesine atılan tüm mesajları alırsınız.	☒ Hayır ☐ Evet
Mesajların kopyaları engellensin mi? Bir liste mesajının Alınır: veya Ç: başlıklarında açık olarak adresiniz varsa, mesaj listesinden mesajın başka bir kopyasını almamayı tercih edebilirsiniz. Mesaj listesinden gelecek kopyaları engellemek için Evet, kopyaları almak için Hayır seçin. Listede Üyeye kişiselleştirilmiş mesajlar etkin ve kopyaları almayı tercih ederseniz, her kopya bir X-Mailman-Copy: yes başlığı içerecektir.	☐ Hayır ☒ Evet ☐ Global olarak ayarla

[Değişikliklerimi Gönder](#)

- Büyük harf kullanımı bağırarak algılanır. Gereksiz kullanımından kaçınılmalıdır.
- İsim kısmını Ad Soyad şeklinde açık olarak yazılması ciddiyeti artırır. En uygunu adımızı açık şekilde yazmak.
- Konu kısmına isteğimizi, sorunumuzu açık ve net şekilde belirtmeliyiz. "Acil yardım, nasıl olacak bu iş" gibi nasıl bir sorundan bahsettiği anlaşılmayan ifadeler mesajımızın hedefine ulaşmasını engelleyecek ve gelen cevapları azaltacaktır.
- Yeni bir tartışma açarken yeni posta oluşturup liste adresine yollamalıyız. Farklı bir tartışmayı yanıtlamak karmaşaya yol açacaktır. Ya tartışmayı açan mağdur olacak

Pardus-kullanıcıları Üyeleri

(Üye listesi sadece liste üyelerine görünür durumdadır.)

Üye listesini görmek için adres ve şifrenizi girin:

Adres: Şifre: [Üye Listesine Git](#)

Pardus-kullanıcıları listesinden çıkmak, bir şifre hatırlatıcı istemek, veya üyelik seçeneklerinizi değiştirmek için üyelik e-posta adresinizi girin:

[Listeden çık veya seçeneklerimi düzenle](#)

Alanı boş bırakırsanız, sizden e-posta adresiniz istenecektir.

ya da bizim konumuz arada kaynarak cevapsız kalacaktır. Sonuçta her iki konuyu cevaplamak isteyenler için işleri olduğundan daha zor hale getirmiş olacaksınız.

- En çok hata yaptığımız konulardan biri de alıntı yapmak. Alıntı çok kullanışlı olmasına rağmen yanlış kullandığımızda ortalığı karıştırabiliyor. Alıntı yaparken sadece cevaplayacağımız kısmı bırakıp, diğerlerini silip cevabımızı alıntının altına yazmalıyız.

- Bir tartışma açtığımızda ya da cevap yazdığımızda o tartışmayı yanıtlayarak devam etmeliyiz. Konu bölümünü değiştirerek listeye farklı bir posta yollamak tartışmanın takibini imkansız hale getirecek ve tartışmayı parçalamaktan başka bir işe yaramayacaktır.

E-Posta istemcileriyle listeler daha güzel!

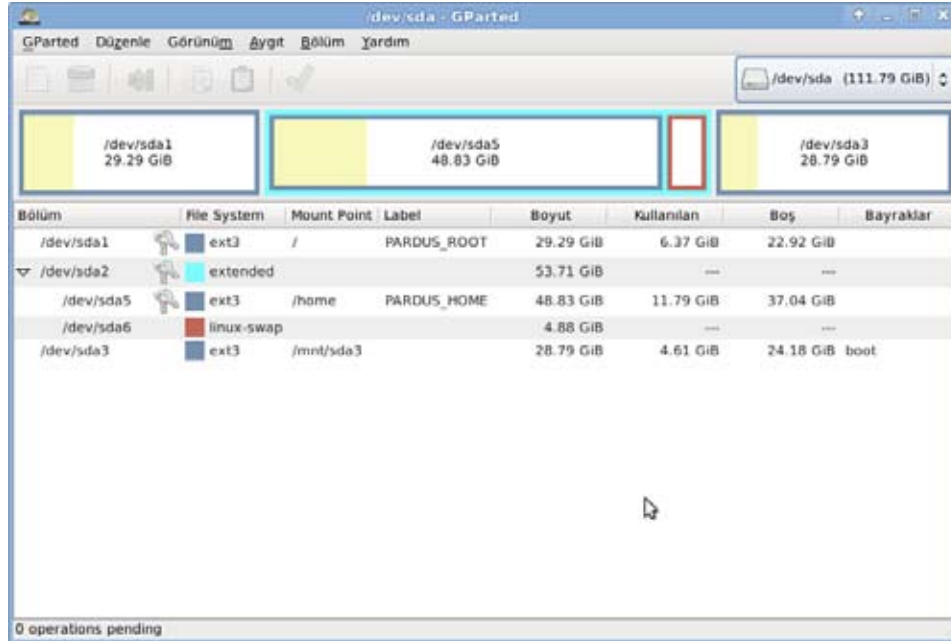
E-posta adresinizi Pardus'ta en çok kullanılan iki istemciden birine ekleyerek tarayıcıyla uğraşma zahmetinden kurtulabilirsiniz. Mozilla Thunderbird ve KMail pek çok diğer işleviyle liste takibini çok kolaylaştırabilir, bu konuda gerekli yazıları Özgürlüğü'nde ve daha önceki sayılarda bulabilirsiniz. Listelerde buluşmak üzere...

Böl, Parçala, Yönet: GParted

Pardus ile birlikte kurulu gelen GParted programı ile sabit disk ve USB belleklerinizi biçimlendirebilirsiniz.

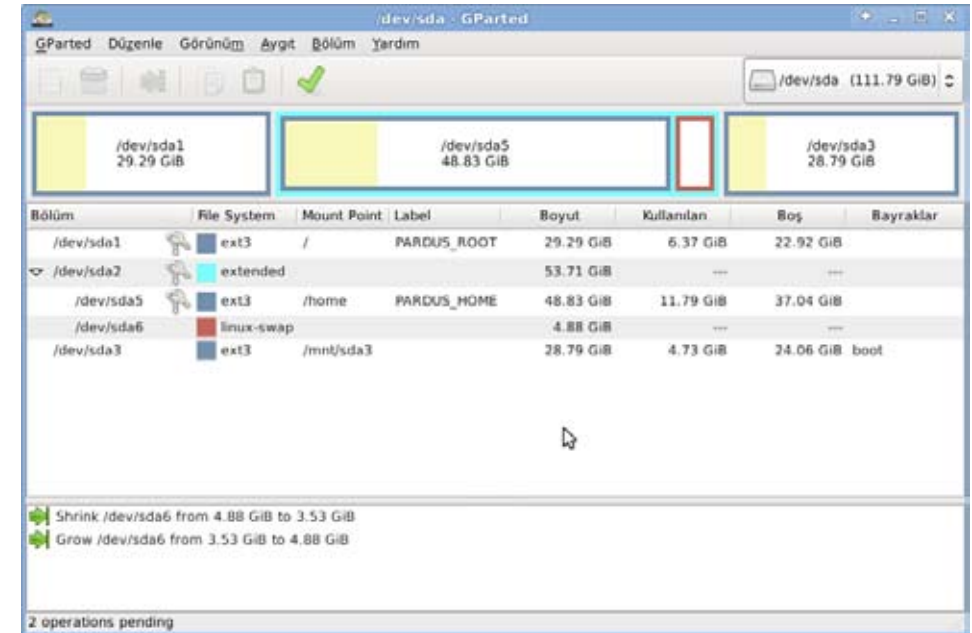
GParted programının inceliklerine geçmeden önce, GParted'ı yönetici (root) hakları ile birlikte açmanız gerektiğini ve işlem yaparken dikkatli olmanız gerektiğini belirtmek istiyorum. Zira yapacağınız yanlış bir işlem sonucu veri kaybı yaşayabilirsiniz.

Uyarımızı da yaptıktan sonra GParted programının derinliklerine inmeye başlayalım. GParted birçok dosya sistemindeki disklerinizi biçimlendirmenizi sağlıyor. Bunun yanı sıra disk bölümlerinizi yeniden boyutlandırmanıza olanak sağlıyor. Bu noktada içinde veri olan bir diski tekrar boyutlandırmak isterseniz verilerinizi yedeklemenizi tavsiye ederim. Tedbiri elden bırakmamak gerekir. Genellikle GParted ile yapılan işlemlerin geri dönüşü yoktur.

GParted ekran görüntüsünde gördüğünüz üzere sağ üst köşesinde bir açılır kutu bulunuyor. Bu açılır kutu aracılığıyla diskler arası geçiş yapabiliyorsunuz. Aşağı kısımda yer alan çeşitli renklerde çerçevelerle çevrilmiş kutucuklarsa seçtiğiniz diske ait bölümleri görsel olarak gösteriyor. Onun altında da bölüm, dosya sistemi, bağlantı noktası, etiket, boyut ve bayrak bilgilerini gösteren bir tablo mevcut.

Resimdeki örnekte üç tane ana bölüm olduğunu görüyorsunuz, bunlardan açık mavi renkte olan çerçevedeki uzatılmış (extended) bölümü temsil ediyor. Uzatılmış bölümlerin içerisinde başka bölümler oluşturulabiliyor. Uzatılmış bölümün sağında ve solundaysa iki adet birincil (primary) bölüm var. Aslında uzatılmış bölüm de bir tür birincil bölüm olarak düşünülebilir ancak birincil bölümler doğrudan veri depolanan bölümler, uzatılmış bölümler ise içerisinde başka bölümler açmak için kullanılan alanlardır.

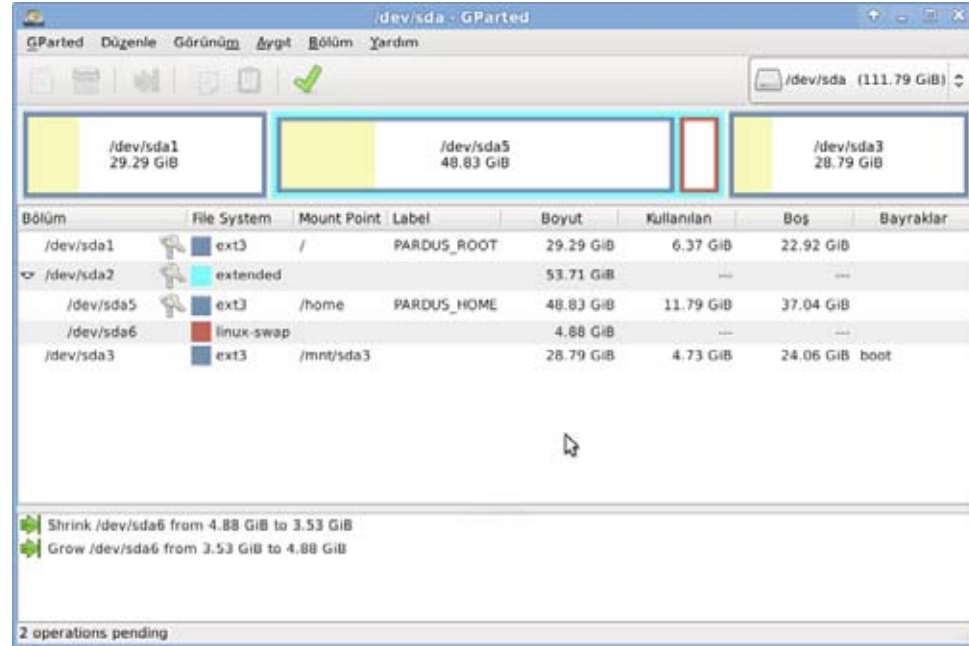

Uzatılmış bölüm büyük bir ihtiyacı karşılıyor, çünkü bir diskte en fazla dört adet birincil bölüm oluşturulabiliyor. Eğer daha fazla bölüm açmak isterseniz bir uzatılmış bölüm açarak yeni bölümleri bunun içerisine açabiliyorsunuz. (Uzatılmış bölümlerin içerisindeki bölümlere de mantıksal (logical) bölüm deniliyor.) Zaten dikkat ederseniz bölüm isimlerinin sonundaki numaralardan 1, 2, 3 ve 4 sadece birincil bölümler için ayrılmış oluyor; 5 ve sonrası uzatılmış bölümler içerisindeki bölümler için kullanılıyor.

Bizim örneğimizde sda2 bölümünün içerisinde iki adet bölüm bulunduğundan, tabloda yanında belirtilen bir ok ile içe doğru listeleme yapılıyor. Bu liste

içerisinde gördüğünüz kırmızı kareyle belirtilen bölüm takas (swap) alanımız. Diğer bölümler çeşitli noktalara bağlanmış bölümler olarak gözüküyor. GParted aracılığıyla bağlı olmayan bölümlerinizi bağlayabilir, bağlı olanları ayırabilirsiniz. Yanında anahtar olan bölümler bağlı olarak gözükürken bölümlerdir.

GParted programında yaptığınız işlemler hemen diske uygulanmaz. Bir yapılacaklar listesi oluşturulur. Bu şekilde her yaptığınız işlem önce bu listeye eklenir. Eğer bir hata yaptığınızı düşünürseniz bu noktada işlemleri geri alabilirsiniz, son olarak değişiklikleri diske uygulamak istediğinizde üst çubukta çıkan yeşil onay düğmesine tıklamalısınız. Böylece GParted listedeki işlemleri sırasıyla gerçekleştirmeye başlayacaktır.

USB disklerinizi biçimlendirin

GParted programının en çok kullanıldığı nokta -en azından benim için- USB bellekleri biçimlendirmektir. Bu noktada önemli bir konu dosya sistemi tipleridir. USB bellekleri sadece Linux bulunan bilgisayarlarda kullanmadığımızı düşünürsek bu medyalarla bütün işletim sistemlerinde sorunsuz kullanabileceğimiz bir dosya

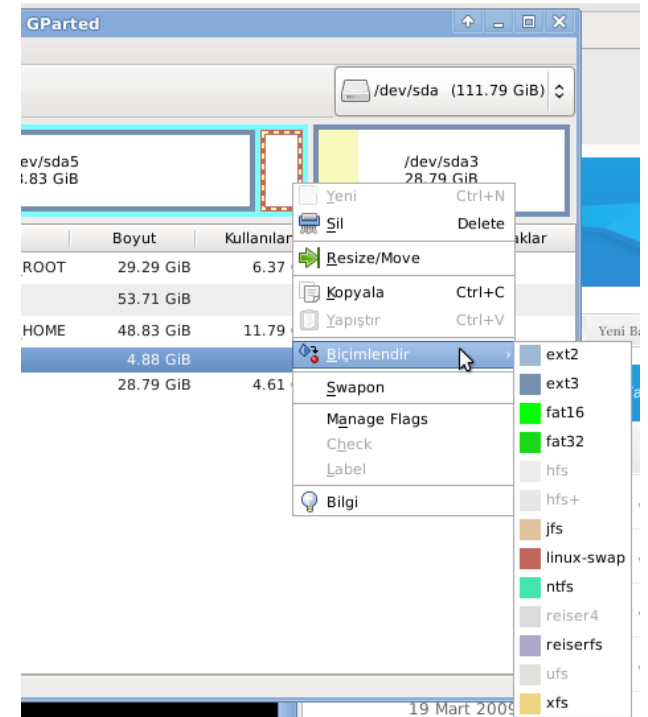
sistemi seçmek isteyebilirsiniz. Bildiğiniz gibi ext dosya sistemi Linux sistemlerde yaygın kullanılan ve tam olarak desteklenen bir biçimdir; ancak NTFS dosya sistemi Microsoft firmasına ait olduğundan sadece Windows sistemlerde tam olarak destekleniyor.

Her iki sistemdeki ek araçlarla bu bölümlere erişebiliyoruz ancak bu ek araçlar, dosya sistemi bakıma ihtiyaç duyduğunda verilerin zarar görmemesi için bu işlemin tam olarak desteklenen kendi işletim sisteminde yapılmasını sağlamak üzere dosyalara erişime izin vermeyebiliyor. Bu nedenle USB belleklerinize eski bir biçim olsa da her işletim sisteminde desteklenen FAT32 kullanabilirsiniz.

Bir diğer konu MBR (Master Boot Record) alanıdır. Bu alan diskin fiziksel olarak en başında bulunur ve bilgisayar bir işletim sistemini başlatmak istediğinde bu alanı okuyarak çalışır. Buradaki kod ve veriler sistemin hangi disk bölümünden nasıl yükleme yapılacağı hakkında bilgileri tutar.

Eğer GParted ile sistem kurulumu yapılmış olan disk bölümlerinde değişiklikler yaparsanız MBR alanına bu değişikliklerin yansıması için tekrar önyükleyici kurulumu yapmanız gerekebilir. Yoksa işletim sisteminin açılmaması gibi bir durumla karşılaşabilirsiniz.

Gördüğünüz gibi GParted çok yetenekli olmasına rağmen belirtmekte fayda görüyorum ki yönetici (root) hakları ile işlem yaptığınız için her işlemi çok iyi düşünerek yapmalısınız. Küçük bir dikkatsizlik nedeniyle büyük veri kayıplarını yaşamayı kimse istemez.

XML Nedir? Yenir Mi?

XML Yenmez! :) Ama kullanmaya çalışırsanız bağımlılık yapar ve görmüş olduğunuz bu rahatlıktan kolay kolay kurtulamazsınız. Kendinizi XML ağaçlarının gölgesinde kodların akışına bırakın.

XML, özellikle İnternet yazılımları ile ilgili kişilerin muhakkak karşılaştıkları bir terimdir. Peki nedir bu XML? Bu yazıda işte tam buna değineceğim. XML ya da tam adıyla eXtensible Markup Language (genişletilebilir işaretleme dili) bir tür veritabanı dilidir. Yazının başlığındaki soruya cevap verdiğimiz göre bu yazının burada bitmesi gerekiyor. Ama XML hakkında söylenecek çok şey var.

Ansiklopedik olarak bakarsak XML, İnternet standartlarını tespit eden bir konsorsiyum olan W3C tarafından 1998 yılında duyurulmuştur. Bugün İnternet'in altyapısında, ofis yazılımlarında ve yazılım geliştirmede verilerin saklanması ve taşınması amacıyla yaygın olarak kullanılıyor. Pardus'ta ise özellikle Pisi Paket Sistemi XML temelli olarak geliştirilmiştir.

Her şeyden önce XML'nin diğer veritabanlarına farklarını belirtmeliyim. XML, diğer veritabanlarına göre pek çok üstünlüğe sahiptir. Mesela hem insan hem de bilgisayar tarafından kolayca okunabilir. Arapça, İbranice ve Çince gibi alfabe ve yazılış şekli olarak Latin alfabesine göre çok farklı olan dilleri bile destekler. Pek çok platform ve pek çok mimari arasında sorunsuzca geçiş yapabilir. Diğer veritabanlarından farklı olarak XML, hem insan hem de bilgisayar tarafından kolayca okunabilir demiştim. Şimdi ne demek istediğimi açıklıyorum. Elimizde aşağıdaki gibi bir yazı olsun.

"Kediler hep dört ayak üzerine düşer."

Bu metni düz metin belgesine kaydederseniz herhangi bir metin düzenleyiciyle açıp çok rahat bir şekilde okuyabiliriz. Şimdi bu yazıyı "zengin metin belgesi" olarak kaydedelim ve bir metin düzenleyicide açalım. Göreceğiniz şey şudur:

```
"\ltrpar\s7\cf0{\*\hyphen2\hyphlead2\hyphtrail2\hyphmax0}\rtlch\af3\afs24\lang255\ltrch\dbch\af3\langfe255\hich\fo\fs24\lang1055\loch\fo\fs24\lang1055\rtlch\ltrch\loch\fo\fs24\lang1055\i0\b0 Kediler hep d\cf6rt ayak \fczerine d\fcu351\3fer.}"
```

Uzun olacağı için içeriğin hepsini almadım. Yukarıda sadece yazdığımız yazının bulunduğu yer mevcut. Yazdığımız yazı, aradan seçilebiliyor. Bu, hem bilgisayar hem de insan tarafından okunabilen bir belge örneği. Şimdi de sadece bilgisayarın okuyabileceği bir belgeye göz atalım. Yukarıdaki metni OpenOffice Kelime İşlemci'deki boş bir sayfaya yapıştırın ve kaydedin. Bir kelime işlemcisi ile kaydettiğiniz dosyayı açtığınızda, içerisinde kendi yazdığınız şeyden başka her şeyi görebilmeniz mümkün. İşte bu da sadece bilgisayar (yazılımlar) tarafından okunabilen bir belge örneği.

XML, bu dengeyi mükemmel bir biçimde sağlamıştır. Öyle ki, hem bir bilgisayar tarafından sorunsuzca okunmakta hem de basit bir kelime işlemciyle açılıp okunabilmektedir. Gelelim bu özelliğin faydalarına. Diyelim ki bugün, sadece tek bir program tarafından açılacak bir veritabanı buldunuz ve bilgilerinizi kaydettiniz. Yıllar su gibi aktı gitti... Derken bir gün bu verilere ihtiyacınız oldu. O da ne? Program açılmıyor! Kullanmakta olduğunuz işletim sistemi, birkaç yıl öncesine ait programları bile desteklemiyor. Böyle bir durumda ya kullandığınız programın kullandığınız işletim sistemini destekleyen bir sürümünü bulacaksınız ya da başka bir sisteme eski bir işletim sistemini yükleyip açmaya çalışacaksınız. Çok

zahmetli
öyle değil mi?
Eğer kullandığınız
veritabanı XML olsaydı,
çok rahat bir şekilde
açıp içerisindeki bilgilere
ulaşabilecektiniz. Olayın
gelecekte geçtiğini hatırlayıp,
bir nokta koyalım.

XML'nin içerisinde, herhangi bir yerde sağdan sola yazılan ya da sıra dışı bir dil kullanabiliriz. Buna kendim bir örnek yazmak isterdim ama elimdeki tuş takımı buna müsaade etmiyor. Aşağıdaki örnek, Wikipedia'dan geliyor.

"<Земельный участок не является объектом налогообложения в соответствии с п. 1 ст. 393 НК РФ.>"

Zannederseniz Kiril alfabesi ve Çin ile ilgili bir kelime. Diğer bir nokta, orada ne yazdığı konusunda hiçbir fikrim yok :).

XML'nin dünya dillerini desteklemesi pek çok yönden iyi bir şey. Her şeyden önce, herkes XML'nin içerisine kendi diliyle veri girebiliyor. Bu sayede XML, daha çok ülkeden, daha çok insan tarafından kullanılabilir.

XML platform ve mimariden bağımsız da demiştim sanırım. Bunun anlamı da şudur: Bir kere yazarsın ve istediğin, istemediğin her yerde kullanabilirsin. Bir 64-bit süper bilgisayardaki Linux altında yazılmış olan bir XML verisini Windows'ta,

hatta bir cep telefonunda bile sorunsuzca kullanabilirsiniz.

Bunun önemini açıklamaya gerek duymuyorum. Zira özgürlükten daha önemli ne olabilir ki? :).

XML hakkında bu kadar giriş bilgisi verdikten sonra şimdi sıra XML'nin yapısında.

XML'nin Yapısı

XML'nin verileri taşımak için kullanıldığını yazmıştım, bunun için çok basitçe şöyle bir yapı kullanılır;

```
<verinin_adi>veri</verinin_adi>
```

Veriyi tanımlamak için kullanılan büyüktür/küçüktür işaretlerinin kullanımı çok kesin kurallar tarafından tespit edilmiştir ve hiçbiri eksik olmamalıdır. Verinin başında ve sonunda aynı "veri_adi" bulunmalı ve sondaki elementte bölü "/" işareti ile veri alanının kapatıldığı belirtilmelidir. Her şeyden önce XML dosyası iyi düzenlenmiş olmalıdır. Yani boş elementler hariç bütün elementler (XML'yi oluşturan unsurlar) sonlandırılmış olmalıdır.

```
<element>data</element>
```

Eğer veri alanımız herhangi bir veri taşımıyorsa yani boşsa aşağıdaki gibi de yazılabilir. XML yorumlayıcısına (parser) göre ikisi de aynı şey.

```
<boş></boş>
```

```
<boş/>
```

Ağaç yapısı

Bu şekilde pek çok veri alanı ardarda sıralanabilir, ayrıca XML bu veri alanlarını ağaç yapısında organize etme imkânı da vermektedir. Bir veri yapısının içerisine başka veri grupları da eklenebilir. Örneğin;

```
<hayvanlar>
<fare>Xfce</fare>
<fare>Mickey</fare>
<fare/>
<kedi>
<pardus>Linux Dağıtımı</pardus>
<tekir>Muhasebe Otomasyon Yazılımı</tekir>
```

```
<pisi>Paket Yöneticisi</pisi>
```

```
</kedi>
```

```
</hayvanlar>
```

Elementleri kurallara göre düzenlemek şartıyla bu dallanmayı istediğiniz kadar çoğaltabilirsiniz.

Bu şeklin bir XML belgesi olduğunu düşünürsek, "Hayvanlar Alemi" elementi, XML'nin kök elementi olacaktır. "Omurgalılar" elementi, "Hayvanlar Alemi" elementinin bir alt elementi (child) olmasına rağmen, "Kedigiller" elementinin de ana elementidir (parent).

Ayrıca XML dosyalarında sonlandırılma işlemi, XML hiyerarşisine uygun olmalıdır. Aşağıdaki gibi bir sonlandırma geçersizdir.

```
<kedi><fare></kedi></fare>
```

Dikkat edilmesi gereken diğer bir nokta ise XML, büyük-küçük harf duyarlılığı olan bir dildir. Kısacası, yorumlayıcıya göre "<kedi>" ile "<KeDi>" farklı şeylerdir.

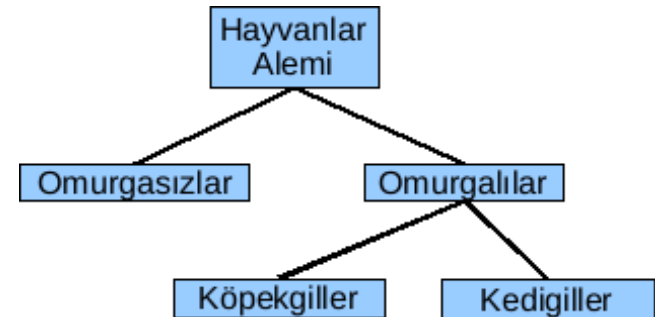
Veri Özellikleri

XML ile verilerin özelliklerini de tanımlayabiliriz. Veri özelliklerini de taşıyan tipik bir element aşağıdaki gibidir;

```
<Kedi tüy="uzun" renk="beyaz">Pamuk</Kedi>
```

Bu elementi inceleyecek olursak, "<" ve ">" ayraçları, elementin etiketlerini (tag) belirtir. "<Kedi>" ifadesi, bir elementin başlangıç etiketidir (start tag). "</Kedi>" ifadesiyse bu elementin sonlandırıcı etiketidir (end tag).

Gelelim elementimizin sakladığı veriye yani onun içeriğine (content). XML ile veri depolamak için saklamak istediğimiz veriyi başlangıç etiketi ve sonlandırıcı etiketin arasına yazabiliriz. Örneğimizdeki elementin içeriği "Pamuk"tur. Ancak eğer içeriğimiz ">"

veya "&" gibi XML yapısını bozabilecek karakterler içeriyorsa, bunları karakter referansları (entity reference) ile değiştirmemiz gerekiyor. Mesela ">" işaretini XML içeriğine yazmak istediğimizde, yerine ">" terimini koymamız gerekiyor.

Bu karakter referansları denen şeyler sanki işi zorlaştıracak gibi. Düz metin için sorun olmayabilir ama XML'nin içerisine kod gömmek gerekirse karakter referanslarını kullanamayız. Böyle durumlar için yardımcı bir CDATA etiketi mevcuttur. "<![CDATA[" ve "]">" arasına "]" terimini içermeyen herhangi bir şey yazılabilir. XML yorumlayıcısı bu etiketler arasında yazan ifadeleri işaretleme dili olarak okumaz ve atlar. Örneğin;

```
<Kedi><![CDATA[ Pamuk</%$#.....]]></Kedi>
```

Veri özellikleri

İncelemeye devam edelim. Başlangıç etiketinin içerisindeki "tüy='uzun'" gibi ifadeler, o elementin nitelikleridir (attribute). Nitelik kavramını da kendi içerisinde inceleyecek olursak, "tüy" ya da "renk" ifadeleri nitelik adı (attribute name), "beyaz" ve "uzun" gibi terimler ise niteliğin değeridir (attribute value). Burada dikkat edilmesi gereken birkaç husus var. Her elementin içerisinde aynı nitelik en fazla bir defa kullanılmalı ve niteliğin değeri mutlaka tek ya da çift tırnak içerisinde alınmalıdır.

Açıklamalar

Aşağıda basit bir XML belgesi yer alıyor ve artık bu belgeyi okuyabiliyoruz. Ama bilmediğimiz bir takım şeyler de var. Şimdi sıra onlarda.

```
<?XML version="1.0"?>
<REHBER>
<kisi>
<ISIM>Sevda</ISIM>
<TELEFON operator="op1">0123456789</TELEFON>
</kisi>
<!--Özgürlük için Pardus'u Seçin-->
</REHBER>
```

İlk satırdaki "<?XML version='1.0'?>" ifadesi, XML belgesinin sürüm bilgisini içerir. Her XML dosyasında bulunması zorunludur. Bazen ilk satırda XML dosyasının sürüm bilgisinin yanında kodlama bilgisi de bulunabilir.

```
<?XML version="1.0" encoding="UTF-8" ?>
```

Yedinci satırda "<!--" ve "-->" işaretleri arasında bir şeyler yazılı. Bu, pek çok programlama dilinde olduğu gibi, bir yorumdur (comment). Bu iki işaret arasında yazılan şeyler, XML yorumlayıcısı tarafından okunmaz.

Verilerin bu kadar kolay ve anlaşılır şekilde programlar arasında alışverişini sağlayan XML bugün kullandığımız hemen tüm yazılımların arkasındaki gizli kahraman gibidir.

Pardus'un İkinci "Üç Yıl"ı

Pardus Projesi Yöneticisi Erkan Tekman, bu yazısında üç güzel müjde veriyor: Pardus Projesi'nin geleceğini garanti altına alan yeni finansman, Pardus 2009 ve Pardus Kurumsal.

Gaz ve Toz Bulutu

Pardus Projesi, TÜBİTAK'ın 2003 yılı başlarında Başbakanlık tarafından bir "ulusal işletim sistemi"nin olurluğunu araştırmak ve projelendirmek ile görevlendirilmesinin ardından 2003 yılı sonbaharında UEKAE bünyesinde başlatıldı. O zamanlar adı dahi olmayan Pardus'un ilk bir yılı, hayli hareketli ve çalkantılı bir dönemdi, iş bir olurluk çalışmasından dağıtım geliştirmeye evrildi, ilk teknik arkadaşlar (sevgili Barış Metin ile sevgili Serdar Hoca) aramıza katıldılar, projeyi tarif etmeye başladık, vb... Yanlış anımsamıyorsam, 9 Eylül 2004 günü Pardus Projesi'nin yönetimiyle görevlendirildim. Ben projenin miladını o zamana tarihlemeyi tercih ediyorum.

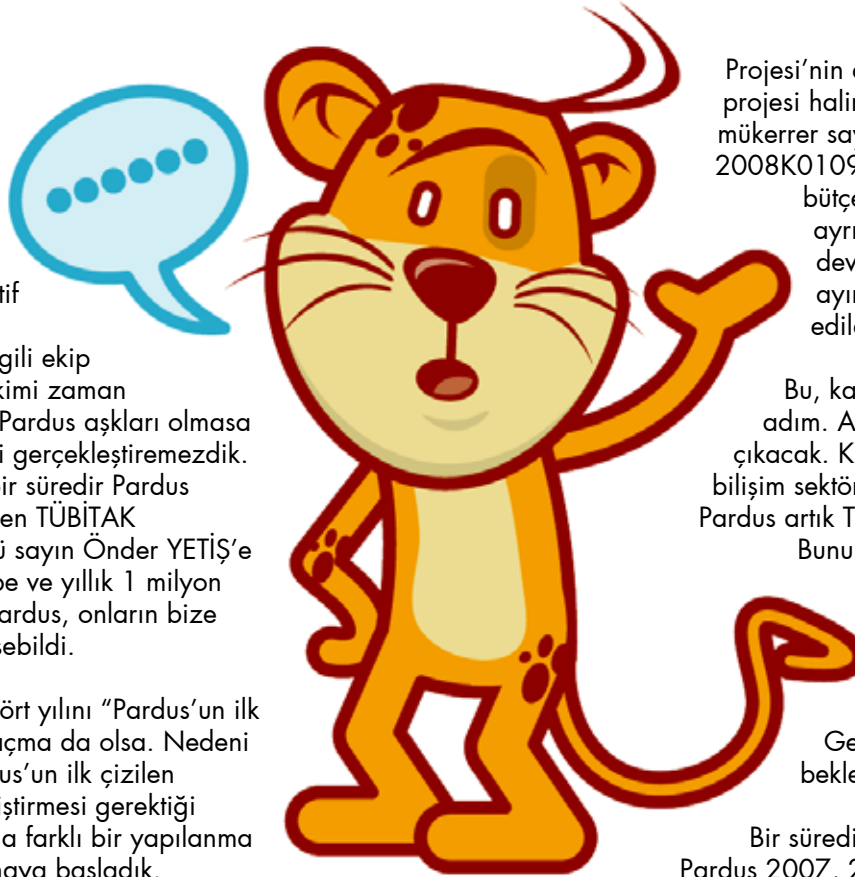
Çünkü o aralarda yazarak ve çizerek projenin amacını, hedefini, kaynakları ve kısıtlarını, takvimini ve risklerini belirlemeye başladık. Bir barometreyle projenin nabzını kontrol etmeyi denedik ve teknik ekibi hızla genişlettik. Nitekim Ekim 2004 içerisinde projenin ilk (ve şimdilerde hayli eskimiş, ciddi bir elden geçirme bekleyen) Ana Sözleşmesi'ni hazırladık ve yayımladık. Ardından da hayli yoğun bir çalışma ile Şubat 2005 başında Pardus Çalışan CD ortaya çıktı. Bana sorarsanız Pardus Projesi dört yaşında ve Pardus ürününün dördüncü yaşgününi iki ay önce kutladık. Pardus'un 2005-2008 arasını kapsayan dört yıllık tarihçesini yazmak bu yazının sınırlarını zorlayacaktır, belki başka bir zamana... Ama şunu ifade edeyim: Bizlerin

(en azından benim) beklentilerimizin üzerinde bir başarı ve gelişme kaydettik. Pardus artık Türkiye'nin en büyük özgür yazılım projesi, işletim sistemi pazarında ciddiye alınması gereken bir seçenek ve yavaş yavaş küresel özgür yazılım sahnesine çıkmaya hazırlanan inovatif bir proje. Bunda en büyük pay, tabii ki, geliştirme işini yüklenmiş olan sevgili ekip arkadaşlarımdır. Onların fedakâr ve kimi zaman insanüstü çabaları ve daha önemlisi Pardus aşkları olmasa bırakın buraları, çok daha azını dahi gerçekleştiremezdik. İkinci büyük teşekkür, beş yılı aşkın bir süredir Pardus Projesi'ni özkaynaklarıyla finanse eden TÜBİTAK UEKAE'ye ve özellikle Enstitü Müdürü sayın Önder YETİŞ'e gidiyor. Şimdilerde 20 kişilik bir ekibe ve yıllık 1 milyon TL'nin üzerinde bütçeye sahip olan Pardus, onların bize inancı ve güveni sayesinde gerçekleşebildi.

Ben, Pardus'un sözünü ettiğimiz ilk dört yılını "Pardus'un ilk üç yılı" olarak tanımlıyorum, biraz saçma da olsa. Nedeni basit: 2007 yılı ikinci yarısında Pardus'un ilk çizilen hedeflere ulaştığı ve artık kabuk değiştirmesi gerektiği bariz hale gelince 2008 yılı için daha farklı bir yapılanma ve finansman modeli üzerinde çalışmaya başladık. Çeşitli nedenlerle bu çalışmalarımız olumlu sonuç vermedi. Öngörülerimiz doğrultusunda, 2008 yılı içerisinde, eski yapılanma ve finansman modelimiz ile çok zorlandık. Kimi fırsatları kaçırdık, kimilerini riske attık. Temel işimiz olan dağıtım işinde bile sıkıntılı zamanlar yaşadık. Neyse ki, yine harika ekibimiz sayesinde, Pardus 2008 kazasız belasız çıktı ve sevgili Ekin MEROĞLU eliyle gayet sorunsuz bir şekilde ara sürümlerini de veriyor. Ama 2008 Pardus için karanlık bir yıl oldu; ben 2008 yılını saymıyorum bu nedenle.

Çığır Açacak Bir Gelişme

Aynı hesaba göre 2009-2011 yılları "Pardus'un ikinci üç yılı" olacak. Bu dönem için, neyse ki, yeni yapılanma ve finansman modelini hayata geçirebileceğiz, aman nazar değmesin (pisi info knazar)... Bunun temel nedeni Pardus

Projesi'nin artık bir UEKAE projesi olmaktan çıkıp, bir milli yatırım projesi haline gelmesi. Resmi Gazete'nin 15 Ocak 2009 tarihli mükerrer sayısında yayımlanan 2009 yılı Yatırım Programı'nda 2008K010990 proje no'su ile yer alan Pardus Projesi'ne milli bütçeden üç yıllık dönem için 14 milyon 310 bin TL kaynak ayrılmasına karar verilmiş durumda. Kısacası, artık devletimiz Pardus Projesi'ne her yıl 4,5 milyon TL kaynak ayıracak. Bu kaynakla da 50 kişiye ulaşan bir ekip istihdam edilerek Pardus yepyeni bir çehreye kavuşacak.

Bu, kanımca, Türkiye'de özgür yazılım için çok büyük bir adım. Artık Pardus'un sürdürülebilirliği ve sürekliliği tartışılmaktan çıkacak. Kurumsal kullanıcılar, iş ve çözüm ortakları ve genelde bilişim sektörü Pardus Projesi'ni çok farklı bir şekilde algılayacak. Pardus artık Türkiye'de bilişim pazarını etkilemeye başlayacak.

Bunun işaretlerini zaten bir-iki yıldır görüyorduk, ancak daha kesin konuşabilmek için biz de potansiyelin gerçekleşebilmesi için gereken kaynağın ortaya çıkmasını bekliyorduk.

İkinci Üç Yılda Sürümler

Gelelim Pardus'un ikinci üç yılında bizleri nelerin beklediğine...

Bir süredir yalnızca güvenlik güncellemelerini alır durumdaki Pardus 2007, 27 Mart tarihi itibarı ile ömrünü tamamladı. Bu sayede sürümleri oluşturup güncelleme sonrasında bir de ortadan kaldırma sürecini tanımladık. Bireysel sürümlerimiz (2008, 2009, ...) izleyen ana sürümün ilk güncelleme sürümü çıktığında (yani, örneğin 2008 için 2009.1 yayımlandığında) yalnızca güvenlik güncellemeleri alır duruma geçecek. İzleyen ana sürümün ikinci güncelleme sürümü çıktığında da (örneğin 2008 için 2009.2 yayımlandığında) dondurulacak. Pardus 2007, bu süreci izleyerek düzgün bir şekilde ölüme gönderdiğimiz ilk sürümümüz oldu.

Pardus 2008.1 Hyaena hyaena Ekim 2008 ve Pardus 2008.2 Canis aureus Ocak 2009 sonunda yayımlandı. Pardus 2009'un çıkış tarihini, 2009 yılının ilk çeyreği olarak öngörmüştüm, ancak 2008'deki sorunlarımızın 2009'a da kısmen yansması nedeniyle bu hedefi tutturamıyoruz. Takvim ve yol haritası konularında

sürüm yöneticimiz sevgili Onur KÜÇÜK çok daha ayrıntılı duyurular yapacaktır önümüzdeki haftalarda. Ancak benim tahminim, Linux Şenliği civarında yayımlanacak bir alfa ve Haziran'ın ikinci yarısında da kararlı sürümün çıkışı şeklinde. Kullanıcılarımız ve Pardus'u merak edenler biraz daha sıklıkla dışlarını, hazır olmayan bir ürünü yayımlamak istemiyoruz, biliyorsunuz.

Pardus 2010 sürümümüzün 2009 sonunda çıkması benim büyük hayalim. Ama mevcut durumumuza bakınca bunun "bir hayal" olarak kalması daha olası görünüyor. Muhtemelen 2010'un ilk çeyreğinde, olmazsa kesinlikle ilk yarısında ortaya çıkacak. 2010 ile KDE 4 teknolojilerinin çok daha kararlı ve yenilikten çok tutarlılık arayan kullanıcılara da hitap eder hale geleceğini tahmin ediyoruz. Bu nedenle 2010 da önem verdiğimiz sürümlerden biri. Ancak 2010'un hazırlanması sürecinde ekibin neredeyse üç katına büyüyecek olması ve pek çok genç arkadaşımızın yönlendirilmesi ve uyum sağlamaları gereği düşünüldüğünde çok sıkışık bir takvim uygulayamayacağımızı da kabul ediyoruz şimdiden.

Pardus 2010 ile birlikte sürüm yönetimini daha değişik bir modele oturtmayı planlıyoruz. Pardus 2009 için Ürün Yöneticiliği görevini üstlenmiş, TÜBİTAK UEKAE dışından ve camiadan bir arkadaşımız, sevgili Selim OK var. Selim camianın ve kullanıcıların Pardus 2009'da hangi özellikleri görmek istediklerini, hangi hataların kritik görüldüğünü ve daha pek çok ilintili konuyu derliyor ve sürüm yöneticimiz Onur'a iletiyor. Bu uygulamanın başarısını önümüzdeki aylarda iyice sınavacağız, sürecin oturması için yapılması gerekenleri bulacağız ve iyileştirmelere girişeceğiz. Ama Pardus 2010 için iki ürün yöneticisi kullanmak gibi bir fikir oluştu şimdiden kafamızda. Biri TÜBİTAK UEKAE elemanı, daha çok iş ortaklarımız ve kurumsal kullanıcılarımız aracılığı ile gelen talepleri

işleyecek, ismin genelgeçer tanımına daha uygun bir Ürün Yöneticisi. Diğer ise Selim gibi camiadan gelen Ürün Camia Temsilcisi. Bu şekilde Pardus'un hem üretici merkezli (vendor centric), hem de camia merkezli (community centric) hibrit bir yapıya oturması için bir adım daha atmış olacağız.

Yeni Bir Ürün Ailesi

Pardus'un ikinci üç yılına damgasını vuracak olan ürünümüzün Pardus Kurumsal olacağını düşünüyorum. Pardus 2008 ve 2009 gibi bireysel sürümlerimiz, diğer Linux dağıtımları ile rekabet ve yarış içerisinde geliştirilen, genelde yeni teknolojilerin yer aldığı, ciddi bir test sürecine tâbi tutulmakla birlikte, kararlılığı

ilk planda görmeyen ürünler. Kararlılığa önem veren, buna karşın her şeyin en son sürümlerini kullanma gereği duymayan kurumsal ve özellikle büyük kurumsal kullanıcılar için bu sürümlerimiz çok cazip ürünler değil, ne yazık ki...

Bu nedenle sadece kurumsal kullanıcıya hitap edecek yeni bir ürün şekillendirdik: Pardus Kurumsal. Oluşturulacak yeni depoda sadece kurumsal kullanıcının ihtiyaç duyacağı paketler yer alacak: Oyunlar, kimi çokluortam oynatıcı ve düzenleyicileri, pek çok katkıcı paketi bu depoya girmeyecek. Pardus Kurumsal çok daha sıkı test süreçlerinden geçerek oluşturulacak ve güncellenecek. Ayrıca bu depoya yalnızca güvenlik güncellemeleri ve kritik hataları gideren yamalar eklenecek. Zaman içerisinde güncelleme sürümleri yoluyla yeni donanımlara destek verilebilecek, ama bunu yaparken de ürünün kararlılığına zarar verilmemesine özellikle özen gösterilecek.

Halen Milli Savunma Bakanlığı'nda (MSB) kullandığımız sistem bu özelliklere epey yakın durumda, bu nedenle onu ilk kurumsal sürümümüz olarak adlandırıyoruz: Pardus Kurumsal 1. 2007 temelli bu sürümü daha fazla kullanmayacağız. 2008 temelli yeni bir kurumsal sürümün hazırlık çalışmalarına başlamış durumdayız: Pardus Kurumsal 2. Paket seçimi, kararlı son sürümlerin entegrasyonu, çekirdeğin güncellenmesi, PiSi'de gerekli ufak-tefek değişikliklerin tamamlanması ardından, büyük olasılıkla Pardus 2009 öncesinde Kurumsal 2'yi yayımlayacağız.

Bir sonraki kurumsal sürümümüz için öngörümüz 2011 başları. Pardus Kurumsal 3, Pardus 2010'u temel alacak ve KDE 4 arayüzü ile gelen ilk kurumsal sürümümüz olacak. Kurumsal 2'ye en azından 2012 başlarına kadar destek vereceğiz. Eğer kurumsal müşterilerimizden talep gelirse bu süreyi uzatmamız da mümkün olacak. Aynı şekilde Pardus Kurumsal 4'ü 2014 yılında yayımlamayı ve Kurumsal 3'e en azından 2015'e kadar destek vermeyi düşünüyoruz.

Kurumsal sürümümüz yeni Pardus teknolojilerini de birlikte getirecek. İlk olarak zaten MSB'de kullanımda olan Pardus Terminal Sunucu Projesi (PTSP) ince istemci sunucu sistemi. Ardından LDAP temelli ve Ahenk

teknolojisini kullanan gelişmiş bir kurumsal yönetim merkezi geliştireceğiz: Bireysel kullanıcıların TASMA ile yaşadıkları kolaylık ve rahatlığı, kurumsal kullanıcılara yaygınlaştıracak esnek ve genişletilebilir bir uygulama. Kimi modülleri halen MSB'de kullanımda zaten. Yeni sürümü için geliştirme ekibini kurduk ve çalışmalara başladık şimdiden. 2009 yılı sonuna kadar pek çok kurumsal kullanıcının gereklerini karşılayacak hale getireceğiz.

Kurumsal sürümün çıkışıyla sunucu paketlerimiz de yeni bir hayat kazanacak. Ufukta "Pardus Sunucu" gibi bir sürüm görünmemekle birlikte, Pardus'u sunucu olarak çalıştırmak gittikçe daha kolaylaşacak.

İşte Pardus'un ikinci üç yılında sürümlerimizin geleceği böyle...

gambas

Özgür KURU
ozgurkuru@gmail.com

Gambas ve Form Bileşenleri - 2

Geçen sayımızda başladığımız
Gambas yazılarımıza devam ediyoruz.

Geçen ay yayınlanan sayımızda bahsettiğimiz form bileşenleriyle ilgili konuya kaldığımız yerden devam ediyoruz. Geçen sayıda anlatmadığımız önemli form bileşenlerine bu sayımızda yer verdik.

Öncelik olarak Form sekmesinde anlatmadığımız önemli bileşenleri anlatmaya çalışacağım. Ardından Dialog sekmesinde kullanılan bileşenleri anlatarak, Gambas ile sık kullanılan bileşenleri anlatmış olacağız.

Genel olarak bileşenlerin özelliklerini daha önce anlattığımız için bu yazımda bileşenlerin kendilerine has özelliklerine değineceğim.

Form Sekmesi Bileşenleri

Text Area

Text Area bileşenimiz aslında Textbox bileşenimizden çok farklı değil. Fakat Textbox ile tek satır yazı işleyebiliyorken Textarea bileşeniyle birden fazla satır yazıyı işleyebiliyoruz.

Özellikleri:

- Scroll Bar
- Both: Bu değer ile her iki yönde (dikey ve yatay) kaydırma çubuğu ekler.
- Horizontal: Yatay konumda kaydırma çubuğu ekler.
- Vertical: Dikey konumda kaydırma çubuğu ekler.
- None: Kaydırma çubuğu eklenmemesini sağlar.

Color Button

Color Button bileşenimizle renk seçme düğmesi oluşturabiliyoruz. Daha çok resim işleme programlarında karşımıza çıkan bir diyalog penceresi olarak oldukça kullanışlıdır.

Özellikleri:

- Value: Bu özellik ile formun ilk çalıştırıldığında düğmenin alacağı renk değerini seçiyoruz.

- Color: Seçtiğimiz bir rengi etki edeceğimiz bileşenlere bu kod ile bildiriyoruz: Örneğin aşağıdaki kodla ana formumuzun rengini değiştirebiliriz.
Fmain.Backcolor = ColorButton1.Color

Dir View

Dir View bileşenimiz ile dizinleri gösterebiliyoruz. Ftp istemci programlarında sık karşılaşılan bir özellik olan dizin gösterimi işlevini bu araçla yapabiliriz.

Özellikleri:

- Root: Bu özellik ile bileşenimizin hangi dizini kök olarak alacağını gösteriyoruz. Ve artık bileşenimiz bu dizin altındaki dizinleri göstermeye başlıyor.
- ShowHidden: False durumunda gizli dizinlerin gösterilmesi engellenir. True olursa gizli dizinlerin gösterilmesi sağlanır.

File View

File View bileşenimiz ile dosyaları gösterebiliyoruz. Dir View bileşeniyle birlikte çok güzel ikili oluşturabiliyor. Birçok ftp istemcisi bu mantıkta işlem yapıyor zaten.

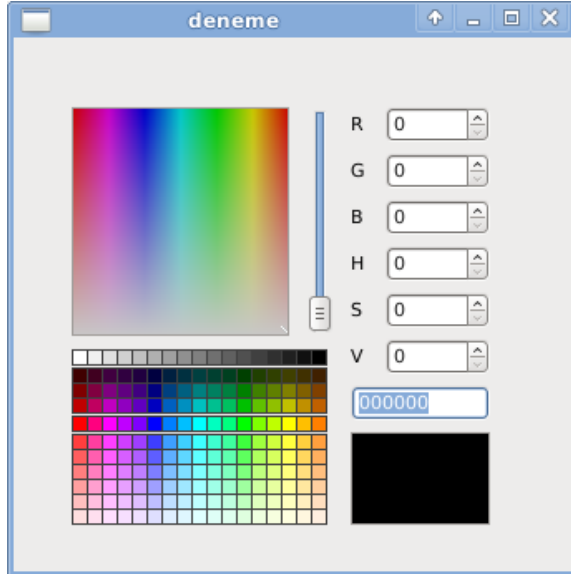
Özellikleri:

- Dir: İçeriğini göstermek istediğimiz dizini dir özelliğiyle belirtiyoruz.
- ShowDetailed: Bu özellik ile dosyalarımızın ayrıntılı özelliklerinin görünmesini sağlıyoruz.
- Show Directory: Dizinlerin gösterilip gösterilmeyeceğini True/False değerleri ile belirtiyoruz.
- Show Hidden: Gizli dosyaların görünürlüğüyle ilgili ayarları yapıyoruz

Dialog Sekmesi Bileşenleri

Color Chooser

Gelişmiş bir şekilde renk değerlerini seçmemizi sağlayan bir arayüz sağlıyor.

Özellikleri:

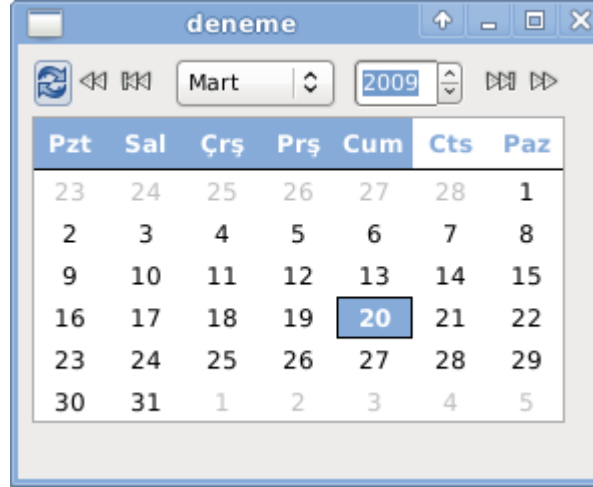
- ShowAlpha: Alpha değerlerini göstermek için kullandığımız özellik.

Date Chooser

Uygulamalarımıza bir takvim eklememizi sağlayan bileşenimiz, Date Chooser bileşeni.

Font Chooser

Projelerimizde yazı tipi seçimine izin vermemizi sağlayan bileşenimiz Font Chooser. Bu bileşen sayesinde metin alanları ile ilgili işlemleri yapabiliriz.

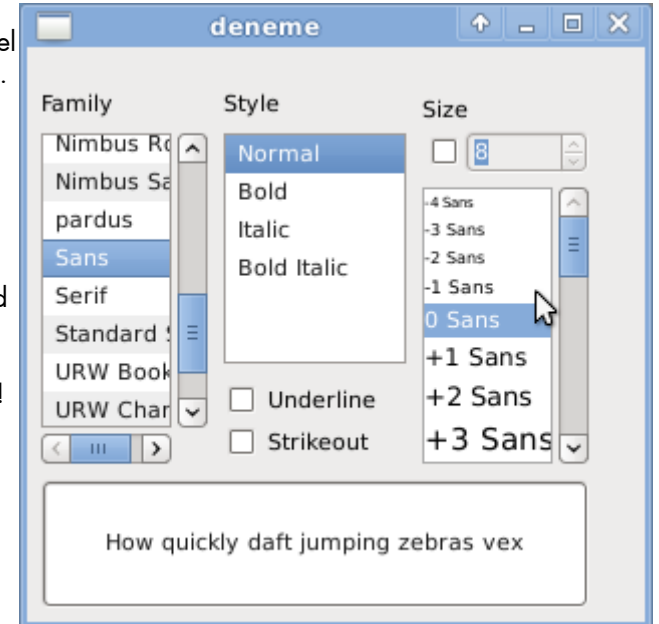
Özellikleri:

- Show Label: Family, style, size gibi etiketlerin görünürlüğü ile ilgili ayarları yaptığımız özelliktir. True ve False olarak iki değer alır.
- Show Preview: Ön izleme özelliğinin True/False değerleriyle aktif/pasif olmasını ayarladığımız özelliktir.
- Show Style: Style bölümünün görünürlüğünü

ayarladığımız özelliktir.

Bu yazımızla birlikte Gambas programının temel bileşenlerini görmüş olduk. Daha sonraki yazımızda başlayacağımız örnek proje anlatımlarında bu öğrendiğimiz araçları etkin kullanarak hem bu araçların kullanımını görmüş, hem de çeşitli kod yapılarına inmiş olacağız.

Hepinize Pardon'lu günler!

OpenOffice.org Türkiye ekibi

Sizleri 600 dolarlık bir masraftan kurtaran becerikli ofis yazılımının arkasında, sizlere destek veren güçlü bir topluluk var.

OpenOffice.org Türkiye, bir grup gönüllü tarafından OpenOffice.org'a Türkçe desteği vermek amacıyla 2001 yılında kuruldu. Zaman içinde hedeflerini büyüten topluluk, önce kendine ait bir alan adında etkinliklerini yönlendirdi, daha sonra da bünyesinde kurduğu çalışma gruplarıyla OpenOffice.org'un Türkiye'deki gelişmesine yardım etmeye başladı.

Aradan geçen sekiz yıllık zaman içinde, kendine ait wiki sayfası, içerik yönetim sistemi, 3.000'e yaklaşan üyeli forumu ve 600'den fazla katılımcısıyla e-posta listesine sahip olan grup, Türkiye'de OpenOffice.org ile

ilgilenen tüm kesimin ilk durağı olmaya başladı. Zamanla turizm, gıda, sağlık, eğitim, finans, kamu ve bilişim sektöründe yüzlerce firma, onbinlerce bilgisayarda OpenOffice.org kullandıkça, bu gelişmiş ürünün Türkiye'deki başarısı da kulaktan kulağa yayılır oldu.

Halen OpenOffice.org'un kendine ait wiki sayfasında 250'den fazla konu başlığı mevcut. Wiki'nin yanında, grubun kendi olanaklarıyla hazırladığı bir de kitabı var. Bu kitap da şimdiye kadar 50.000'in üzerinde indirilmiş durumda. Hem Wiki, hem de kaynak kitaba web sayfası üzerinden erişilebiliyor.

Bu e-dergiyi okuyanların da bildiği gibi, ülkemizde özgür yazılım ve topluluklarının haklarını daha aktif koruyabilmek ve kullanıcılarla daha fazla tanıştırmak için ortak çalışmanın gereğinden hareketle, hem Özgürlük için, hem de OpenOffice.org Türkiye toplulukları güçlerini birleştirmişti. Bu çalışma OpenOffice.org için bir itici güç oldu ve birkaç gün içinde OpenOffice.org'a gelen ziyaretçi sayısında önemli bir artış yaşandı. Şimdi hedefimiz, bu geçici artışı kalıcı hale getirerek, diğer özgür yazılım gruplarıyla da işbirliklerine devam etmek.

"Ben OpenOffice.org için neler yapabilirim?" diyenlere verecek yanıtımız çok. Her şeyden önce, aktif bir üyemiz olmasanız bile, açık standartlar ve özgür/açık kaynak kodlu yazılımlardan etrafınıza bahsederek, OpenOffice.org ve Linux başta olmak üzere hepimizin hayatını kolaylaştıran ürünler hakkında arkadaşlarınızı bilgilendirerek yardımcı olabilirsiniz. Bu konuyu hiç küçümsemeyin, zira kulaktan kulağa doğru bilgilendirmelerin yardımıyla şimdi Adalet Bakanlığı, Merkez Bankası, TÜBİTAK, Zonguldak Devlet Hastanesi, Emekli Sandığı gibi kurumlar OpenOffice.org kullanıyor ve her yıl önemli ölçüde döviz tasarrufu sağlıyor. Aktif bir kullanıcı olmak isteyenler için seçeneklerimiz çok daha fazla:

1. E-posta listesine üye olabilir, gelen soruları yanıtlayabilir ya da kendiniz her hafta önemli gördüğünüz bir konuyla ilgili bilgilendirme yapabilirsiniz.
2. Forumu girebilir, yardım isteyenlere elinizden geldiğince destek olabilir, kısa zamanda forumun sevilen ve parmakla gösterilen kişilerinden birisi haline gelebilirsiniz.
3. Wiki sayfasına yazı hazırlayabilir, yazı önerileri verebilir, düzeltmeler önerebilirsiniz.

4. Hiç kimsenin aklına gelmeyen bir "cin fikir"le çıkıp, bunu OpenOffice.org adına gerçekleştirmeyi önerebilir, kendinize yandaş ve arkadaşlar bularak profesyonel bir takım çalışmasıyla grubun daha da etkin çalışmasını sağlayabilirsiniz.
  5. Çalıştığınız kurumda OpenOffice.org'un faydalarından bahsedebilir, isteyene en yeni sürümü kurup gösterebilirsiniz.
- Yukarıdaki liste elbette tam değil, önemli olan yeni bir düşünce ile ortaya çıkıp arkasında durmak olmalı. OpenOffice.org Türkiye'de paylaşımcı, yeniliğe açık, açık standartların önemini kavramış, grup çalışmasına inanan herkese yer var.

OpenOffice.org Sunu

Patronunuzu ya da müşterilerinizi etkilemenin yolu, etkileyici sunumlar yapmaktan geçer. OpenOffice.org Sunu (Impress) etkileyici sunumlar hazırlamanın anahtarıdır.

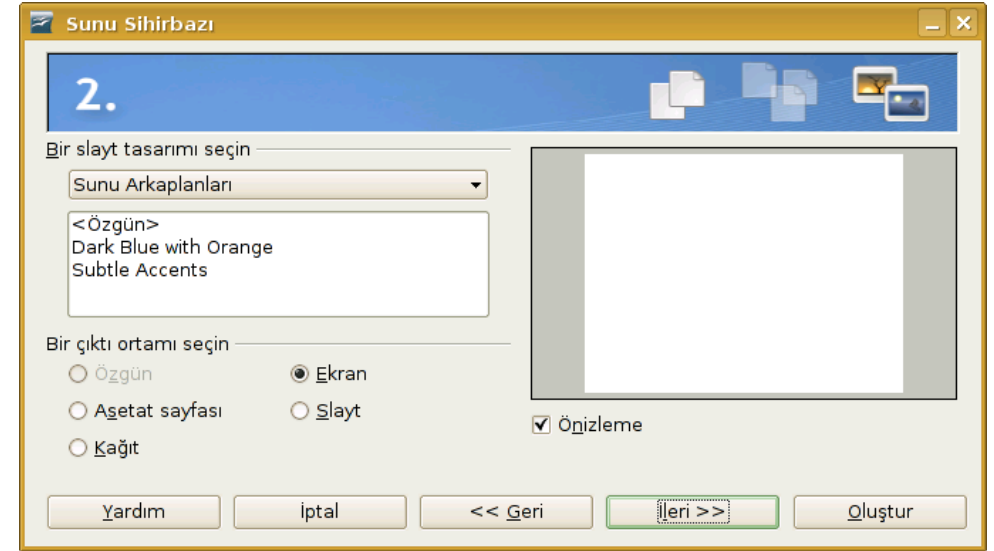
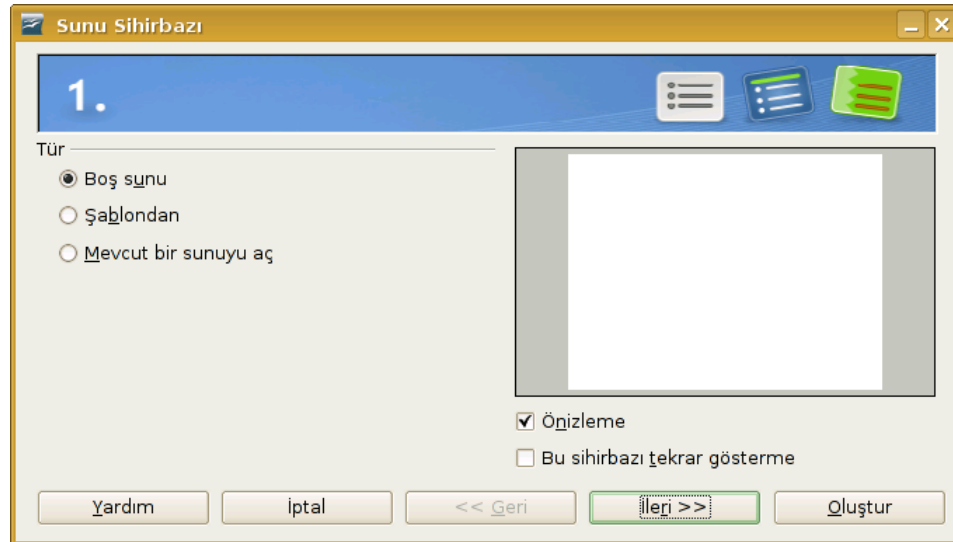
İş hayatında sıkça karşılaşacağınız konulardan birisi de üstlendiğiniz görev ve projelerin iş arkadaşlarınıza ve/veya yöneticilerinize uygun bir şekilde sunulmasıdır. Üstelik bu durum sadece iş hayatında değil, okul hayatınızda ve hatta askerlik günlerinizde bile ihtiyaç duyacağınız konuların başında gelir. O halde OpenOffice.org'un bize bu konuda nasıl yardımcı olabileceğini inceleyelim.

OpenOffice.org bünyesindeki programlardan birisi de Sunu'dur. Bu program sayesinde etkileyici sunumlar hazırlayabilirsiniz. Üstelik diğer tüm OpenOffice.org bileşenleri ile tam uyumlu olmasının yanı sıra eskiden kullandığınız Microsoft Office içerisindeki PowerPoint programı ile de uyumludur. Bu sayede eski sunumlarınızı da rahatlıkla açıp, üzerinde değişiklikler yapabilirsiniz.

Lafı fazla uzatmadan, OpenOffice.org Sunu'nun kullanımına değinelim. İlk olarak boş bir sunuyla işe başlamalısınız. Bunun için aşağıdaki adımları gerçekleştirmelisiniz.

1. Pardus->Programlar->Ofis->OpenOffice.org Sunu programını çalıştırın. Aşağıdaki sihirbazla karşılaşacaksınız.

Bu ekranda üç farklı seçenek mevcut. Bunlar;

Boş sunu: Tamamen boş yeni bir sunum yapmanız için kullanabilirsiniz. Biz örneğimizde bu seçenek ile devam edeceğiz.

Şablondan: OpenOffice.org Sunu'nun kendi şablonlarından bir tanesini seçerek ve sonrasında yarı hazır hale gelen sunu üzerinde istediğiniz değişiklikleri yaparak devam edebilirsiniz.

Mevcut bir sunuyu aç: Daha önce hazırladığınız bir sunuyu açıp üzerinde değişiklikler yapabilir veya kullanabilirsiniz.

2. İleri düğmesiyle devam ettiğinizde karşınıza gelen diyalog kutusundan;

Hazırlayacağınız sunumun "ekran için" mi yoksa "kağıt için" mi olduğuna karar verdiniz mi? Eskiden kullanılan tepegöz dediğimiz ışıklı cihazlar için tercih edilen Asetat sayfası için bile sunum hazırlayabilirsiniz ama önce bunun cevabını vermelisiniz.

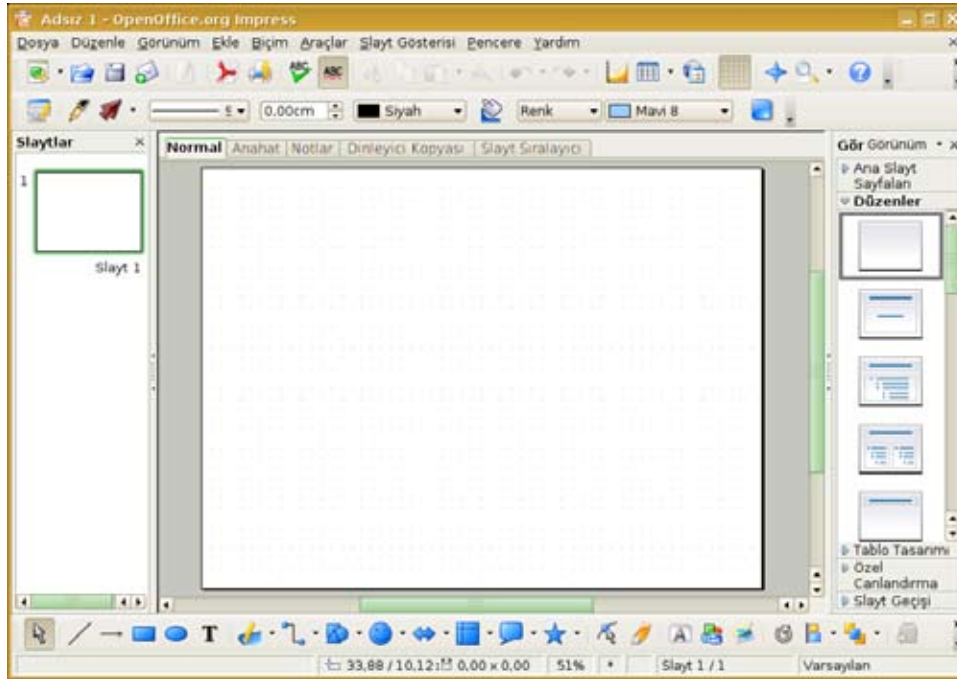
Sununun arkaplanında olmasını istediğiniz renk kombinasyonunu seçebilirsiniz. Önizleme fonksiyonu sayesinde küçük ekranda sunumun nasıl göründüğüne göz atabilirsiniz. Biz örneğimizde "Ekran" seçeneği ile devam ediyoruz.

3. Ekrana gelen yeni diyalog kutusunda slaytlar arasında geçiş efektleri ve istenirse otomatik belirli sürelerde geçiş zamanları ayarlanmalıdır.

Biz örneğimizde “Efekt Yok, Normal Hız ve Varsayılan Tür”ü seçerek devam ediyoruz.

Artık kullanacağımız temel boş bir sunumuz hazır. Şimdi OpenOffice.org Sunu’nun muhteşem yeteneklerini kullanarak, çok daha şık, çok daha ilgi çeken sunumlar hazırlamaya başlayabiliriz.

Bu yazımızın OpenOffice.org Sunu hakkındaki ilk yazı olması sebebiyle, daha çok programın yeteneklerinden bahsedeceğiz. Yukarıda dört adımda oluşturduğunuz boş sunu üzerinde yapabileceğiniz işlemler çok daha fazla olmakla birlikte, bu yazımızda temel bazı fonksiyonlardan bahsedilecektir. Gelecek sayılarımızda OpenOffice.org Sunu makaleleri ilerledikçe çok daha fazla detay ve özelliği keşfedeceksiniz.

Şimdi size eşsiz özelliklerden bazılarını tanıtalım. İlk olarak sunumlarınızda dikkat etmeniz gereken konu kullandığınız yazı tipi, rengi ve boyutudur.

Sunumlarınızı hazırlarken;

Bu sunumu insanlara hangi ortamda sunacağınızı (Işıklı, Yarı karanlık, Tam karanlık v.b.) iyi planlamalı ve gerek zemin rengini gerekse yazı rengini buna göre seçmelisiniz.

Ayrıca sunumu yapacağınız salonun büyüklüğüne ve sunumu yapacağınız cihazın (Data Show Projector) çözünürlüğü ve ışık gücüne bağlı olarak yazı büyüklüğünü ayarlamalısınız. Çok büyük salonlarda küçük puntolu yazılar veya küçük salonlardaki büyük puntolu yazılar dinleyenleri rahatsız edebilir.

Son olarak, katılımcılara göstereceğiniz yazıların çok rahat okunabilir olmasına özen göstermelisiniz. Bu sebeple çeşitli yazı tiplerini deneyerek tecrübe edebilirsiniz. Size tavsiyem, genellikle rahat okunan, sade ve standart yazı

tiplerini tercih etmeniz olacaktır. Çok şatafatlı yazı tipleri sunumlarda uygun olmayacaktır.

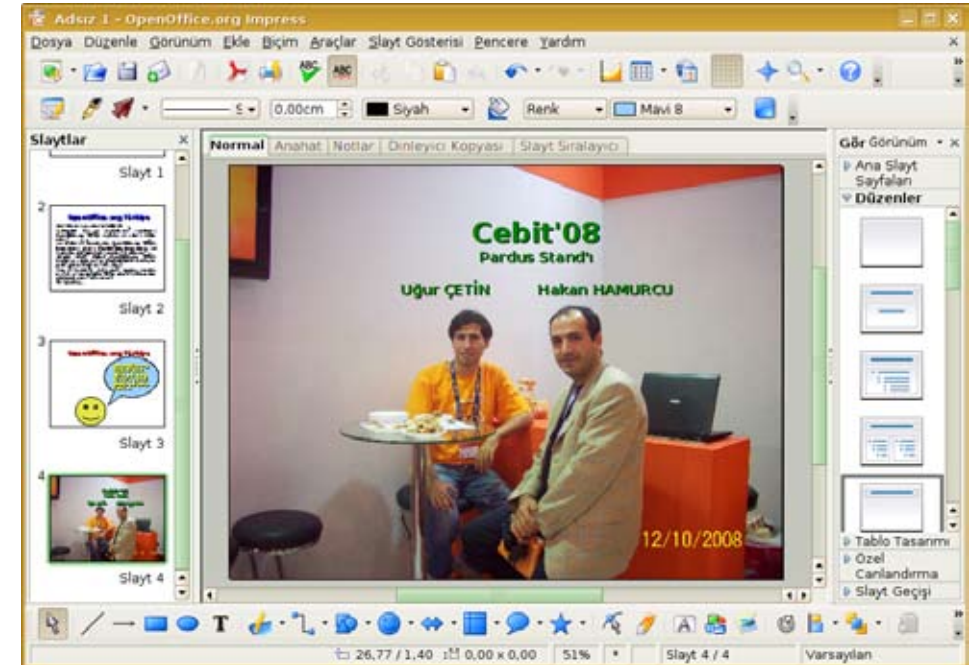
Sunumlarınızda çeşitli geometrik şekiller ve semboller kullanmalısınız. Bu sayede katılımcıların sıkılmalarını önlersiniz ve dikkatlerini toparlamalarını sağlarsınız. Sunacağınız konuya uygun çeşitli sepatik şekilleri İnternet'ten temin edebilirsiniz. OpenOffice.org Sunu içerisinde birçok geometrik şekil gelmektedir. Bu sembollerin boyutları, renkleri ve içerisindeki yazılarda değişiklikler yapabilirsiniz. Ayrıca bu yazı ve sembolere çeşitli canlandırma efektleri vererek sunumdaki nesnelerin hareketli olmasını sağlayabilirsiniz. Bu durum size büyük avantaj sağlayabileceği gibi sunumun konusu ve katılımcı kitlesinin kültürüne göre istenmeyen bir etkiye de yol açabilir. Bu nedenle hiçbir şeyi abartmamakta fayda var.

Sunumlarda genel olarak insanlara yazı okutmaktan çok görseller yardımı ile konuyu anlatmak çok daha uygun olacaktır. Bu sebeple sunumlarınızda resimleri bol kullanın ve gerekiyorsa bu resimler üzerine yazı, sembol veya hareket efektleri

ekleyin. Unutmayın! Sunumu siz yapacaksınız, OpenOffice.org Sunu (Impress) değil..

Ekranı çok fazla yazı yazmak dinleyicileri sıkar. Bunun yerine size konuyu hatırlatacak, dinleyiciler üzerinde de merak uyandıracak kısa bir başlık yazısı konulabilir. Bu sayede hem siz sunum sayfasını gördüğünüzde daha önceden planladığınız konuşmayı hatırlarsınız hem de dinleyiciler çok fazla yazı okumadan sizin anlattıklarınıza odaklanır. Resimleri fazla kullanarak konuyu daha anlaşılır ve dinlenebilir hale getirebilirsiniz. İnsanların görsel hafızaları, yazısal hafızalarından çok daha iyidir.

Bu ayki sayımızda OpenOffice.org Sunu'yu sizlere tanıtip, iyi bir sunum için uyulması gereken temel kurallardan bahsettik. Gelecek aylarda sizlerden gelecek istekler doğrultusunda hazırlanacak sunum makaleleri, hem e-dergimizde hem de OpenOffice.org Türkiye sayfalarında yerini alacak. Konuyla ilgili soru görüş ve önerilerinizi forumlarımıza bekliyoruz.

Pardus'un görece yeni geliştiricilerinden Ozan ÇAĞLAYAN'ın geleceğe dair planlarını, Pardus topluluğunu, KDE 4.2'nin sorunlarını ve hayatını konuştuk..

Ozan ÇAĞLAYAN:

"Pardus'a katılmak doğum günü hediyesi gibiydi"

Yanılmıyorsak üçüncü nesil Pardus geliştiricilerdensiniz. Pardus ile tanışmanız ve ekibe katılımınız nasıl oldu? Pardus geliştirme ekibinde olmanızın nedeni diğer dağıtımların ekibine girmenin zor olmasından mı yoksa vatan-millet-Sakarya mı?

Vallahi kaçınıcı nesil olduğumu ben de tam olarak bilmiyorum ancak benim ekibe katılımım Ağustos 2007’de yaptığım staj sonrası gerçekleşti. Bir değişim programı çerçevesinde yurtdışında okurken, dersler için bir Linux dağıtımı kullanılması gerekiyordu, biz de seçimimizi Pardus’tan yana kullandık. Altı ay boyunca ileri derecede kullanıcılık yaptıktan sonra karşılaştığım hataları bildirmeye başladım. İlkbahar gibi staj başvuruları açıldığında inanılmaz heyecanlandım ve başvurumu yaptım, daha sonra kabul edildim. Staj sonunda ise, -tam da doğum günümde- Çağlar’dan yarı-zamanlı çalışma teklifi aldım, düşünmeden kabul ettim. Evet, katılımım tam olarak böyle gerçekleşti :).

Staja başvurana kadar aklımda bir Linux dağıtımının geliştirici ekibinde yer almak gibi bir fikir yoktu. Eğer önümde Pardus ve başka bir dağıtım olsaydı, Pardus’u seçerdim çünkü gerçekten diğerlerinden daha başarılı olduğunu düşünüyorum.

Pardus’u diğer dağıtımlarla karşılaştırdığında en çok hangi yönünü seviyorsun?

Pardus hem son kullanıcı hem de geliştirici için son derece başarılı bir dağıtım. Hani İngilizce bir deyim vardır “Just works!” diye, bu deyimden eşsizce oturduğu ender dağıtımlardan biri Pardus.

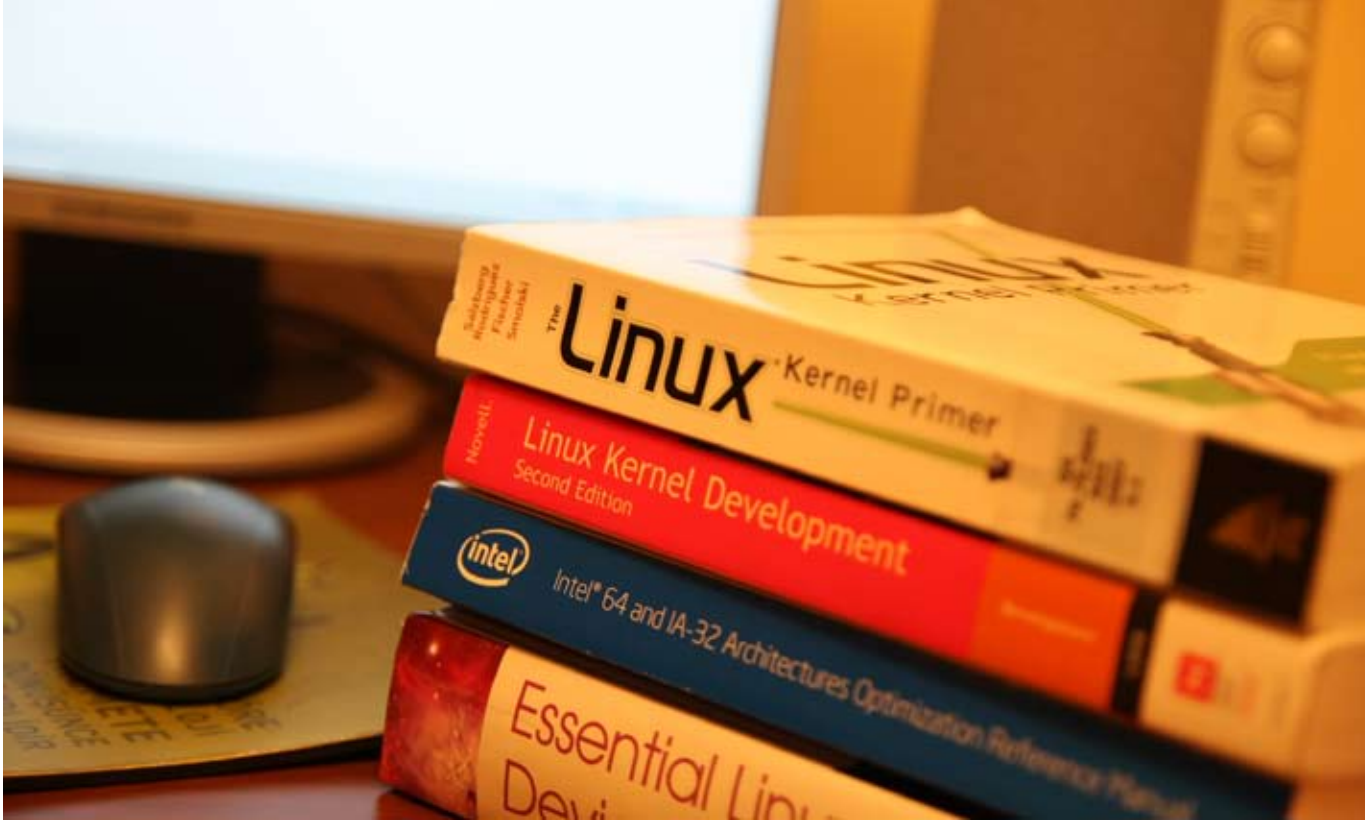
Depo ve paketler ile sık sık haşır neşir olduğumdan, diğer dağıtımların paket yönetim sistemlerini az çok tanıyorum. Linux dağıtımları arasında en okunabilir, net, temiz ve kolay paket yönetim sistemine sahip olduğumuzu düşünüyorum. Dolayısıyla Pardus’un en çok bu yönünü sevdiğimi söyleyebilirim.

Program yazarken kendini nasıl motive edersin? Sessizlik mi? Müzik mi? Çay mı?

Zor soru. Ekip içinde veya boş zamanımda oturup program yazdığımı söyleyemem. Etrafta karşılaşılabileceğiniz ufak tefek Python betiklerini, yazdığım birer program olarak asla görmüyorum. İş yaparken sessizliği de tercih ettiğim oluyor, müzik dinlemeyi de. Bir şey okuyorsam bazen müzik olması konsantre olmamı engelliyor ancak bunun dışında -özellikle evde- çok fazla müzik dinlediğimi söyleyebilirim. Bu arada çay ve kahveyle hiç aram yok :).

Dünyanın en büyük ve en eski dağıtımlarının topluluklarıyla bizleri kıyasladığında ne gibi farklılıklar görüyorsun? Nicelik mi? Nitelik mi? Bir Mekteb-i Sultanili (Galatasaray) olarak sormamız sanırım abes kaçmaz, Pardus’un Fransız topluluğu ne âlemde, izleyebiliyor musunuz?

İki açıdan da farklılık görüyorum. Diğer dağıtımlara göre ufak bir topluluğumuz olduğunu düşünüyorum. Bunun için en kaba kıstasım, hata takip sistemindeki en son hatanın numarası. Yakın zamanda 10.000'e ulaşmış olacağız. Dağıtımın arkada bıraktığı süre ve bu sayıyı alıp, diğer dağıtımlarla oranladığınızda anlamlı bir şeyler elde ediyorsunuz. Ancak özellikle son dönemde, Özgürlük İçin Camiası'nın da getirdiği canlılıkla topluluğun genişlemekte olduğunu düşünüyorum.

Niteliğe gelince, o konuda da biraz geride olduğumuzu düşünüyorum. Örneğin yazıcısının çalışmadığını raporlayan bir kullanıcının, nasıl çalıştırılacağına dair verdiği referansa bakıyorum, bir dağıtımın forumunda yayınlanmış iletiden başka

bir şey değil. Ben o iletiye bakarak bir paket hazırlıyorum, kurmasını söylüyorum ve çalışıyor. Ben kendi topluluğumdan da bir yazıcının nasıl çalıştırılacağına dair bir yazı bekliyorum hata raporu yerine. Bilgisayarla ilgili son kullanıcı kitlesinin topluluk içinde biraz daha aktif olup, kendi sorunlarına çözüm üretip, bizlere ihtiyacı olmadan yaşayabilmesi gerekiyor.

Pardus'un Fransız topluluğunu beğeniyorum. Philippe adlı bir arkadaş tek başına çekip çeviriyor o topluluğu. Çevirileri de kendisi yapıyor, forumu da kendisi idare ediyor, ve çok düzgün yapıyor bu işi. [Sitesinde](#) güzel bir forumları, güncel haber bağlantıları tutuyorlar. Takip ve takdir ediyorum.

"C ile programlarken insan kendisini huzurlu, rahat, dingin, sakin, sessiz bir kasabada hissediyor. Assembly ile kimsenin sana ulaşamadığı, telefonları kesik, ölsen sesini duyuramayacağın köhne bir evdesin ama burada yaşamak sana sadist bir zevk veriyor. C++ ile İçerenköy Carrefour'dasın, kimin eli kimin cebinde belli değil. Java ile Akmerkez ya da Kanyon'dasın her an çıldırabilirsin. Python mu? Python bildiğin yaz tatili gibi." demişsiniz... Pardus için geliştirme yaparken kendinizi nerede hissediyorsunuz?

Pardus için geliştirme yaparken kendimi nerede hissettiğimi bilmiyorum ancak yaptığım şeylerin bir işe yaradığını bildikçe, gördükçe, duydukça mutlu oluyorum. Hata takip sisteminde birisi sorununun çözüldüğünü söylediğinde seviniyorum. Kısacası yapmakta olduğum iş tıkrında gidiyorsa, keyfime diyecek yok ama aksilik varsa klavyeyi kırmak geliyor, bırakıyorum, dolanıyorum biraz, o gün çok fazla hayır gelmiyor yaptığım işten :).

“Yazılımcıların normal hayatları ile iş hayatları iç içe girmiştir.” kanısından yola çıkarsak, acaba Ozan Çağlayan iki hayat arasındaki bu çizgiyi nasıl dengeliyor?

Evet, böyle bir şey bizde de var. Bunun iki temel sebebi var. Birincisi, bizim mesleğimizin hobilerimizden birisi veya tek hobimiz olması. İkincisi, mesleğimizden çok hoşlanmasak da yapmak zorunda olduğumuz bir görev var ve sorumluluk bilinci bu görevin bitirilmesini gerektiriyor.

Bizim ekibin hayatlarının iç içe girdiği noktaya sebep olan ilki. Biz mesleğimizle severek ilgileniyoruz, eve gidince de keyfimiz yerindeyse işimizle uğraşmaya devam ediyoruz. Ancak bir de görece ufak bir ekip olduğumuzdan, yoğunluğun da bu iç içe girmeye katkısı oluyor. Ben olabildiğince eve geldiğimde başka şeylerle uğraşmaya, mümkünse dışarı çıkmaya çalışıyorum çünkü çok fazla bilgisayar karşısında oturmamamı gerektiren mekanik bir rahatsızlığım var. Ancak yine de çoğu zaman kendimi konsolun karşısında bulmaktan kaçamıyorum.

Bilindiği gibi Pardus Projesi uluslararası dünyaya birçok geliştirici kazandırdı. Acaba Ozan Çağlayan, Pardus Projesi’ni kariyerinde ulaşmak istediği son nokta olarak mı yoksa kariyerinde onu ileriye taşıyacak bir basamak olarak mı görüyor?

Son nokta olarak görmüyorum, bu genç ekipteki kimsenin de kariyerinde ulaşmak istediği son nokta olduğunu sanmıyorum. İleriye taşıyacak bir basamak olarak görüyorum çünkü ofiste ve evde Pardus karşısında geçirdiğim her an yeni şeyler öğreniyorum. Pardus’ta veya herhangi bir özgür yazılım projesinde yer almanın, insanın bilgi ve birikime katkısı sonsuz.

Pardus 2009’da farklı amaçlarla kullanılabilir farklı çekirdek derlemeleri olacağından bahsediliyor, böyle bir şey kullanıcılara neler kazandıracak?

Mevcut çekirdeğin yanında bir de PAE destekli çekirdek sunmayı düşünüyoruz. Mevcut çekirdek paketimizle Pardus en fazla 4 GB sistem belleği kullanabiliyor. Modern 32 bit işlemcilerle gelen PAE desteği, 64 GB’a kadar bellek kullanımına izin veriyor. Sunacağımız ikinci çekirdek ile kullanıcılar, PAE destekli işlemcilerinde 64 GB’a kadar sistem belleği kullanabilecekler.

Masaüstü Linux sistemlere yapılan en büyük eleştirilerden birisi donanım desteğinin zayıflığı konusunda oluyor. Sizce Linux donanım desteği konusunda ne durumda, bu konudaki eleştirileri haklı buluyor musunuz?

Bu konudaki eleştirileri haklı buluyorum ancak bu eleştirilerin muhatabı Linux dünyası değil. Bu konudaki bütün sorumluluk donanımlarının teknik verilerini açmayan, Linux için sürücü geliştirmeyen üretici firmalarda. Bundan dolayı bazı donanımlar hiç, bazı donanımlar ise ters mühendislik denilen teknikler ile bir noktaya kadar çalıştırılabilir. Kısacası Linux dünyasının bu konu hakkında yapabileceği hiç ama hiçbir şey yok.

KDE4, Masaüstü Linux kullanıcıları arasında tartışmalara yol açtı. En son Linus Torvalds'in artık KDE kullanmayacağına dair sözleri, tartışmanın ne kadar derin olduğunu da gösterdi, siz KDE4 hakkında ne düşünüyorsunuz?

Linus Torvalds'in o yorumundan sonra yıllar önce GNOME için söylediklerini de araştırıp buldum. Kendisini sonuna kadar haklı buluyorum. GNOME hakkında yaptığı eleştirilere katılıyorum ancak KDE 4'ün de hala yeterli kararlılığa ve kaliteye gelmediğini düşünüyorum. KDE 4 masaüstü dünyasına devrim niteliğinde yenilikler getiriyor ancak şimdilik bu yenilikleri getirirken donanım kaynaklarını biraz fütursuzca harcıyor. Halen kullanmaya alıştığımız bazı KDE uygulamaları sadece 3.5 serisini destekliyor. Kısacası önümüzde uzun bir yol var, yolun sonu güzel olacak ancak yolculuk da biraz acılı olacak gibi görünüyor.

Ozan bu dağıtım için kendisinden sonra da "kalıcı olacak" ne yapıyor? Yerine birilerini yetiştiriyor mu ya da elinden tuttuğu genç birileri var mı?

Elimden geldiğince yeni geliştiricilere destek vermeye çalışıyorum. Review listesinde yeni paketleri sıkça gözden geçirip yorum yapmaya çalışıyorum. Geliştiricilerle iletişim içinde olmaya çalışıyorum. Yerime birini yetiştirdiğimi söyleyemem ancak ihtiyacı olan olmayan herkesin elinden tutmaya çalışıyorum.

Sıkı bir futbol hastası olduğunu duydum. Nantes Atlantique mi, Paris Saint Germaine mi?

Evet, böyle bir söylenti var ancak gerçek tam olarak böyle değil. Aslında futbol ile olan alakam Galatasaray ile sınırlı. Yabancı ligleri pek takip etmem, yerel ligi elimden geldiğince takip etmeye çalışırım. Öyle maça falan gittiğim de yok. Ha, yabancı ligleri takip etseydim de ilgileneneğim en son lig Fransa Ligi olurdu herhalde, çünkü çok kalitesiz olduğunu düşünüyorum.

Pardus geliştiricisi adaylarda hangi özellikleri ararsınız? Geliştirici olmak isteyenlere ne önerirsiniz?

Merak, yaratıcılık, problem çözme yetisi. Merak etmeden bu işler olmuyor. "Dersi derste dinlerseniz başka bir şey yapmanıza gerek kalmaz." önerisi en fazla liseye

kadar dayanıyor, üniversitede sökmüyor. Oynamak, kurcalamak, bozmak, soru sormak, aklına bir fikir geldiğinde ne kadar gerçekleştirilebilirlikten uzak olsa da denemeye kalkışmak, iyi bir geliştiricinin anahtar özellikleri.

Pardus geliştiricileri, Linux çekirdeğini de geliştirebilirler mi?

Tamamını baştan yazmak ise soru, kısıtlı bir donanım desteği sunacak bir çekirdeğin Pardus geliştiricileri tarafından yazılması, sonsuza giden bir süre içerisinde mümkün ancak hiç gerekli değil. Tekerleği yeniden icat etmek bazen gerçekten gerekebiliyor ancak Linux çekirdeği gibi 18 senedir etkin olarak başarıyla geliştirilen bir kod tabanının baştan yazılmasının hiçbir anlamı ve getirisi yok. Linux çekirdeğini geliştirmekten kasıt katkıda bulunmak ise, elimizden geldiğince yama yoluyla katkı vermeye çalışıyoruz.

Pardus neden programcılara yönelik değil, son kullanıcıya yönelik geliyor? Neden depoda hâlâ Netbeans yok?

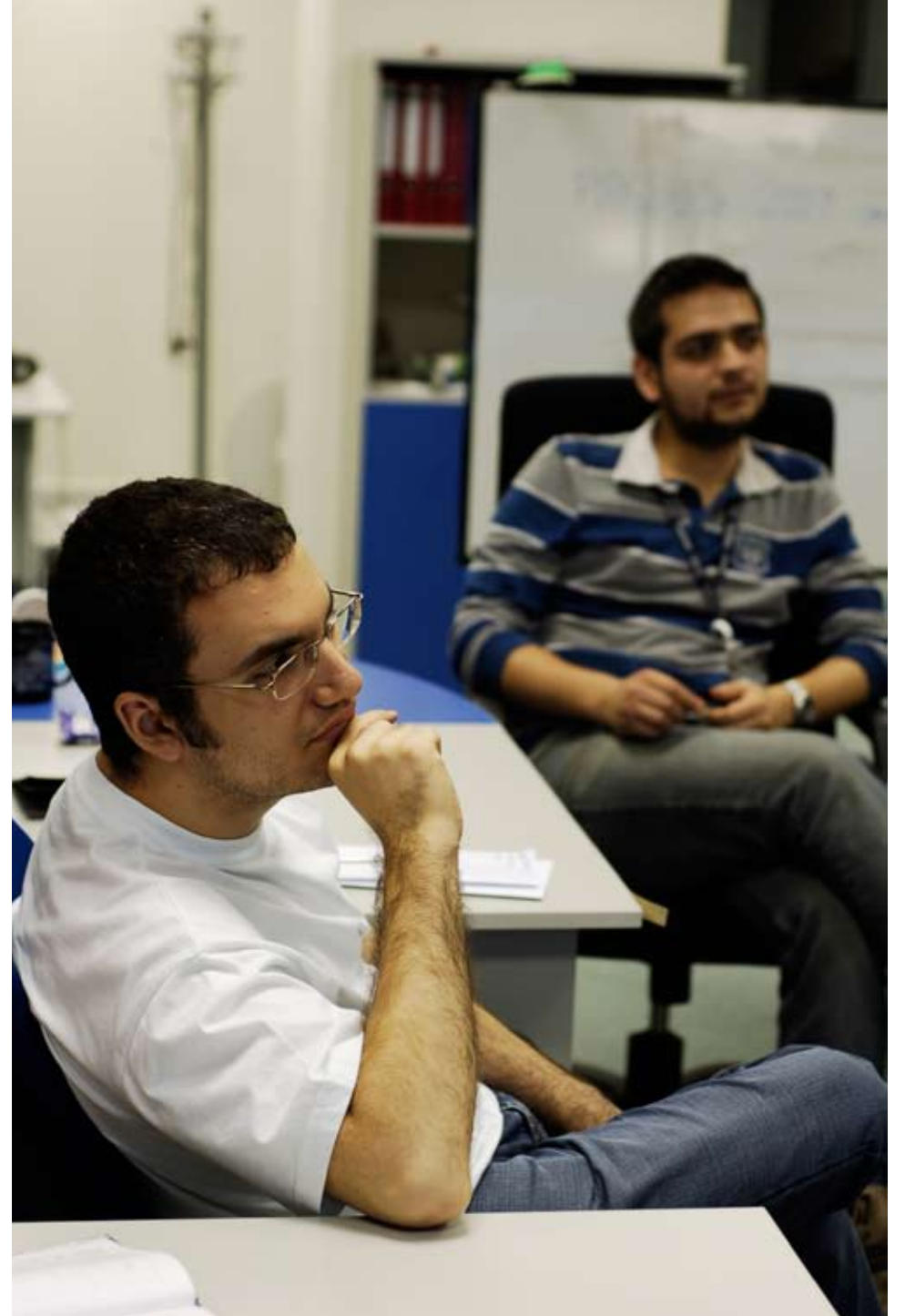
Pardus herhangi bir kitleye yönelik gelişmiyor. Pardus üzerinde rahatça geliştirme yapabilmeyi sağlayacak onlarca kütüphane, araç, derleyici mevcut. Biz ekip olarak Java ile pek alakalı değiliz. Topluluk içinde Java teknolojileriyle sıcak temas halinde olan insanlar var. Bu kararı onların vermesinin ve paketlerinin de onlar tarafından yapılıp, test edilmesinin daha sağlıklı olacağını düşünüyorum. Ben şahsen Netbeans'in paketini yapıp bakımını üstlenmeyi hiç ama hiç istemem :).

TÜBİTAK'ın Pardus Projesi'ni daha nereye kadar sürdürebileceğini düşünüyorsunuz?

Hiçbir fikrim yok, herhalde sürdürmesinin önüne ciddi bir engel çıkana kadar sürdürecektir.

Masaüstünüz nasıl, tertipli midir? Hangi simge setini kullanıyorsunuz? Bu sayıdan sonra Xfce masaüstü kullanacak mısınız?

Evet tertiplidir, az sayıda simge vardır, hiçbir dosyayı masaüstüne kaydetmem, dolayısıyla masaüstümdeki simge sayısı sabittir. KDE4 üzerinde Oxygen, KDE3 üzerinde 2 haftadır Tatul simge setini kullanıyorum. Tatul topluluk içinden çıkmış,

çok başarılı bulduğum bir simge seti. Emeği geçenleri selamlıyorum.

Xfce konusuna gelince. Ben bir Pardus geliştiricisi olarak dağıtımın öntanımlı masaüstü ortamı olan KDE ile olabildiğince entegre, hatasız, sıkıntısız, hızlı çalışmasını garanti etmek durumundayım, bu sebeple aktif olarak başka bir masaüstü ortamı kullanmam orta vadede çok mümkün görünmüyor çünkü KDE4 ile daha yapacağımız çok iş var. Eğer ikinci bir masaüstü tercih edecek olsaydım sanırım Enlightenment'ı denerdim, görünümünü epey beğendim.

Lambadan bir Pardusman çıksa, üç dileğiniz ne olurdu?

Kendisini KDE4 ile ve daha yetenekli bir araç olarak yeniden tasarlamasını, hata listesindeki önemli hataları çözüp, kapatmasını ve depoya sihirli bir değnekle dokunup tüm paket sorunlarının üzerinden geçmesini dilerdim.

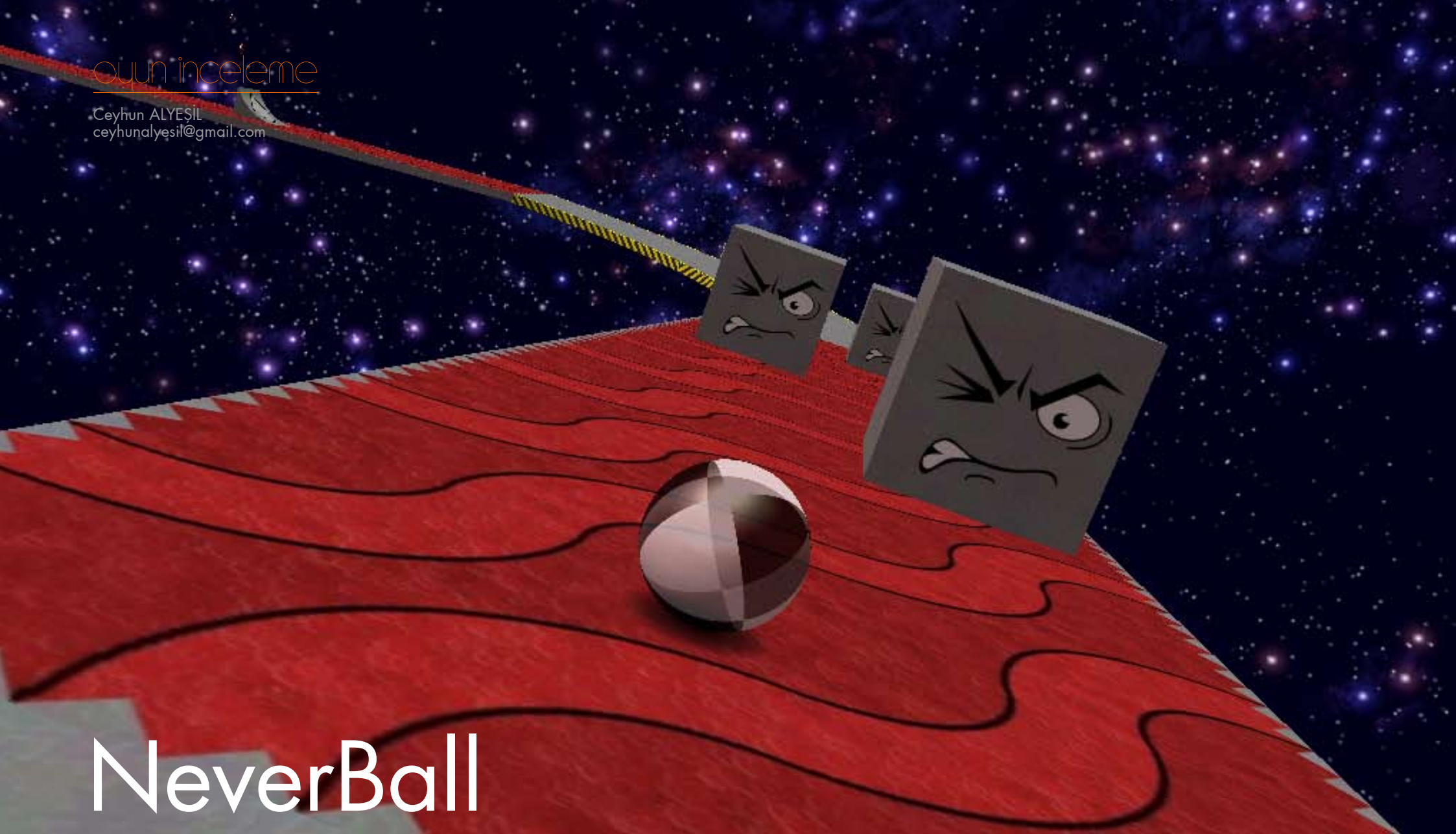
Sadece Windows kullanılan bir adada yalnız başınıza kalsanız ne yapardınız? Bu eskiden bizim içinde bulunduğumuz ve şu anda kurtulmaya çalıştığımız durum değil mi?

Adanın keyfini çıkarırdım, bilgisayar kullanmam gerektiği zamanlarda da Windows'u kullanırdım. Ne Windows'a ne de başka bir işletim sistemine karşı nefret beslemiyorum. Kapalı bir proje olması ve ücretli sunulması elbette takdir ve tercih ettiğim bir şey değil ancak kişisel olarak Windows kullanmaktan koşarak kaçmam gerektiğini de düşünmüyorum. Halen bazı alanlarda (örneğin müzik),

sebepleri her ne kaynaklı olursa olsun Windows'un ve Mac OS'un, diğer işletim sistemlerine göre üstünlükleri var ve bu üstünlüklerden dolayı kimi zaman bizler bile bu işletim sistemlerini kullanmak durumunda kalabiliyoruz.

Ben köpekleri severim, bir hayvan besliyor olsaydım köpek beslerdim ancak kediyi gördüğümde de tekmelemem, kaçmam, yeri geldiğinde aynı ortamda benimle yaşamasına izin verir, zaman zaman onunla vakit geçirir, oynarım. Bu da böyle bir metafor olsun.

NeverBall

Fareye ne kadar hâkimiz bugüne kadar fark etmezdik, fakat Neverball için gerçekten fark ediyor.

Gelişen oyun sektörüyle birlikte oyunlar daha karmaşık hale geliyor. Temelde birbirine benzeyen pek çok oyun, daha iyi performans adına gigabaytlarca yer işgal ediyor. Bazı oyunlar için eğlenceden çok grafikler, konu ve ara videolar öne çıkmakta; oysa saf eğlence arayan benim gibi oyuncular için NeverBall tarzı oyunlar can simidi olarak bir köşede durmalı.

oyun inceleme

MMORPG türü oyunlarda harcadığım zamanları düşününce bu oyun gibi bir oyunun karşıma beş yıl önce çıkmamasına bir daha üzüldüm. Sinirlenmeden, başında saatler harcamadan önünüze bir engel koyulmadan eğlenceye atılıyorsunuz! Oyunun temel amacı klavye ve farenizi kullanarak kontrolünüz altında bulunan topla haritadaki altınları toplamak ve bölümün sonuna ulaşmak.

Haritalar, atladığınız seviyeye göre zorlaşıyor, başlarda basit görevleri tamamlarken ilerleyen seviyelerde çetin ceviz geliştiricilerin sizi ne kadar zorlayabileceklerini görünce şaşıracaksınız. Haritalar farklı özellikler taşıyor. Bir harita sadece altın toplamaya yoğunlaşmışken; bir diğeri sınırlarındaki engelleri kaldırarak daha tehlikeli ve kontrole dayalı bir oynayış sunuyor.

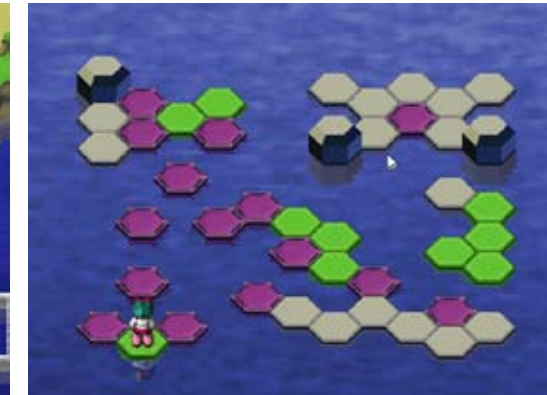
Görevleri bitirmek için gerekli olan puanı tamamlamak için bazen sadece altınlar değil aynı zamanda haritaların uçra köşelerinde olan yıldızlar da gerekiyor. Size verilen zamanda gerekli puanı toplamak için kontrolünüzü geliştirmelisiniz.

Oyun, temel fizik kurallarını son derece başarılı bir şekilde uyguluyor. Topun hareketi ve engellere çarpmasındaki gerçekçilik, oynanabilirliği çok iyi etkilemiş.

Kodlarının açık olmasından dolayı fizik kurallarının uygulanması konusunda yeni oyun geliştiricilerine güzel bir örnek olmayı da başarıyor. Bazen aşırı hızlanabildiği için baş dönmesine neden olsa da, bu da bir "tecrübedir" diyor ve oyunu sizlere tavsiye ediyoruz.

Paket: neverball
Sistem Gereksinimi: 500 Mhz işlemci, OpenGL
Lisans: GPL
Öğrenme Süresi: 5 Dakika
Çalıştırma Yolu: Programlar> Oyunlar> Neverball
Oyunun Sitesi: <http://neverball.org/>

Hex-a-hop, suyun üzerinde altıgen döşemeler üzerinde oynanan, zaman sınırı olmayan bir zekâ oyunu. Amaç, yerdeki yeşil döşemeleri yok etmek. Döşemelerin üzerindeki oyunun karakteri küçük bir kız. Oyun klavye ile oynanabilse de fareyle oynamak daha kolay ve rahat.

Gri Altıgen: Karakterin üzerinde durduğu karodur. Oyun genelde bu tür karonun üzerinde biter. Bu karo yok olmaz.

Yeşil Altıgen: Yok etmemiz gereken karo. Karakter bu karonun üzerine geldiğinde karo çatlar, karodan ayrıldığında karo yok olur.

Tramplen Altıgen: Karakteri bir karo üzerinde zıplatarak daha ileri gitmesini sağlar.

Turkuaz altıgen: Bu karoları yok etmeniz gerekmez. Karakteri üzerine getirdiğinizde Yeşil Altıgene dönüşüyor. Dönüştüğü zaman yok etmemiz gerekiyor.

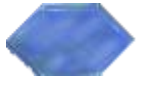
Yüksek Karolar: Karakter bu karolara çıkamaz. Normal karolar tükendiğinde bu karolar normal boyutuna iniyor.

Lazer Altıgen: Bu karonun üzerine geldiğinde lazer ışını göndererek önündeki engelleri yok eder.

Kırmızı Altıgen: Bu altıgenin üzerine geldiğinizde saat yönüne doğru bir kere döner.

Buz Altıgen: Buz altıgenler karakteri üzerinde kaydırır. Üzerinde duramazsınız. Kaydığınız yere dikkat etmeniz gerekiyor.

Anti Buz: İlerleyen bölümlerde karşınıza çıkan anti buz. Anti-buz

altıgenleri Turkuaz Altıgenlere dönüştürüyor.

Sandal: Su üzerinde karşıdan karşıya geçmek için kullanılır. Yönetimi yoktur. Karşısına bir engel çıkıncaya kadar ilerler.

Asansör: Yüksek karolara çıkmak için kullanılır. Yukarıda olan asansöre bindiğinizde asansör aşağı iner.

Kulağınızı JAMENDO'ya Verin!

İnternet'ten sorunsuzca müzik dinlememizi kolaylaştıran seçenekler her geçen gün artıyor. Bunlardan biri de Jamendo.

Nedir bu Jamendo?

Bir çeşit özgür müzik portalı olan Jamendo, birer müzik terimi olan "jam" ve "cresendo" sözcüklerinin bir araya getirilmesiyle adını almış. Daha önce tanıttığımız Magnatune'ü andıran Jamendo, 10.000'den fazla albümü Creative Commons lisansı altında koruyan bir online müzik platformu. Creative Commons, kâr amacı gütmeyen, telif hakları alanında esneklik ve paylaşımı yaygınlaştırmak amacıyla kurulmuş bir düşünce hareketi ve organizasyonudur.

Nasıl Kullanılıyor?

Jamendo'daki albümleri ücretsiz olarak indirebiliyor ya da indirmeden önce web arayüzünden dinleyebilirsiniz. Müziklerin kalitesiye oldukça güzel.

Her şey bir yana Jamendo sayesinde yeni sanatçılarla tanışma fırsatı yakalıyorsunuz. Hiç tanımadığınız müzisyenleri

keşfediyorsunuz. Bunun için önce yapmanız gereken şey siteye kayıt olmak. Böylece Jamendo'nun size sunduğu hizmetlerden yararlanabiliyorsunuz.

Bu hizmetleri kabaca sıralayalım:

- Sitedeki şarkıları indirerek ya da akış halinde (stream) dinleyebilirsiniz.
- Çalma listesi düzenleyip yönetebilirsiniz.
- Widget'lardan dilediğinizi seçip sitenizde yayınlayabilirsiniz.
- Üyeler arasındaki mesajlaşma sisteminden yararlanabilirsiniz.
- Forumda düşüncelerinizi paylaşabilir ve Jamendo'ya öneri ve şikayetlerinizi sunabilirsiniz.

Jamendo'daki şarkıları MP3 ya da OGG Vorbis biçiminde indirerek dinleyebilirsiniz. "Jamendo'nun diğerlerinden farkı ne?" diye sorarsanız, beğendiğiniz tüm şarkıları albüm halinde ücretsiz indirebilenizdir.

Ayrıca dinlediğiniz şarkıları yaratacağınız bir projede yasal olarak da kullanabilirsiniz. Bunun için herhangi bir albümün yanındaki tuşa basıp sanatçının ve Jamendo'nun bu şarkıyı hangi şartlarla hangi amaçlarla kullanımına izin verdiğini görebilir, eğer istediğiniz şarkının telif hakları sorun teşkil etmiyorsa kullanabilirsiniz.

○ Kadar Emeğin Karşılığı?

Bir şeyleri üretmenin karşılığı her zaman para olamaz. Jamendo'da da olmamış zaten. Dünyanın herhangi bir yerinden birinin kendi müziklerini dinlemesiyle karşılıklarını aldığına inanan kişilerin olduğu bir yer Jamendo. Ayrıca eğer bir müzik grubunu gerçekten çok sevdiyseniz ve onlara destek vermek istiyorsanız, en az 5 Avro olmak kaydıyla bağış da yapabiliyorsunuz. Bu sayede de sanatçılar, küçük de olsa yaptıkları müzikleri daha ileri götürebilmek için bir destek bulmuş oluyorlar.

Jamendo'da insanı en çok etkileyen nokta ise hiç adı sanı duyulmayan, ama dinleyince işlerini iyi yaptığına kanaat getireceğiniz yeni sanatçı ve gruplarla sizi tanıştırması. Eğer yeniliklere açıksanız, "Bir de bunu deneyelim." diyenlerdenseniz, buyrun Jamendo'ya. Onlar zaten her şeyi düşünmüş. Bize sadece gizli kalmış cevherleri dinlemek kalıyor.

Kulağınızı Jamendo'ya verin. Bakalım neler bulacaksınız? İyi dinlemeler.

